

INFORMÁCIA O NAPLŇANÍ STRATEGICKÝCH CIEĽOV
NÁRODNEJ STRATÉGIE NA OCHRANU DETÍ PRED NÁSILÍM
A O ČINNOSTI NÁRODNÉHO KOORDINAČNÉHO STREDISKA
PRE RIEŠENIE PROBLEMATIKY NÁSILIA NA DEŤOCH

Zoznam skratiek použitých v dokumente

APZ - Akadémia Policajného zboru

AVP – akreditovaný vzdelávací program

CAN syndróm - syndróm týraného a zneužívaného dieťaťa (angl.: Child Abused and Neglect)

CSA – syndróm sexuálne zneužívaného dieťaťa (angl.: Child Sexual Abuse)

CDR - Centrum pre deti a rodiny

CPPPaP - Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

CŠPP - Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva

CVTI SR - Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky

DCVV - Detské centrum pre vzdelávanie a výskum

DKP – Dom komplexnej pomoci deťom ohrozeným násilím

EŠSK - evidenčno-štatistický systém kriminality

EUKO - EU Kids online

GP SR - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

IVPR - Inštitút pre výskum práce a rodiny

KMC - Koordinačno-metodické centrum

MbS – maloletý bez sprievodu

MK SR - Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MPC - Metodicko-pedagogické centrum

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MS SR - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVaŠ SR - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MVO - mimovládna organizácia

MV SR - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Národná stratégia - Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

NOC - Národné osvetové centrum

NKS - Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násillia na deťoch

NP PODPN - Národný projekt Podpora ochrany detí pred násilím

OČTK - orgány činné v trestnom konaní

Odbor SVaR - Odbor sociálnych vecí a rodiny

Orgán/zariadenie/oddelenie/opatrenie/akreditovaný subjekt SPODaSK -

orgán/zariadenie/oddelenie/opatrenie/akreditovaný subjekt sociálnoprávnej ochrany detí
a sociálnej kurately

Prokurátori- špecialisti - špecializovaní prokurátori na trestnú činnosť mladistvých a osôb,
ktoré pre nedostatok veku nie sú trestne zodpovedné

PZ - Policajný zbor

P PZ - Prezídium Policajného zboru

RTVS - Rozhlas a televízia Slovenska

SAK - Slovenská advokátska komora

SŠ - stredná škola

ŠVM – špeciálne výsluchové miestnosti

TP - Trestný poriadok

TZ - Trestný zákon

ÚKPD - Úrad komisára pre deti

ÚKP P PZ - Úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru

Úrad PSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

ÚPSVaR - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

VOP - Verejný ochranca práv

VÚDPaP - Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

WHO - Svetová zdravotnícka organizácia (angl. World Health Organization)

Zákon č. 305/2005 Z. z. – Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

ZŠ - základná škola

I. Napĺňanie strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím

Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (ďalej tiež „Národná stratégia“) obsahuje informácie o plnení strategických cieľov v období od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020.

Strategický cieľ 1 / Vytvorenie národného koordinačného rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch

1.1 Úloha: Zriaďiť Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch (v rámci MPSVR SR)

Gestor: MPSVR SR

Termín: do 31. januára 2014

Stav plnenia: splnená

1.2 Úloha: Definovať zodpovednosť a vzťah medzi zainteresovanými subjektmi na národnej úrovni a regionálnej úrovni a vytvoriť koordinačný mechanizmus pre komunikáciu medzi jednotlivými ministerstvami a ďalšími štátnymi a občianskymi organizáciami na všetkých úrovniach

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: 6 mesiacov od zriadenia NKS

Stav plnenia: Splnená

1.3. Úloha: Definovať (písomne) úlohy koordinačného rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch na národnej a regionálnej úrovni, spôsob ich sledovania, vyhodnocovania a aktualizácie

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: 6 mesiacov od zriadenia NKS

Stav plnenia: Splnená

1.4. Úloha: Rozvíjať koordináciu národných politík súvisiacich s problematikou násilia na deťoch

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet zrealizovaných pracovných stretnutí na národnej úrovni
- participácia na tvorbe a uskutočňovaní národných politík

- spolupráca na národnej úrovni v rámci pripomienkovania materiálov

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

V sledovanom období sa uskutočnili tri medzirezortné pracovné stretnutia (máj 2019, september 2019, február 2020) za účelom výmeny informácií, predloženia analýz súvisiacich so systémovými opatreniami a návrhom ďalších úloh a opatrení, a to za účasti kontaktných osôb rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny, školstva, vedy, výskumu a športu, spravodlivosti, zdravotníctva, vnútra, kultúry, Generálnej prokuratúry a Úradu komisára pre deti.

MPSVR SR:

V decembri 2019 sa konalo zasadnutie Riadiaceho výboru NP PODPN. Schvaľovanie Metodiky tvorby a realizácie plánov práce koordinátorov ochrany detí pred násilím pre rok 2020 sa uskutočnilo procedúrou per rollam v januári 2020.

MV SR:

MV SR sa v rámci koordinácie národných politík súvisiacich s problematikou násilia na deťoch (v rôznych formách) zúčastňuje na pracovných stretnutiach s MŠVVaŠ SR, MPSVR SR, MZ SR, Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie, a taktiež realizuje stretnutia s rôznymi útvarmi v rámci MV SR. Príslušníci PZ, zaradení na okresných riaditeľstvách PZ a krajských riaditeľstvách PZ v rámci celého územia SR, sa zúčastňujú koordinačných stretnutí v snahe rozvíjať koordináciu národných politík, keďže koordinované opatrenia súvisiace s problematikou násilia na deťoch (a nie len v súvislosti s násilím) sú realizované operatívnym spôsobom (každý prípad je individuálny) a preto aplikujú postupy a opatrenia, ktoré sú efektívne pre konkrétny prípad. Ide najmä o súčinnosť a spoluprácu subjektov, ktorých spolupráca v konkrétnom prípade je nevyhnutná a výsledkom má byť efektivita. Na základe poznatkov z praxe bolo na koordinačných (multidisciplinárnych) stretnutiach s príslušníkmi PZ v Bratislave opakovane navrhované riešenie problematiky záškoláctva na národnej úrovni, keďže doposiaľ využívaný systém nie je efektívny. Problém spočíva najmä v možnostiach využívania opatrení vo vzťahu k zákonným zástupcom dieťaťa. PZ na úseku prevencie v danej problematike vykonáva prednášky určené deťom na základných a stredných školách, pričom prednášky sú zamerané nielen na problematiku záškoláctva, ale aj problematiku šikanovania, kyberšikany a pod. Čo sa týka problému záškoláctva, z pohľadu príslušníkov PZ nejde o prevenciu vo vzťahu k zákonným zástupcom, ktorí sú povinní dohliadať na plnenie povinnej školskej dochádzky. Pri prvotných problémoch s neplnením si povinnej školskej dochádzky si škola splní svoju zákonnú povinnosť tým, že oznámi príslušnému úradu PSVaR a taktiež príslušnému mestskému (obecnému alebo miestnemu) úradu, že dieťa si neplní povinnú školskú dochádzku. Škola využije svoje zákonné možnosti a na výchovných komisiách navrhne zákonným zástupcom návštevu psychológa. Škola nemá kompetencie, ani zákonné možnosti prinútiť rodičov k návšteve psychologickkej poradne. Ak rodičia odmietnu návštevu psychológa, alebo bez uvedenia dôvodu psychológa nenavštívia, jediná možnosť školy je oznámiť túto skutočnosť príslušnému úradu PSVaR, ktorý následne v rámci svojich kompetencií pracuje s rodinou.

V prípade, že ide o rodinu, ktorá sa zdržiava na adrese trvalého alebo prechodného pobytu, sú tieto opatrenia efektívne. Úlohou PZ je pôsobiť aj preventívne, avšak v tomto prípade je prevencia smerovaná voči deťom, čo je neefektívne, pretože zodpovednosť za plnenie povinnej školskej dochádzky nesú zákonní zástupcovia. PZ je však najmä represívnym orgánom, čiže jeho úlohou je odhaľovať a objasňovať trestnú činnosť. Pokiaľ je konanie zákonných zástupcov preukázané a kvalifikované ako trestný čin ohrozovania mravnej výchovy mládeže, voči zákonným zástupcom je vyvozená trestnoprávna zodpovednosť. Negatívnym aspektom záškoláctva je riziko, že dieťa sa počas neplnenia si povinnej školskej dochádzky pohybuje často v rizikovitom prostredí, a tým vzniká väčšia pravdepodobnosť, že sa môže stať obeťou trestnej činnosti, alebo získava návyky viesť záhaľčivý a nemravný spôsob života.

MZ SR:

S cieľom rozvíjať koordináciu národných politík súvisiacich s ochranou detí pred násilím MZ SR zastúpené Odborom zdravotnej starostlivosti Sekcie zdravia iniciovalo pracovné stretnutie medzirezortnej úrovne, ktorého sa zúčastnili zástupcovia NKS, námestník Sekcie sociálnych vecí a rodiny ÚPSVaR, zástupcovia Národného ústavu detských chorôb v Bratislave (ďalej len „NÚDCH“) a MZ SR. Prerokovaných bolo viacero tém vo veci ochrany dieťaťa pred násilím v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Prezentovaný bol výsledok preverenia podozrenia na porušovanie zákonnej povinnosti zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti vo veci oznamovať polícii nedovolené opustenie ústavného zdravotníckeho zariadenia dieťaťom. Malo ísť o štyri prípady podozrenia identifikované centrami pre deti a rodiny. Podrobným šetrením zápisov v zdravotnej dokumentácii detí a v informačnom systéme dotknutých poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti sa nepotvrdilo porušovanie zákonnej povinnosti ani v jednom prípade. V rámci pracovného rokovania vznikala dohoda o sprecizovaní predávania informácií o rizikovosti dieťaťa v rámci jeho prijatia na hospitalizáciu, ktoré by poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti signalizovali dodržiavanie zvýšených opatrení. Informácie o rizikovosti dieťaťa budú predávané písomne a preukázateľne. Vypracovanie štandardného postupu vrátane informácie prevzal do svojej gescie námestník ÚPSVaR. Zástupca NÚDCH ponúkol spoluprácu pri vypracovaní. Nasledujúcou témou pracovného stretnutia bolo oboznámenie sa s problémom poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri nesúhlase zákonného zástupcu s poskytnutím neodkladnej zdravotnej starostlivosti jeho chorému dieťaťu, ak hrozí riziko rozvoja trvalých následkov, neznesiteľnej bolesti, niekedy aj smrti. Výstupom rokovania tohto problému bola dohoda o vyžiadaní spolupráce MS SR a MZ SR a prerokovanie možností vydávania stanoviska súdu k výkonu neodkladnej starostlivosti dieťaťa podľa rozhodnutia poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, optimálne do 24 hodín od požiadania. V závere rokovania boli zástupcovia NKS a námestník ÚPSVaR zo strany zástupcov NÚDCH informovaní o akútnom nedostatku miest v zariadeniach starostlivosti o deti, ak si po prepustení z nemocnice dieťa vyžaduje umiestnenie v takomto zariadení (nemôže sa vrátiť do domáceho prostredia) a súčasne si vyžaduje aj poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti.

GP SR:

Úloha je priebežne plnená podľa požiadaviek NKS. Prokurátorka trestného odboru Generálnej prokuratúry SR sa ako kontaktná osoba ochrany detí pred násilím v rozhodnom období zúčastnila všetkých pracovných stretnutí zorganizovaných NKS, pričom participovala podľa požiadaviek NKS aj na tvorbe materiálov národných politík a spolupracovala na národnej úrovni za prokuratúru SR na pripomienkovaní predložených materiálov. Nad rámec pracovných stretnutí zorganizovaných NKS sa prokurátorka Generálnej prokuratúry SR v rozhodnom období pravidelne zúčastňovala periodicky konaných (cca raz za 2 mesiace) okrúhlych stolov organizovaných verejným ochrancom práv SR v spolupráci s o. z. Náruč, na tému „*Detská obeť násilia v trestnom konaní a súvisiacich procesoch*“; pracovných stretnutí sa za prokuratúru SR zúčastňoval aj okresný prokurátor v Martine. V rámci týchto okrúhlych stolov účastníci (MS SR, MPSVR SR, SAK, ÚPSVaR SR, NKS, PZ SR a iné neštátne inštitúcie), diskutujú o problematike zlepšenia postavenia detských obetí násilia v trestnom konaní, ale aj v iných konaniach, ktorých predmetom je ochrana detí pred násilím. Okresný prokurátor v Martine v rámci účasti na okrúhlych stoloch, vypracoval návrh zamerania možného legislatívneho riešenia aplikačných problémov týkajúcich sa trestných činov spáchaných na deťoch, ktoré návrhy potom prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc., verejná ochrankyňa práv SR prezentovala na stretnutí so štátnou tajomníčkou Ministerstva spravodlivosti SR.

Komisár pre deti:

Komisárka pre deti zorganizovala stretnutie ministrov spravodlivosti SR, zdravotníctva SR, štátneho tajomníka ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, a to v záujme zriadenia detenčného zariadenia pre deti, vybudovania špeciálnych zariadení, ako aj riešenia ďalších problémov detí s ťažkými duševnými poruchami a poruchami správania, vrátane násilia páchaného na deťoch. Komisárka pre deti ďalej iniciovala pracovné stretnutie hlavných odborníkov ministerstva zdravotníctva SR pre pedopsychiatriu západoslovenského a východoslovenského regiónu v oblasti ochrany detí s ťažkými duševnými poruchami a poruchami správania, vrátane násilia páchaného na deťoch. Komisárka pre deti a zástupcovia UKPD v rámci interdisciplinárnej výmeny skúseností rokovali so sudcami, vyššími súdnymi úradníkmi, advokátmi, zástupcami prokuratúr (vrátane GP SR), sociálnych pracovníkov z ÚPSVaR, zástupcov MPSVR SR, MS SR, MV SR, detských psychiatrov, psychológov a ďalších odborníkov ohľadom problematiky CAN a CSA, identifikácie nedostatkov v aplikačnej praxi v procesoch objasňovania a intervencií v prípadoch podozrení z CAN a CSA, ako aj o návrhoch riešení a postupov s cieľom efektívnej ochrany práv detí, ktoré sa stali obeťami CAN alebo CSA.

MS SR:

S cieľom zlepšiť postavenie dieťaťa v tzv. poručenskom konaní MS SR vytvorilo podmienky pre prácu expertnej skupiny so zameraním na vhodné podmienky na súde pre rodinnoprávnu agendu. MS SR vytváralo a neustále vytvára podmienky pre okresné sudy pre implementáciu tzv. Cochemského modelu. Tzv. Cochemský model je model vedenia tzv. poručenského konania, ktorý bazíruje na interdisciplinárnej spolupráci všetkých profesií a inštitúcií zúčastnených v súdnom konaní. Všetci účastníci konania, vrátane právnych

zástupcov rodičov, sa snažia rodičov priviesť k dohode ohľadne starostlivosti o ich deti, ktorú rodičia sami alebo s ich pomocou zostavia, obaja ju akceptujú a následne dodržiavajú. Sledujú pritom jediný cieľ, a to je skutočné dobro dieťaťa a jeho právo na oboch rodičov. Do pilotného skúšania tohto modelu sa zapojili aktívne tieto okresné sudy: Okresný súd Prešov, Okresný súd Košice, Okresný súd Kežmarok, Okresný súd Bratislava II a Bratislava V a krajské sudy v Košiciach, Prešove a Bratislave. V druhej polovici roka 2019 sa zapojili aj Okresný súd Bardejov, Okresný súd Vranov nad Topľou, Okresný súd Prešov a Okresný súd Rimavská Sobota. Pre tieto sudy v rámci projektu Procesno-organizačný audit boli vytvorené nové pracovné miesta vyšších súdnych úradníkov, ktorí pôsobia ako koordinátori a ktorí majú za úlohu edukovať rodičov o právach detí, o dopade rodičovského konfliktu na deti a koordinujú odbornú pomoc, ktorá má pomôcť rodičom dosiahnuť rodičovskú dohodu ešte pred prvým pojednávaním vo veci samej. V rámci krajských súdov sa na dobu trvania pilotného projektu vyčlenili 3 pracovné miesta pre špecialistov v štátnej službe, ktorí uplatňujú poznatky z psychológie v súvislosti s výkonom súdnictva. Práve spolupráca súdov, úradov PSVaR (oddelení SPODaSK), Centier pre deti a rodiny a iných akreditovaných subjektov SPODaSK, mediátorov, advokátov, psychológov, sociálnych pracovníkov a iných odborníkov má potenciál pomôcť eliminovať nezdravý trend stále komplikovanejších a vyhrotenejších sporov o starostlivosť o deti.

MS SR v rámci projektu *„Zvyšovanie účinnosti súdnictva prostredníctvom ochrany/posilnenia postavenia obetí a zraniteľných strán“* financovaného z EEA a Nórskeho fondu v rámci programu *„Dobrá správa vecí verejných, zodpovedné inštitúcie, transparentnosť/Cezhraničná spolupráca“*, začalo v roku 2019 podporovať, aby na vybraných súdoch boli vytvorené špeciálne miestnosti, ktoré pomôžu pri zisťovaní názoru dieťaťa a obzvlášť zraniteľnej obete. Okrem samotných miestností sa vďaka projektu zabezpečí aj vytvorenie metodiky na zisťovanie názoru dieťaťa a zraniteľných obetí, ako aj edukačný program a mediálna kampaň. Od októbra 2019 MS SR zorganizovalo úvodné pracovné stretnutia zástupcov MS SR a zástupcov pilotných súdov (Krajský súd v Prešove, Okresný súd Prešov, Okresný súd Bratislava II, Okresný súd Galanta, Okresný súd Zvolen, Okresný súd Rimavská Sobota, Okresný súd Spišská Nová Ves a Okresný súd Rožňava). Okrem toho sa uskutočnili návštevy jednotlivých pilotných súdov za účelom identifikovania vhodných miestností na súde a za účelom získania podkladov pre verejné obstarávanie a projektovú dokumentáciu k inštalácii zariadenia na zabezpečenie zvukovo-obrazových záznamov. Na konci roku 2019 zástupcovia projektového a odborného tímu MS SR postupne navštívili jednotlivé sudy zapojené do projektu.

V nadväznosti na zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o obetiach“) MS SR vykonalo aktivity v oblasti podpory detských obetí. Zákon o obetiach naplňa minimálne normy na ochranu obetí tak, že vymedzil v § 2 ods. 1 písm. c) bodoch 1 až 5 zákona o obetiach okruh obzvlášť zraniteľných obetí, medzi ktoré patrí aj dieťa podľa § 2 ods. 1 písm. c) bod 1. V zmysle uvedeného ustanovenia sa dieťaťom rozumie „osoba mladšia ako 18 rokov, a ak nie je vek osoby známy a existuje dôvod domnievať sa, že je dieťaťom, považuje sa za dieťa, až kým sa nepreukáže opak.“ MS SR v súlade s § 32 zákona o obetiach vedie a na svojom webovom sídle zverejňuje register subjektov poskytujúcich pomoc obetiam (ďalej len „register“), do

ktorého zapisuje akreditované subjekty podľa zákona o obetiach a subjekty podľa osobitného predpisu, ak poskytujú pomoc obetiam. Akreditácia programu podpory obetí (ďalej len „akreditácia“) je štátne overenie spôsobilosti subjektu poskytujúceho pomoc obetiam poskytovať odbornú pomoc na základe splnenia podmienok ustanovených zákonom o obetiach. Takto akreditovaný subjekt poskytuje buď všeobecnú odbornú pomoc alebo špecializovanú odbornú pomoc v závislosti od podanej žiadosti na ministerstvo. Na MS SR má v rámci sledovaného obdobia udelenú akreditáciu 7 subjektov, ktoré poskytujú pomoc v zmysle zákona o obetiach v rámci svojej územnej pôsobnosti, pre ktorú im bolo vydané rozhodnutie na MS SR.

Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky bola v období od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020 udelená akreditácia na špecializovanú odbornú pomoc pre okruh obetí zahrňujúc explicitne dieťa, s ohľadom na § 2 ods. 1 písm. c) bod 1. zákona o obetiach, týmto organizáciám:

- Aliancia žien - Cesta späť, OZ
- Centrum náhrad, n.o.
- Pomoc obetiam násilia, OZ
- MyMamy, o.z.
- Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s.r.o.

Zoznam všetkých dostupných akreditovaných subjektov sa nachádza [na webovom sídle MS SR](#).

1.5. Úloha: Rozvíjať koordinačný mechanizmus ochrany detí pred násilím na miestnej a regionálnej úrovni

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet aktívnych miestnych koordinátorov násilia na deťoch
- počet zrealizovaných multidisciplinárnych koordinačných stretnutí na miestnej úrovni
- počet zapojených strešných subjektov (podľa národnej úrovne)
- počet konkrétnych zapojených subjektov
- počet zapojených pracovníkov za jednotlivé dotknuté subjekty
- tvorba analýz a realizácia aktivít a opatrení súvisiacich s koordináciou na miestnej úrovni

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS a MPSVR SR:

V sledovanom období boli organizované celoslovenské porady všetkých koordinátorov ochrany detí pred násilím pôsobiacich na regionálnej úrovni (apríl 2019, december 2019) a NKS, ktorých kľúčovým zámerom je výmena informácií a príkladov dobrej praxe z jednotlivých regiónov, ako aj hodnotenie fungovania systému koordinácie ochrany detí pred násilím na miestnej úrovni.

Celoslovenská porada koordinátorov ochrany detí pred násilím:

Termín: 10.4. – 12.4.2019

Miesto: Hotel Poľana, Zvolen

Program:

1. Nebezpečné spoločenstvá, nábor do nebezpečných spoločenstiev na školách – Mgr. Lucia Grešková, Ministerstvo kultúry SR
2. Korene násilia v detstve – prof. MUDr. Jozef Mikloško, PhD.
3. Pohľad prokurátora na možnosti koordinácie ochrany detí pred násilím – Mgr. Barbora Hubertová, Generálna prokuratúra SR
4. Príklady dobrej praxe, oboznámenie s činnosťou koordinátorov v jednotlivých krajoch – koordinátori ODPN
5. Zmeny v zákone o obetiach trestných činov, výsluchy maloletých – JUDr. Marek Piš
6. Multidisciplinárna spolupráca, najčastejšie otázky koordinátorov k multidisciplinárnym pracovným stretnutiam a vzdelávacím aktivitám, preventívno-osvetovým aktivitám – Mgr. Mária Vargová, Mgr. Iveta Kollerová

Celoslovenská koncoročná porada koordinátorov ochrany detí pred násilím:

Termín: 11.12. – 13.12.2019

Miesto: Kaštieľ, Mojmírovce

Program:

1. Zhodnotenie činnosti koordinátorov za rok 2019, spätná väzba od subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím – Mgr. Mária Vargová
2. Hodnotiace ukazovatele NP PODPN za rok 2019, tvorba plánov práce na rok 2020 – Mgr. Iveta Kollerová
3. Účasť psychológov na výsluchu z pohľadu Slovenskej komory psychológov – Mgr. Eva Klimová, Slovenská komora psychológov
4. Príklady dobrej praxe – koordinátori ODPN
5. Judikatura EŠLP vzťahujúcej sa na ochranu dieťaťa v rodičovskom konflikte – JUDr. Marica Pirošíková, zástupca SR pred Európskym súdom pre ľudské práva
6. Špeciálna výsluchová miestnosť a jej využitie – JUDr. Marek Piš

V októbri 2019 boli realizované pravidelné priebežné odborné školenia koordinátorov ochrany detí pred násilím.

Priebežné školenie koordinátorov ODPN BB, KE a PO kraja:

Termín: 1.10. – 2.10.2019

Miesto: Stredisko Smrekovec, Donovaly

Téma: Budovanie partnerstiev s inými inštitúciami (tréning tzv. jemných zručností potrebných pri spolupráci so subjektmi participujúcimi v oblasti ochrany detí pred násilím)

Priebežné školenie koordinátorov ODPN BA, TT, TN, NR a ZA kraja:

Termín: 15.10. – 16.10.2019

Miesto: Hotel Signál, Piešťany

Téma: Budovanie partnerstiev s inými inštitúciami (tréning tzv. jemných zručností potrebných pri spolupráci so subjektmi participujúcimi v oblasti ochrany detí pred násilím)

MPSVR SR:

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet aktívnych miestnych koordinátorov násilia na deťoch: 55
- počet zrealizovaných multidisciplinárnych koordinačných stretnutí na miestnej úrovni: 214
- počet zapojených strešných subjektov: 10 + iné
- počet konkrétnych zapojených subjektov:

SPODaSK, zariadenie SPODaSK: 249

Policačný zbor, Mestská (Obecná) polícia: 198

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, RÚVZ: 61

Školy a školské zariadenia: 818

CPPPaP, CŠPP: 148

Okresné prokuratúry: 70

Okresné úrady: 35

Okresné súdy: 32

Obce, vyššie územné celky: 215

Akreditované subjekty: 69

Iné: 169

Príklad realizovaných aktivít a opatrení súvisiacich s koordináciou na miestnej úrovni:

1. Zamestnanec SPODaSK spoločne so zástupcom mestskej (obecnej) polície a PZ vykonávajú operatívne kontroly maloletých žobrajúcich detí pred obchodnými domami a následne po identifikovaní maloletých detí začínajú s danou rodinou zamestnanci SPODaSK pracovať. (okres Levice)

2. Realizácia preventívnych aktivít zameraných na šikanu zážitkovou formou (napr. divadelné predstavenia, čítanie literatúry v knižniciach, premietanie filmov) pod garanciou odborných zamestnancov. (okres Michalovce)
3. Zvýšenie informovanosti pedagogických pracovníkov ZŠ, formou osvetovo-edukačnej aktivity, o kompetenciách PZ, SPODaSK, mestskej polície a prokuratúry, právnych aspektoch riešenia násilia páchaného na deťati v kontexte platnej legislatívy. (okres Nitra)
4. PZ oznámi SPODaSK podozrenie na užívanie omamnej látky Herba maloletými osobami a sociálny kurátor bude prítomný na výsluchu tohto dieťaťa, ktoré je v trestnom konaní svedkom. (okres Trebišov)
5. Vyškolenie zamestnancov z troch ZŠ (ZŠ Krčméryho Nitra- Kalvária, ZŠ Ščasného Nitra- Dražovce a ZŠ Novozámocká Nitra- Krškany) zo strany Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity ohľadom zvykov, hodnôt a tradícií rómskej (olašskej) komunity v záujme lepšieho pochopenia postojov a hodnôt tejto skupiny v rámci rómskej národnostnej menšiny. (okres Nitra)
6. Miestna občianska poriadková služba chodí na ranné kontroly a pochôdzky po rómskych osadách za účelom eliminácie záškoláctva detí. Projekt je realizovaný v rámci výziev MV SR zameranej na miestne občianske poriadkové služby (MOPS) v obciach s prítomnosťou MRK (OPLZ-PO5/2017-1 a OPLZ-PO5/2018-1). (okres Stropkov)
7. Žena z rómskej osady, zapojená do aktivačných prác, sprevádza rómske deti do školy a následne je nápomocná deťom a pedagogickým pracovníkom počas vyučovacieho procesu. (okres Stropkov)
8. PZ informuje SPODaSK o plánovanom úkone, na ktorom sa bude zúčastňovať advokát dieťaťa ako opatrovník, aby sa ho mohol zúčastniť aj pracovník SPODaSK, keďže advokát nie je školený na prácu s dieťaťom a orgán SPODaSK sa dozvedal o prípade až keď bol dopytovaný OČTK. Prax ukázala, že opatrovník z radov advokátov chráni najlepší záujem dieťaťa z právneho hľadiska, kolízny opatrovník z orgánu SPODaSK zabezpečuje podporu dieťaťa aj z ďalších hľadísk, ako je sociálne a psychologické. (okres Nové mesto nad Váhom)

MV SR:

Rezort MV SR, odbor prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR, v rámci úloh vyplývajúcich z ustanovenia § 14 zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, z príslušných medzinárodných a európskych dohovorov a zo Stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR, rozvíja koordinačný mechanizmus ochrany detí pred násilím v rámci stretnutí na miestnej a regionálnej úrovni s orgánmi samosprávy, neziskového sektora, ako aj samotných obyvateľov miest a obcí.

V rámci PZ sa určení príslušníci PZ zúčastňujú na koordinačných (multidisciplinárnych) stretnutiach, kde sa v rámci diskusií, ktoré organizujú konkrétni koordinátori ochrany detí pred násilím, zaoberajú témami trestnej činnosti páchanej na deťoch a mládeži, hlavne ohrozovanie mravnej výchovy mládeže (problematika uvedená v bode 1.4.). Taktiež príslušníci PZ spolupracujú s okresnými prokurátormi, kde ich spolupráca je na vysokej profesionálnej úrovni. Prokurátori okresných prokuratúr na území SR sa v roku 2019

zúčastnili na väčšine výsluchov týkajúcich sa obetí domáceho násilia realizovaných prostredníctvom ŠVM v zmysle § 135 TZ (v prípade, ak takúto miestnosť príslušné okresné riaditeľstvo PZ malo k dispozícii). Účasť prokurátora na iných procesných úkonoch (najmä na výsluchoch obvinených, svedkov a znalcov) vyplývala zo zložitosti trestnej veci a dôležitosti zadokumentovania pamäťových stôp svedkov. Ak sa takého úkonu prokurátor priamo nezúčastnil, vyšetrovateľ PZ s ním aspoň konzultoval sumár otázok a správny taktický postup pri výsluchu, a to v každej dozorovanej veci, týkajúcej sa domáceho násilia.

GP SR:

V rámci pokračujúcej multidisciplinárnej spolupráce sa prokurátori okresných prokuratúr zúčastňovali koordinačných stretnutí, na ktorých aj aktívne participovali. Koordináčnych stretnutí sa v rozhodnom období zúčastňovali prokurátori špecialisti na trestnú činnosť mladistvých a osôb, ktoré pre nedostatok veku nie sú trestne zodpovedné a trestné činy spáchané na deťoch a násilie v rodinách (ďalej len „prokurátori - špecialisti“). Na každej okresnej prokuratúre je minimálne jeden z týchto prokurátorov - špecialistov poverený okresným prokurátorom spoluprácou s koordinátorom pôsobiacim v danom okrese, ktorý sa zúčastňuje koordinačných stretnutí. V prípade potreby sa súvisiacich aktivít a opatrení zúčastňujú aj ďalší prokurátori podľa aktuálnej témy prednášanej problematiky. Pokiaľ ide o iné subjekty, na stretnutia sú prizvaní v prípade potreby nielen prokurátori, ale aj sudcovia, príslušní zamestnanci úradov PSVaR, odboru sociálnych vecí a rodiny, oddelenia SPODaSK, detskí lekári, starostovia dotknutých obcí, terénni sociálni pracovníci a v neposlednom rade aj príslušníci polície a zamestnanci súdu (nielen sudcovia) zaoberajúci sa touto problematikou. V územnom obvode Krajskej prokuratúry Bratislava sa prokurátori – špecialisti zúčastnili celkom 15 multidisciplinárnych koordinačných stretnutí na miestnej úrovni. Na Okresnej prokuratúre Malacky sa konalo aj mimoriadne stretnutie za účasti n.o. Klúčik, kde sa riešili dva konkrétne prípady týkajúce sa maloletých detí. Na Okresnej prokuratúre Pezinok sa z iniciatívy Okresného súdu Pezinok konalo stretnutie so zástupcami Oddelenia SPODaSK Úradu PSVaR, za účelom zefektívnenia spolupráce, výmeny informácií a koordinácie jednotlivých postupov vo veciach týkajúcich sa maloletých detí.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Trnava sa prokurátori – špecialisti zúčastnili celkom 23 koordinačných stretnutí na miestnej úrovni. Najčastejšie sa tieto stretnutia realizovali koordinátorom ochrany detí pred násilím pôsobiacim v okrese Skalica a Galanta (7, resp. 5 stretnutí). Prokurátori ich význam hodnotia pozitívne, s výnimkou Okresnej prokuratúry Dunajská Streda, ktorá uviedla, že zo stretnutí nie je žiadny výstup, otázka ochrany detí pred násilím sa rieši na stretnutiach iba všeobecne, formálne.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Trenčín sa prokurátori – špecialisti zúčastnili celkom 10 koordinačných stretnutí na miestnej úrovni. V obvode Okresnej prokuratúry Považská Bystrica bolo v rámci okresov Považská Bystrica a Púchov v roku 2019 uskutočnených 5 koordinačných stretnutí. Prvé koordinačné stretnutie zástupcov subjektov z okresov Považská Bystrica a Púchov k problematike násilia páchaného na deťoch, v zmysle Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím, sa konalo dňa 4. apríla 2019. Hlavnou témou bolo Sebapoškodzovanie a poruchy príjmu potravy ako indikátor možného násilia páchaného na deťoch, o čom prebehla odborná facilitovaná diskusia. Druhé koordinačné stretnutie sa

konalo dňa 15. mája 2019, cieľom ktorého bolo zdokonaliť účastníkov v zásadách a postupoch pri komunikácii a spolupráci s rodičmi detí trpiacimi poruchou fetálneho alkoholového spektra v kontexte povinností a možností subjektov pri ochrane detí pred násilím. Tretie koordinačné stretnutie sa konalo dňa 6. júna 2019, cieľom stretnutia bolo vzájomné informovanie subjektov o legislatívnych a medzirezortných novinkách v súvislosti s postupmi pri ochrane detí pred násilím. Štvrté koordinačné stretnutie sa konalo dňa 17. septembra 2019. Cieľom tohto stretnutia bolo hľadanie systémových opatrení a efektívnych postupov v prípadoch násilia páchaného na deťoch počas útekov zo zariadení počas výkonu výchovného opatrenia uloženého súdom. Posledné, piate koordinačné stretnutie sa konalo dňa 5. decembra 2019, cieľom ktorého bolo zosúladienie postupov subjektov v prípadoch podozrenia na šikanovanie, resp. na páchanie priestupkov a trestných činov súvisiacich so šikanovaním v škole a v sídliskovej komunite v obci Lednické Rovne. V obvode Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou a Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom sa v roku 2019 uskutočnili po jednom koordinačnom multidisciplinárnom stretnutí. V obvode Okresnej prokuratúry Trenčín sa prokurátorka zúčastnila 3. odbornej konferencie na tému „*Chráňme ženy a deti pred násilím*“, ktorú organizoval Úrad PSVaR Trenčín spolu s Bezpečným ženským domovom LUNA, n. o., na ktorom prokurátorka prezentovala problematiku faktorov ovplyvňujúcich (ne)úspešnosť podanej obžaloby pri trestných činoch v súvislosti s domácim násilím na ženách a deťoch. V obvode Okresnej prokuratúry Partizánske v roku 2019 boli zrealizované dve multidisciplinárne vzdelávacie aktivity, pričom prvá z nich bola na tému Komunikácia s detskou obeťou a druhá vzdelávacia aktivita na tému Problematika záškoláctva a obchodovanie s deťmi na účel sobáša v rómskych komunitách. V obvode Okresnej prokuratúry Prievidza sa koordinačné ani multidisciplinárne stretnutia v roku 2019 neuskutočnili.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Nitra sa prokurátori – špecialisti zúčastnili celkom ôsmich koordinačných stretnutí na miestnej úrovni. V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Nitra boli v sledovanom období zrealizované dve multidisciplinárne stretnutia k problematike ochrany detí pred násilím organizované koordinátorom, prvé na tému „*Obchodovanie s deťmi na účel núteného sobáša v rómskych komunitách*“, kde rozobrali aj konkrétne prípady dozorované Okresnou prokuratúrou Nitra, a druhé na tému „*Identifikácia faktorov napomáhajúcich k objektívnemu vyjadreniu detí ako obetí násilia*“. V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Topoľčany boli v sledovanom období zrealizované štyri multidisciplinárne stretnutia k problematike ochrany detí pred násilím organizovaných koordinátorom ochrany detí pred násilím, ktorých sa zúčastnila prokurátorka - špecialistka. Cieľom stretnutí bola výmena informácií o pripravovaných preventívnych a osvetových aktivitách, ako aj o možných spôsoboch spolupráce. Ako častý problém bola vyhodnotená šikana v škole a poukázalo sa na nutnosť zapájania škôl do preventívnych a osvetových aktivít pri šikane, kyberšikane a prevenciu požívania alkoholu mladistvými. Riaditeľom škôl boli objasnené kompetencie jednotlivých subjektov, ktorí sa týchto stretnutí zúčastňujú a bola im vysvetlená povinnosť spolupracovať s OČTK a orgánmi SPODaSK. V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Nové Zámky bolo v sledovanom období zrealizované jedno multidisciplinárne stretnutie k problematike ochrany detí pred násilím organizované koordinátorom ochrany detí pred násilím na tému „*Sexuálne zneužívanie (Krizová intervencia*

pre pomáhajúce profesie v prípade zistenia násilia páchaného na dieťaťi)“, ktorého sa zúčastnil prokurátor - špecialista a právne čakatelky prokuratúry. V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Levice bolo v sledovanom období zrealizované jedno multidisciplinárne stretnutie k problematike ochrany detí pred násilím organizované koordinátorom, ktorého sa zúčastnil prokurátor - špecialista a prokurátor pôsobiaci na netrestnom úseku prokuratúry. V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Komárno nebolo v sledovanom období zrealizované ani jedno multidisciplinárne stretnutie k problematike ochrany detí pred násilím.

Aj v územnom obvode Krajskej prokuratúry Žilina sa prokurátori – špecialisti pravidelne zúčastňovali koordinačných stretnutí na miestnej úrovni.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Banská Bystrica sa prokurátori – špecialisti zúčastnili celkom 18 koordinačných stretnutí na miestnej úrovni. Niektoré sa konali v polročných intervaloch, iné v štvrtročných intervaloch. Okrem plánovaných stretnutí boli operatívne zvolávané aj neplánované stretnutia, keď si to vyžadujú mimoriadne okolnosti. Bolo zrealizované jedno mimoriadne multidisciplinárne koordinačné stretnutie, na ktoré boli prizvaní zástupcovia prokuratúry, a to v okrese Rimavská Sobota. Jednalo sa o mimoriadne multidisciplinárne pracovné stretnutie subjektov ku konkrétnemu prípadu za účelom zosúladenia spoločných krokov pri riešení situácie poškodenej maloletej vo veci vedenej na Okresnej prokuratúre Rimavská Sobota. Predmetné pracovné stretnutie, ktorého sa zúčastnili zástupcovia prokuratúry, polície, ako aj riaditeľka Úradu PSVaR Rimavská Sobota, odboru sociálnych vecí a rodiny, koordinátor ochrany detí pred násilím, terénne sociálne pracovníčky, starosta obce, ako aj detská lekárka, bolo mimoriadne účinné, z hľadiska zosúladenia ďalšieho postupu všetkých menovaných subjektov v tejto konkrétnej veci v záujme maloletého poškodeného dieťaťa.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Prešov sa prokurátori – špecialisti zúčastnili celkom 32 koordinačných stretnutí na miestnej úrovni. Výrazná aktivita je evidovaná v rámci okresu Humenné, kde bolo celkom zrealizovaných osem multidisciplinárnych stretnutí. Tieto boli zamerané na prevenciu na stredných školách, stretnutie bolo zorganizované aj pri príležitosti Dňa Rómov, k problematike týrania a násilia na deťoch, resp. aj trestnej činnosti so sexuálnym motívom prostredníctvom sociálnych sietí.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Košice sa prokurátori – špecialisti zúčastnili celkom 17 koordinačných stretnutí na miestnej úrovni.

MZ SR:

Na koordinačných stretnutiach organizovaných koordinátormi ochrany detí pred násilím sa v roku 2019 zúčastňovalo 57 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a zástupcov regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR.

1.6. Úloha: Podporovať multidisciplinárne vzdelávanie na miestnej úrovni

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: 2018 – 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet zrealizovaných multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít
- počet zapojených strešných subjektov (podľa národnej úrovne)
- počet konkrétnych zapojených subjektov
- počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávacie aktivity absolvovali

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR:

Počet zrealizovaných multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít: 110

Počet konkrétnych zapojených subjektov: 1288

Rozpis jednotlivých subjektov:

SPODaSK, zariadenie SPODaSK: 194

Policačný zbor, mestská (obecná) polícia: 91

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, RÚVZ: 14

Školy a školské zariadenia: 611

CPPPaP, CŠPP: 107

Okresné prokuratúry: 22

Okresné úrady: 6

Okresné súdy: 10

Obce, vyššie územné celky: 102

Akreditované subjekty: 41

Iné: 90

Počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávacie aktivity absolvovali: 2532

Rozpis jednotlivých subjektov:

SPODaSK, zariadenie SPODaSK: 605

Policačný zbor, Mestská (Obecná) polícia: 167

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, RÚVZ: 38

Školy a školské zariadenia: 1007

CPPPaP, CŠPP: 234

Okresné prokuratúry: 29

Okresné úrady: 6

Okresné súdy: 13

Obce, vyššie územné celky: 180

Akreditované subjekty: 96

Iné: 157

Najčastejšie témy multidisciplinárneho vzdelávania:

Syndróm CAN

Sexuálne zneužívanie

Rovesnícke násilie

Práca s (problémovou) rodinou

Komunikácia s detskou obeťou

Kyberšikana

Krízová intervencia pri syndróme CAN

Šikana

Základná krízová intervencia – ako bezprostredne reagovať na oznámenie dieťaťa o páchanom násilí

Identifikácia syndrómu CAN, identifikácia domáceho násillia

Kyberšikanovanie – uvedomenie si jeho nebezpečnosti a trestnoprávných následkov

Legislatívne východiská pri ochrane detí pred násillím

Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí

Využívanie restoratívnych praktík pri riešení násillia v komunite a v rodinách

MV SR:

MV SR v rámci Národného projektu s názvom „*Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť*“, financovaného z Operačného programu Efektívna verejná správa, zrealizovalo vzdelávanie v oblasti riešenia násillia páchaného na deťoch, ktorá úzko súvisí s problematikou ochrany detí pred násillím. Predmetné vzdelávanie bolo určené pre príslušníkov PZ pôsobiacich na obvodných oddeleniach PZ v rámci jednotlivých okresných riaditeľstvách PZ, ako aj koordinátorov a ich asistentov pôsobiacich na Kontaktných bodoch v pôsobnosti okresných úradov v sídlach krajov. V roku 2019 sa na uvedenej vzdelávacej aktivite zúčastnilo 248 zástupcov služby poriadkovej polície PZ (riaditelia a zástupcovia základných útvarov služby poriadkovej polície) s celoštátnou pôsobnosťou.

Príslušníci PZ zaradení na odboroch kriminálnej polície okresných riaditeľstvách PZ a krajských riaditeľstvách PZ v SR sa pravidelne zúčastňujú školení zameraných na problematiku násillia páchaného na deťoch. Ide aj o porady spojené so školením k počítačovej kriminalite v tejto oblasti a k problematike trestnej činnosti mládeže a trestnej činnosti páchanej na mládeži, kde sú pozývaní viacerí odborníci, napr. zo zdravotníctva, kancelárie zástupcu SR pred Európskym súdom pre ľudské práva z MS SR, GP SR, členovia pedagogického zboru Justičnej akadémie SR, psychológovia a psychiatri a podobne, t. j.

odborníci pracujúci v oblasti ochrany detí, ktorí svoje teoretické a praktické skúsenosti odovzdávajú príslušníkom PZ, ktorí pracujú s mládežou.

Zo strany Odboru počítačovej kriminality ÚKP P PZ sa pre príslušníkov PZ každoročne realizuje vzdelávanie príslušníkov PZ v oblasti riešenia problematiky detskej pornografie, na ktorých sa zúčastňujú aj zástupcovia zahraničných polícií a GP SR.

GP SR:

GP SR zorganizovala v sledovanom období pracovnú poradu pre prokurátorov – špecialistov. Krajská prokuratúra Prešov zorganizovala spoločnú pracovnú poradu s Krajskou prokuratúrou Košice, ktorá sa konala v dňoch 21. a 22. mája 2019 vo Vzdelávacom a rehabilitačnom centre prokuratúry v Starej Lesnej. Tejto porady sa okrem prokurátorov - špecialistov zúčastnila aj prokurátorka GP SR, právni čakatelia prokuratúry, predsedníčka senátu Krajského súdu v Prešove, zástupca Krajského riaditeľstva PZ Prešov a znalkyňa z odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých. Prokurátori sa v rozhodnom období zúčastňovali vzdelávacích aktivít organizovaných Justičnou akadémiou SR, z ktorých viaceré boli zamerané aj na problematiku detských obetí násillia.

Komisár pre deti:

Z ÚKPD sa zúčastnili traja zamestnanci na multidisciplinárnom vzdelávaní:

- dňa 25.04.2019 na tému „*Konkrétne formy práce a pomoci obeti a jej rodine*“ - dvaja zamestnanci.
- dňa 30.04.2019 na tému „*Šikana*“ – jedna zamestnankyňa.
- dňa 13.11.2019 na tému „*Podpora multidisciplinárnej spolupráce v oblasti ochrany práv detí pred násillím*“ – jedna zamestnankyňa.

Organizátorom multidisciplinárneho vzdelávania boli koordinátori ochrany detí pred násillím Úradu PSVaR Bratislava v rámci NP PODPN.

Ďalšie multidisciplinárne vzdelávacie aktivity, na ktorých sa zúčastnili zamestnanci úradu:

1. Aktívna účasť na medzinárodnej špeciálno-pedagogickej konferencii v Partizánskom 28.02.2019.
2. Aktívna účasť na odbornom seminári v Košiciach, dňa 28.03.2019, seminár organizovaný Ústavom psychológie zdravia, Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika ako súčasť projektu Care4Youth „*Psychosociálny vývin detí s emocionálnymi a behaviorálnymi problémami v systéme starostlivosti – longitudinálna štúdia*“.
3. Príprava pracovného stretnutia vybratých zamestnankýň Ústavu psychológie zdravia, Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika dňa 14.05. 2019 o 15,00 hod.
4. Aktívna účasť na konferencii „*Inklúzia a integrácia v školách*“ dňa 29.04.2019, Trnava.
5. Minikonferencia k návrhu Stratégie participácie detí a mladých ľudí v SR, 16.05.2019, Nadácia otvorenej spoločnosti.
6. Prezentácia výsledkov Národnej správy o zdraví a so zdravím súvisiacom správaní 11-13- a 15-ročných školákov na základe prieskumu uskutočneného v roku 2018 v rámci

medzinárodného projektu „*Health Behaviour in School Aged Children*“ (HBSC), 13.06.2019 na MZ SR.

7. 19.11.2019, Bratislava, okrúhly stôl k problematike vzdelávania detí so ZP, integrácia a inklúzia.
8. 02.12.2019 – účasť na premietaní filmu spojeného s diskusiou k filmu „*Kto je ďalší?*“
9. 03.12.2019 – účasť na konferencii 10 rokov striedavej osobnej starostlivosti na Slovensku, v NR SR.

MS SR:

V oblasti prevencie a vzdelávania sudcov MS SR a Justičná akadémia Slovenskej republiky zorganizovali viacero vzdelávacích a diskusných aktivít, ktoré boli okrem iného venované otázkam násilia na deťoch.

Justičná akadémia Slovenskej republiky zorganizovala pre sudcov, prokurátorov, vyšších súdnych úradníkov, justičných čakaťov, asistentov sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, právnych čakaťov prokuratúry tieto vzdelávacie podujatia:

Cezhraničné spory v oblasti rodičovskej zodpovednosti k deťom - únosy, praktické prípady určovania právomoci a uznávania a výkonu rozhodnutí (8. apríl 2019 - 10:00 - 9. apríl 2019)

- Zvládanie záťažových situácií v konaní a rozhodovaní vo veciach maloletých detí (13.5.2019 - 15.5.2019; 30.09.2019 - 02.10.2019; 17.06.2019 - 19.06.2019; 28.10.2019 - 30.10.2019; 21.10.2019 - 23.10.2019)
- Ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy v kontexte rozhodovania ESLP (17.10.2019 - 18.10.2019)
- Najzraniteľnejší poškodení - obeť sexuálneho zneužívania a domáceho násilia (18.09.2019; 25.09.2019)
- Starostlivosť o maloletých, rozvod, BSM a výživné v cezhraničných veciach – praktické prípady (07.10.2019 - 08.10.2019)
- Sexuálne zneužívanie detí a zverených osôb (03.02.2020 - 04.02.2020)

MS SR zorganizovalo dvojdnú otváraciu konferenciu k projektu „*Zvyšovanie účinnosti súdnictva prostredníctvom ochrany/posilnenia postavenia obetí a zraniteľných strán*“, ktorá sa uskutočnila v dňoch 10. februára 2020 až 11. februára 2020 vo Vzdelávacom a rehabilitačnom centre prokuratúry Slovenskej republiky v Starej Lesnej. Predmetom konferencie bolo okrem iného aj postavenie osobitne zraniteľných obetí.

MS SR v spolupráci so Spoločnosťou priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar a s Justičnou akadémiou Slovenskej republiky organizovalo v dňoch 25. november 2019 až 27. november 2019 pod záštitou ministra spravodlivosti Slovenskej republiky slávnostnú medzinárodnú konferenciu s názvom „*19. pracovné stretnutie sudcov vybavujúcich agendu P a agendu výkonu súdnych rozhodnutí vo veciach maloletých pri príležitosti 30. ročného jubilea platnosti Dohovoru OSN o právach dieťaťa*“.

1.7. Úloha: Pripraviť a koordinovať realizáciu preventívnych programov na miestnej úrovni

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: 2018 – 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet pripravených a koordinovaných programov
- strešných subjektov podľa národnej úrovne³⁹ (ako realizátorov) zapojených do prípravy a realizácie programov
- počet konkrétne zapojených subjektov zapojených do realizácie aktivít (ako prijímateľov)
- počet zapojených pracovníkov za konkrétne zapojené subjekty
- počet účastníkov preventívnych aktivít z cieľovej skupiny

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR:

Počet pripravených a koordinovaných programov: 665

Rozpis subjektov - realizátorov na miestnej úrovni:

Policajný zbor: 144

CPPPaP a ČŠPP: 122

Akreditované subjekty: 37

Obce, vyššie územné celky: 125

Iné: 345

Počet konkrétne zapojených subjektov zapojených do realizácie aktivít (ako prijímateľov): 2879

Rozpis subjektov - prijímateľov na miestnej úrovni:

Zariadenia SPODaSK: 169

Školy a školské zariadenia: 1818 (z toho MŠ: 308, ZŠ: 1277, SŠ: 233)

Obecné zariadenia: 188

Iné: 704

Počet účastníkov preventívnych aktivít z cieľovej skupiny: 82660

Rozpis subjektov - prijímateľov na miestnej úrovni:

Zariadenia SPODaSK: 675

Školy a školské zariadenia: 71452 (z toho MŠ: 4451, ZŠ: 59380, SŠ: 7621)

Obecné zariadenia: 912

MV SR:

MV SR v rámci poskytovania dotácií z Výzvy Rady vlády SR pre prevenciu kriminality a Výzvy kancelárie MV SR na financovanie projektov v oblasti prevencie kriminality (vrátane prevencie násilia páchaného na deťoch) v spolupráci s koordinátormi prevencie kriminality pôsobiacimi na okresných úradoch v sídlach krajov, koordinuje aktivity podporených projektov (programov) zameraných na deti a mládež na miestnej úrovni. PZ v rámci plnenia úloh na úseku prevencie kriminality realizuje preventívne aktivity formou prednášok a besied adresovaným deťom a mládeži. Cieľom týchto aktivít je predovšetkým zvyšovať informovanosť a eliminovať tak riziko, že sa stanú obeťou alebo páchatelom protiprávneho konania. Činnosť príslušníkov PZ zaradených na úseku prevencie krajských riaditeľstiev PZ a okresných riaditeľstiev PZ (ďalej len „preventisti“) je vnímaná zo strany širokej verejnosti ako odborný garant za PZ, ktorý pozitívne ovplyvňuje ich právne vedomie, usmerňuje ich laické informácie a vyvoláva pozitívne zmeny v ich správaní. Prevencia v PZ zaujíma stabilné postavenie, jej vykonávanie je postavené na overených preventívnych projektoch a aktivitách a zároveň predstavuje flexibilnú činnosť, ktorá reaguje na aktuálne potreby a požiadavky spoločnosti. Preventisti spolupracovali tiež s policajtními jednotlivých služieb PZ pri získavaní odborných informácií za účelom ich využívania pri výkone praktickej preventívnej činnosti. Preventisti lektorujú tému trestnoprávnej zodpovednosti, počas ktorej sú žiakom a študentom, zo strany polície, primerane k ich veku vysvetľované pojmy: kriminálne správanie, trestnoprávna zodpovednosť, kategórie páchatelov trestných činov – maloletí/mladiství, trestný zákon, zákon o priestupkoch, trestný čin (prečin, zločin), odpis a výpis registra trestov, priestupok, záškoláctvo, šikanovanie, rešpektovanie autorít, vzájomné rešpektovanie sa a pod. Žiaci a študenti sú oboznámení s aktivitami, ktoré sú zo strany polície zamerané na predchádzanie a zabráňovanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Na záver stretnutí je zo strany polície dôraz kladený na upozornenie žiakov a študentov na plnenie ich základných povinností a na následky svojho správania a porušovanie školského poriadku. K téme trestnoprávna zodpovednosť a zvyšovanie právneho vedomia bolo uskutočnených na základných školách 601 aktivít s účasťou 15 898 žiakov a na stredných školách to bolo 271 aktivít s účasťou 7 686 študentov. K téme trestnoprávna zodpovednosť bolo zrealizovaných aj v centrách pre deti a rodiny, v reedukačných centrách a v diagnostických centrách 5 aktivít, kde bolo oslovených 147 osôb. V roku 2019 pokračovali projekty zo strany preventistov: „Oliho príbeh“, „Póla radí deťom“, „Detská policajná akadémia“ a pod. Preventívne aktivity boli najčastejšie realizované formou prednášok a besied zamerané na cieľové skupiny: materské školy, základné školy, stredné školy a gymnáziá. Preventisti realizovali 19 vlastných preventívnych projektov na regionálnej úrovni na témy: predchádzanie trestnej činnosti, zvyšovanie právneho vedomia, prevencia v oblasti dopravy, prevencia - budovanie dôvery detí k PZ, bezpečné správanie sa, prevencia drogových závislostí, prevencia šikanovania, prevencia radikalizácie, diskriminácie a extrémizmu, prevencia kyberšikanovania a pod. V roku 2019 sa preventisti zúčastnili na vyše 110 školeniach a vzdelávacích aktivitách ako napr. aktuálne problémy na školách; multidisciplinárne vzdelávanie k problematike ochrany detí pred násilím; multidisciplinárne pracovné stretnutie k problematike spolupráce subjektov pri riešení závažnej sociálno-patologickej činnosti žiakov z rizikových skupín s poruchami

správania anti-sociálneho charakteru; multidisciplinárne pracovné stretnutie k problematike spolupráce subjektov pri riešení práce so žiakmi s poruchami správania; multidisciplinárne pracovné stretnutie k problematike spolupráce subjektov pri riešení násillia páchaného na deťoch a žiakoch základných škôl; multidisciplinárne vzdelávanie - základná krízová intervencia na tému ako bezprostredne reagovať na oznámenie dieťaťa o páchanom násillí; obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov; Koordinačno-metodické centrum – projekt zameraný na obeť domáceho násillia; násillie na deťoch – formy násillia a pomoc obetiam; poradenstvo v oblasti sociálno-patologických javov; medzinárodná vedecká konferencia „*Prevenca kriminality – výzva spoločnosti*“; multidisciplinárne pracovné stretnutie – problematika rovesníckeho násillia; zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť; Aktuálne problémy deť v školskom, mimoškolskom a rodinnom prostredí a možnosti spolupráce subjektov pri riešení v rámci legislatívnych možností; medzinárodná odborná konferencia „*Trauma v detstve, čo ďalej?*“; postup školy pri riešení prípadov žiaka ohrozeného násillím páchaným v školskom a rodinnom prostredí; stretnutie zástupcov verejných inštitúcií a štátnej správy so zástupcami materských, základných a stredných škôl a pod. Taktiež sa zúčastnili ďalších školení a vzdelávacích aktivít ako napr.: nadstavbový tréning v oblasti obchodovania s ľuďmi; Obchodovanie s ľuďmi – IOM, Účinná prevencia novodobých závislostí; vzdelávanie k drogovej trestnej činnosti; základné formy syndrómu CAN - možnosti krízovej intervencie; aktív moderátorov a Konferencia Revolution Train Prevenca 2.0; problémy a výzvy internetovej generácie; sexuálne zneužívanie deť; fenomény internetu v živote deť a mladých ľudí; odborná konferencia k užívaniu návykových látok žiakmi; závislosti zamerané na detský a adolescentný vek - hostilné správanie deť a mládeže - metodika práce s nimi; výchovnovzdelávací projekt pre mládež „*Až do dna...*“; užívanie návykových látok žiakmi z pohľadu PZ; školenie policajt – zdravotník, Odborný seminár na tému kyberšikanovania a samovraždy deť a mládeže „*Kto je ďalší?*“ a pod. V mesiaci apríl 2019 sa 18 preventistov (v rámci celej SR) zúčastnilo na medzinárodnej konferencii REVOLUTION TRAIN – PREVENCA 2.0., vďaka spolupráci s Nadačným fondom Nové Česko. V mesiaci máj 2019 došlo k podpisu Dohody o spolupráci pri výrobe audiovizuálneho diela, medzi MV SR a Občianskym združením Pigeons, výsledkom čoho boli DVD s názvom „**Drogová pasca**“, ktoré preventisti môžu využívať pri svojej činnosti. Aj v priebehu roka 2019 oficiálna stránka na sociálnej sieti Facebook PZ SR – Polícia SR (www.facebook.com/policiaslovakia) denne prinášala širokej verejnosti aktuality a témy týkajúce sa všetkých zložiek PZ, informovala verejnosť o celospoločenských témach, ktoré rezonovali v krajine, a venovala sa aj príspevkom zameraným na prevenciu.

MŠVVaŠ SR:

Priamo riadená organizácia MŠVVaŠ SR IUVENTA vypracovala štandard kvality pre program „**Škola bez nenávisti**“, ktorého cieľom je podporiť prevenciu šikany, kyberšikany a nenávistných prejavov na základných a stredných školách a svojimi aktivitami podporovať a rozvíjať priateľské a demokratické školské prostredie. V školskom roku 2018/2019 sa realizoval pilotný ročník programu a overovali sa nastavené štandardy pre získanie benchmarku. Do pilotného programu sa zapojilo 7 škôl. V školskom roku 2019/2020 sa do 1. ročníka programu zapojilo 23 škôl. Ide o autoevalváciu školy, na základe jej výsledku bol

udeľovaný základným a stredným školám štandard kvality, ktorých školská klíma a rozhodovacie procesy na škole podporujú:

- prevenciu šikany a kyberšikany,
- prevenciu nenávisťných prejavov na internete a v osobnej komunikácii medzi žiakmi,
- prevenciu nenávisťných prejavov na internete a v osobnej komunikácii žiakov voči iným osobám alebo skupinám osôb na základe ich sociálneho statusu, kultúry, náboženstva, krajiny, pôvodu a rodu,
- vzájomný rešpekt v komunikácii,
- rozvoj sociálnych zručností,
- toleranciu a rozvoj interkultúrnych kompetencií,
- rozvoj kompetencií pre demokratickú kultúru,
- žiakov vo vyjadrovaní svojich potrieb alebo obáv spôsobom, ktorý rešpektuje city ostatných,
- zapájanie žiakov do projektov a aktivít podporujúcich princípy demokracie a uplatňovanie ľudských práv,
- zapájanie žiakov do verejného diania na lokálnej úrovni, ktoré podporuje sociálnu kohéziu, spoluprácu medzi rôznymi skupinami mládeže a pod.

GP SR:

V sledovanom období išlo predovšetkým o prednáškovú činnosť prokurátorov a o účasť prokurátorov na besedách organizovaných koordinátorom ochrany detí pred násilím. V tejto súvislosti je potrebné vyzdvihnúť najmä aktivity okresných prokuratúr v územnom obvode Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, osobitne Okresnú prokuratúru Rimavská Sobota, kde prednáškovú činnosť vykonávajú takmer všetci prokurátori, ale aj aktivity prokurátorov Okresnej prokuratúry Zvolen, Okresnej prokuratúry Revúca a Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom.

V rámci Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota boli vykonané nasledovné prednášky:

- dňa 30. mája 2019 prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonal prednášky pre študentov III. ročníka Evanjelického gymnázia v Tisovci k problematike „*Súdne konanie a formy rozhodovania súdov v trestnom konaní po podaní obžaloby, obzvlášť u mladistvých páchatel'ov*“, ktorá prednáška bola spojená s následnou účasťou na hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Rimavská Sobota.
- dňa 7. júna 2019 prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonal prednášky pre žiakov VIII. A triedy Súkromnej základnej školy Creativ v Rimavskej Sobote k problematike „*Väzba, dôvody väzby, lehoty väzby, väzba u mladistvého páchatel'a*“, prednáška bola spojená s následnou účasťou na hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Rimavská Sobota. – senát 11T.
- dňa 17. júna 2019 prokurátorka Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonala prednášky pre študentov Osemročného gymnázia v Rimavskej Sobote k problematike „*Kriminalita mladistvých páchatel'ov*“ prednáška bola spojená s následnou účasťou na hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Rimavská Sobota.

- dňa 20. júna 2019 prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonal prednášky pre žiakov VIII. A a VIII. B triedy Základnej školy Haličská v Lučenci so zameraním na problematiku „*Kriminalita mládeže*“, prednáška bola uskutočnená v rámci podujatia „*Zober loptu, nie drogy*“
- dňa 24. júna 2019 prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonal prednášky pre študentov I. ročníka Súkromnej strednej odbornej školy L. Novomeského 2070 v Rimavskej Sobote so zameraním na problematiku „*Súdne konanie a formy rozhodovania súdov v trestnom konaní po podaní obžaloby, obzvlášť u mladistvých páchatel'ov*“, prednáška bola spojená s následnou účasťou na hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Rimavská Sobota.
- dňa 7. októbra 2019 prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonal prednášky pre žiakov VIII. ročníka Evanjelickej ZŠ Zlatice Oravcovej na Ul. Daxnerovej 42 v Rimavskej Sobote k problematike „*Miesto činu, prípravné konanie, štruktúra prokuratúry, drogová a násilná trestná činnosť, ako aj problémy sociálnych sietí s akcentom na možné páchanie trestnej činnosti pri poškodenom maloletom*“ .
- dňa 7. októbra 2019 prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonal prednášky pre žiakov IX. ročníka Evanjelickej ZŠ Zlatice Oravcovej, na Ul. Daxnerovej 42 v Rimavskej Sobote so zameraním na problematiku „*Miesto činu, prípravné konanie, štruktúra prokuratúry, drogová a násilná trestná činnosť, ako aj problémy sociálnych sietí s akcentom na možné páchanie trestnej činnosti pri poškodenom maloletom*“ .
- dňa 16. októbra 2019 prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota vykonal prednášky pre študentov III. ročníka Gymnázia Ivana Kraska v Rimavskej Sobote so zameraním na problematiku „*Trestné stíhanie mladistvých páchatel'ov a vedenie súdneho konania proti mladistvým obžalovaným osobám*“, prednáška bola spojená s následnou účasťou na hlavnom pojednávaní na Okresnom súde Rimavská Sobota.
- dňa 22. októbra 2019 prokurátorka Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota postupne vykonala prednášky pre žiakov ôsmeho a deviateho ročníka – VIII. C, VIII. A, VIII. B a IX. B triedy ZŠ P. K. Hostinského na Ul. Družstevnej v Rimavskej Sobote k problematike „*Kriminalita mladistvých, násilné trestné činy páchané na maloletých osobách a postavenie detí v trestnoprávnom systéme v SR*“.

V rámci Okresnej prokuratúry Revúca boli evidované dve prednášky prokurátorov. Prvá prednáška sa uskutočnila dňa 26. marca 2019 na porade riaditeľov MŠ v regióne na tému: „*CAN syndróm a postup OČTK po podaní trestných oznámení učiteľmi základných škôl*“. Druhá prednáška sa uskutočnila dňa 20. júna 2019 pre žiakov Strednej odbornej školy v Revúcej na tému: „*Kriminalita mladistvých a jej dôsledky*“. Do kategórie realizácie preventívnych programov možno zaradiť aj aktivity Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom vyplývajúce z pracovného koordinačného stretnutia, výsledkom ktorého bola tvorba internej normy školy na ochranu žiakov pred násilím pod názvom „*Bezpečná škola*“.

Rovnako je možné vyzdvihnúť aktivity prokurátorov pôsobiacich na okresných prokuratúrach v územnom obvode Krajskej prokuratúry Trnava či Krajskej prokuratúry Nitra zamerané na preventívnu činnosť. Prokurátori týchto okresných prokuratúr sa v sledovanom období venovali prednáškovej činnosti na základných a stredných školách, pričom vykonali 9

takýchto aktivít v Trnave a 4 v Nitre, aktivity boli zamerané na informovanie detí o základoch trestnoprávnej zodpovednosti a priestupkovej zodpovednosti, drogovú problematiku či problematiku sexuálneho zneužívania detí.

Strategický cieľ č. 2 / Zabezpečiť systematické monitorovanie a hodnotenie systémov ochrany detí pred násilím

2.1.Úloha: Stanoviť merateľné ciele a hodnotiace ukazovatele pre politiky

Gestor: MPSVR SR(NKS)

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2014

Stav plnenia: Splnená

2.2. Úloha: Vytvoriť systém zberu, analýzy a vyhodnocovania dát a jeho následná realizácia

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MPSVR SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

NKS na národnej úrovni v sledovanom období a výhľadovo do budúcnosti sumarizuje zistenia a analýzy, ktoré na základe úloh vyplývajúcich z Metodiky tvorby a realizácie plánu práce koordinátora ochrany detí pred násilím zbierajú a analyzujú koordinátori v jednotlivých regiónoch. Úlohou koordinátora v oblasti analýzy výskytu násilia, jeho charakteristík, realizovaných úkonov a prijatých opatrení je zisťovanie údajov a informácií o prípadoch, úkonoch a opatreniach týkajúcich sa problematiky násilia na deťoch. Koordinátor zisťuje a sumarizuje údaje o štatistikách, ktoré si vedú jednotlivé subjekty, štatistické údaje, ktoré sú dostupné a najmä zisťuje možnosti komparácie jednotlivých dát. Koordinátor zisťuje, sumarizuje oblasti a okruhy sledovaných dát jednotlivých participujúcich subjektov, prípadne navrhuje ďalšie oblasti a okruhy sledovania, v spolupráci s dotknutými participujúcimi subjektmi hľadá možnosti získavania, komparácie a vyhodnocovania dát, podľa stanoveného kľúča, zhromažďuje a triedi dáta s dôrazom na kvalitatívne a kvantitatívne vyhodnocovanie, na podklade kvalitatívneho a kvantitatívneho vyhodnocovania môže pripravovať analýzu. Pri tvorbe analýzy koordinátor, ako aj NKS pracuje s anonymizovanými dátami.

MPSVR SR:

Počet subjektov, ktoré vedú štatistické dáta: 399

Počet subjektov, ktoré poskytli koordinátorovi dáta: 113

MPSVR SR spolupracuje na projekte s názvom „Zlepšenie monitorovania a hodnotenia náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike“, ktorý je implementovaný s podporou Európskej únie prostredníctvom Programu na podporu štrukturálnych reforiem Európskej

komisie (viac informácií dostupných na linku: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/structural-reform-support-programme-srsp_sk). Projekt má tieto ciele:

- posúdenie súčasného rámca metodológie a evaluácie oblasti náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike;
- navrhnutie a rozvinutie vnútroštátneho rámca metodológie a evaluácie, ktorý podporí dosahovanie cieľov procesu deinštitucionalizácie v oblasti náhradnej starostlivosti; a
- posilnenie inštitucionálnej kapacity MPSVR SR na efektívnu realizáciu metodológie a evaluácie oblasti náhradnej starostlivosti.

MV SR:

MV SR v rámci Národného projektu „Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť“ financovaného z Operačného programu Efektívna verejná správa realizuje zber, analýzu a vyhodnocuje dáta o detských obetiach alebo potenciálnych detských obetiach trestného činu. Taktiež v spolupráci s Informačným centrom na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality MV SR spolupracuje pri zbere, analýze a vyhodnocovaní dát o detských obetiach v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi. PZ v súčasnosti v príslušnom informačnom systéme a to v Evidenčno-štatistickom systéme kriminality (ďalej len „EŠSK“), ktorého gestorom je odbor správy informačných systémov polície P PZ, zhromažďuje a uchováva informácie o trestnej činnosti (trestné činy podľa Trestného zákona) v súvislosti s trestným konaním.

Z vybraných evidovaných štatistických údajov sú v pravidelných mesačných intervaloch spracovávané štandardné štatistické výstupy o štatistických ukazovateľoch. V EŠSK je od roku 2016 na základe požiadavky ÚKP P PZ štandardne spracovávaný aj štatistický výstup pod názvom: „Trestné činy spáchané v súvislosti s domácim násilím“. Zároveň sú v súvislosti s trestným konaním podľa Trestného poriadku evidované všetky spôsoby jednotlivých rozhodnutí, resp. návrhov v prípravnom konaní.

MŠVVaŠ SR:

K septembru 2019 Centrum vedecko-technických informácií SR po prvýkrát zbieralo dáta o riešení šikanovania na školách prostredníctvom výkazu o prospechu za školský rok 2018/2019. Na základných a špeciálnych základných školách bolo spolu 992 záznamov o riešení šikanovania, z toho 99 bolo riešených s PZ SR. Na stredných a špeciálnych stredných školách bolo spolu riešených 174 záznamov o riešení šikanovania, z toho 24 bolo riešených s PZ SR. Výskum ľudských práv a práv dieťaťa v školskom a rodinnom prostredí sa v CVTI SR, v oddelení prevencie a výskumu v oblasti mládeže, realizuje v rámci dlhodobého monitoringu vzdelávania a uplatňovania ľudských práv a súvisí s napĺňaním priority III (Výchova, vzdelávanie, odborná príprava a výskum v oblasti ľudských práv) Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike. V rokoch 2004 až 2019 boli v Odbore metodiky tvorby informácií školstva CVTI SR realizované celoslovenské reprezentatívne výskumy zamerané na vzdelávanie a výchovu k ľudským právam a dodržiavanie ľudských práv v školskom a rodinnom prostredí. Za celé sledované obdobie bolo cieľom kontinuálnych výskumov zmapovanie situácie v oblasti vzdelávania a

uplatňovania ľudských práv v školskom a rodinnom prostredí (z pohľadu žiakov základných a stredných škôl, učiteľov a rodičov žiakov), ako aj zistenie kvality výučby k ľudským právam na Slovensku a implementácia multikultúrnej výchovy do výchovno-vzdelávacieho procesu. Výskum problematiky ľudských práv a dodržiavania ľudských práv v škole sledoval v roku 2019, ako sa zmenila situácia v oblasti výchovy a vzdelávania k ľudským právam a dodržiavania ľudských práv v školskom prostredí za celé obdobie zisťovania, aké sú skúsenosti pedagógov, v ktorých oblastiach pociťujú najväčšie nedostatky a v čom vidia prínos ich práce s možnosťou získať tzv. príklady dobrej praxe. Súčasne výskum mapoval postoje skúmaných žiakov v konkrétnych životných situáciách.

Výber výskumnej vzorky a zber údajov na základných a stredných školách zabezpečovala profesionálna agentúra pre zber dát. Výberovými kritériami boli pohlavie, vek, typ navštevovanej školy, ročník, veľkosť bydliska a kraj. Do výskumu bolo zaradených 2787 žiakov základných a stredných škôl v SR. Z nich bolo 48,5% mužov a 51,5% žien. Zastúpenie podľa typu školy bolo nasledovné: zo základných škôl sa výskumu zúčastnilo 52,6% žien a 47,4% mužov, stredné školy reprezentovalo 50,8% žien a 49,2% mužov. Výskumu sa zúčastnilo 1322 žiakov základných škôl a 1454 žiakov stredných škôl. Z nich bolo 1105/39,8% z odborných škôl a 349/12,6% z gymnázií. Výskumný súbor tvorilo 15,0% žiakov 7. ročníka základnej školy, 15,8% 8. ročníka a 16,8% 9. ročníka. Na stredných školách bolo rozloženie nasledovné: 12,4% žiakov 1.ročníka, 20,6% 2.ročníka a 19,4% 3. ročníka. Do výskumu sa tak najviac zapojili žiaci 2. a 3. ročníkov stredných škôl a 9. ročníkov základných škôl. Jedným z výberových kritérií výskumného súboru bola aj výška najvyššieho dosiahnutého vzdelania rodičov. V súbore bolo 1,5% žiakov so základným vzdelaním otca a 2,2% matky, 15,4% otcov skúmaných žiakov uviedlo stredoškolské vzdelanie bez maturity, u matky 14,0%. Úplné stredoškolské vzdelanie malo 52,6% otcov a až 55,7% matiek skúmaných žiakov. Necelá štvrtina ako otcov žiakov, tak aj matiek dosiahla vysokoškolské vzdelanie (otec 21,4%, matka 23,2%). Najvyššie zastúpenie tak vykazovali rodičia s úplným stredoškolským vzdelaním. Diferenciácie podľa lokality bydliska dokumentujú, že z najmenších obcí do 2000 obyvateľov pochádzalo 25,1% žiakov základných a stredných škôl, z miest do 10 000 obyvateľov 24,7%, zo stredne veľkých miest s počtom obyvateľov od 10 001 do 50 000 27,2% žiakov. Približne 10% (10,8%) oslovených žiakov žije vo veľkých mestách a 12,2% vo veľkomestách. Žiaci pochádzali najčastejšie z Prešovského kraja (PO 16,5%), najmenej z Košického kraja (KE 8,0%), pričom vo výskumnej vzorke bolo zachované zastúpenie všetkých krajov.

Výsledky výskumu v nadväznosti na problematiku násilia na deťoch a mládeži:

- Svedkami porušenia ľudských práv bolo podľa vyjadrení respondentov, žiakov základných a stredných škôl, až takmer 40% opýtaných (38,9%). Percento je oproti minulému zisťovaniu v roku 2017 o niečo nižšie (rok 2017 41,7%, rok 2019 38,9%). Rovnakú hodnotu dosiahlo nielen percento obetí, ale aj percento agresorov. Polovica (51,7%) oslovených žiakov sa s porušením ľudských práv v škole nestretla, pričom percento je mierne vyššie.
- Porušenie ľudských práv priznali približne rovnako starší žiaci ako mladší žiaci, a to každý druhý oslovený. S porušením ľudských práv sa tak vo svojom okolí nestretlo 47,5% stredoškolákov a 51,0% žiakov základných škôl, pričom percento je v prípade

žiacov základných škôl vyššie a v prípade stredoškolákov nižšie ako pri skúmaní v roku 2017 a výrazne nižšie ako pri zisťovaní v roku 2015. Necelých 40% žiakov ako stredných, tak aj základných škôl sa stalo svedkom porušenia práva, a to s miernou prevahou starších žiakov, každý desiaty bol dokonca obeťou. Uvedené percento je o málo vyššie u mladších žiakov. Zarážajúce je, že až takmer 5% oslovených žiakov stredných škôl priznalo pozíciu agresora, v základných školách skutočnosť uviedli takmer 3% (SŠ 64/4,2%, SŠ 40/2,9%).

- Na otázku o konkrétnom porušení ľudských práv sme získali spolu 3097 odpovedí od 2787 respondentov. Z nich 50,4% skúmaných žiakov základných a stredných škôl deklarovalo absenciu porušovania ľudských práv a práv dieťaťa v škole. Z tých, ktorí pripustilo porušenie práv bolo 52,8% žiakov, ktorí uviedli šikanovanie, ako jednu z konkrétnych foriem porušovania ľudských práv. Viac ako 30% oslovených sa v škole stretlo s porušením práva na možnosť prejaviť svoj názor a necelá pätina priznala určitú formu diskriminácie. Výskyt fyzických a psychických trestov žiaci základných a stredných škôl udávali v približne rovnakej miere, výraznejšie však psychické týranie. Dôležitou formou porušenia ľudských práv v škole je aj ponuka, predaj a užívanie drog. Uvedenú možnosť prezentovalo 15,9% opýtaných. Ostatné prípady a formy porušovania ľudských práv nepresahujú 5%-nú úroveň zastúpenia medzi žiakmi. Na druhej strane polovica poukázala na absenciu porušovania ľudských práv v škole.
- Rozdiely sa prejavili aj vo vzťahu k typu navštevovanej školy. Aj v tomto prípade výsledky potvrdili skutočnosť, že porušenie práv v škole je rozšírenejšie na vyššom stupni vzdelávania, s výnimkou šikanovania a fyzického a psychického násillia, ktoré dominujú podľa výpovedí oslovených žiakov v prostredí základných škôl. Zatiaľ čo u stredoškolákov má vyššie zastúpenie porušenie práva na slobodný názor, diskriminácia, ponuka, predaj a užívanie drog, nespravodlivé ohodnotenie a porušenie práva inej osoby, u mladších žiakov je výrazne rozšírenejšie šikanovanie, psychické a fyzické násillie. Práve šikanovanie je však podľa názoru oslovených žiakov základných aj stredných škôl najčastejším porušením ľudských práv a práv dieťaťa v prostredí škôl.
- Porovnaním údajov o konkrétnom prejave porušenia ľudských práv v školskom prostredí za súbor žiakov základných a stredných škôl podľa poradia frekvencie sa zistilo, že žiaci ako základných, tak aj stredných škôl, sa najčastejšie stretávajú pri porušení ľudských práv so šikanovaním, porušením práva na slobodu prejavu a s diskrimináciou. Aj poradie ostatných typov porušenia ľudských práv je v oboch podsúboroch takmer rovnaké.
- Zaujímavým zistením je výrazný nárast vnímania porušenia práva na slobodný prejav, ktoré za celé obdobie skúmania zaznamenáva v súčasnosti takmer trojnásobné zvýšenie a má stále zvyšujúci sa trend. Obdobná situácia je aj v prípade diskriminácie. Uvedená skutočnosť súvisí pravdepodobne s utečeneckou krízou a s rozšírenými protiutečeneckými názormi a postojmi v spoločnosti. Skúmaní žiaci môžu v tomto smere vnímať zosilnenú diskrimináciu zo strany spolužiakov, zároveň žiaci s protiutečeneckými postojmi a diskriminačnými názormi môžu mať pocit, že svoje kontroverzné vnímanie nesmú slobodne prejavovať. Ďalším závažným zistením je aj prudký nárast šikanovania v posledných dvoch vlnách zisťovania. Až viac ako každý druhý oslovený žiak základných a stredných škôl sa stretol so šikanovaním a

uvedená hodnota je najvyššia za celé obdobie skúmania problematiky ľudských práv od roku 2005. Zarážajúce je, že šikanovanie, ako porušenie ľudských práv v škole sa tak markantne zvyšuje od roku 2011 a v súčasnosti, ako už bolo uvedené, dosahuje vrchol. A tak až každý druhý oslovený žiak základnej a strednej školy sa v školskom prostredí stretol so šikanovaním. Šikanovanie v prostredí škôl predstavuje významnú hrozbu pre celú spoločnosť. Následky šikanovania sa často prejavujú ešte veľmi dlho po skončení školskej dochádzky, či už u obetí, alebo u útočníkov. Ako odborníci uvádzajú príklad detí, ktoré sa počas školskej dochádzky naučia, že šikanovanie a násilie sa oplatí, využívajú túto stratégiu správania sa aj v dospelosti. Šikanovanie je ťažkou poruchou vzťahov. Nepoškodzuje len obeť, ale aj agresorov a všetkých členov skupiny. Je preto potrebné vhodnou prevenciou skôr šikanovaniu predchádzať, ako ho riešiť. Hoci vo všeobecnosti vo výskume zaznamenávame za sledované obdobie nárast všetkých typov porušenia práv v škole, výrazne sa popri už analyzovaných porušení ľudských práv a práv dieťaťa prejavuje ponuka, predaj a užívanie drog, ktorá v súčasnosti tiež dosahuje najvyššiu hodnotu.

- Z respondentov, ktorí prišli do styku s porušením práv v škole najviac žiakov požiadalo o pomoc učiteľa (24,3%) a matku (21,0%). Nasledujú kamaráti a spolužiaci v triede. Na otca sa obrátil približne každý desiaty skúmaný žiak. Relatívne častou reakciou oslovených je, že si vzniknuté problémy nechávajú pre seba a pred okolím ich taja (9,9%), pričom uvedené percento sa oproti predchádzajúcemu zisťovaniu ešte mierne zvýšilo. Je teda zrejmé, že žiaci popri tom, že vyhľadávajú pomoc a snažia sa problém riešiť, často situáciu zakrývajú a nechávajú si ju len pre seba. Pomoc riaditeľa využilo 6,9% žiakov, pričom upovedomenie osoby riaditeľa školy môže signalizovať väčšiu závažnosť vzniknutého problému porušenia ľudských práv. Pomerne málo je využívaná zo strany žiakov základných a stredných škôl linka dôvery, minimálny počet sa so vzniknutým problémom obrátil na inštitúciu zaoberajúcu sa ľudskými právami a uvedené percento je ešte nižšie ako pri predchádzajúcom zisťovaní. Zistenia naznačujú určité pozitíva. Pri porušení ľudských práv a práv dieťaťa sú žiaci základných a stredných škôl vo výraznej miere otvorení, neboja sa poukázať na porušovania práv a snažia sa ich za pomoci iných riešiť. A tak hoci v súčasnosti stúpa percento opýtaných, ktorí si problém ponechávajú len pre seba a oproti predchádzajúcim výsledkom výskumu v roku 2017 celkovo vo všetkých položkách zaznamenávame pokles, aj tak riešenie problému za pomoci iných osôb má nezastupiteľné a dominantné postavenie v riešení porušenia práv.
- Rozdiely vo vzťahu k typu navštevovanej školy (základná a stredná škola) potvrdili, že z respondentov, ktorí priznali porušenie práv v škole sú to žiaci základných škôl, ktorí sa výrazne častejšie obracajú pri riešení problému na pedagógov a vedenie školy. Pomoc u spolužiakov, rodinných príbuzných a partnera vyhľadávajú viac stredoškôláci. V ostatných prípadoch sú výsledky identické za obidva podsúbory, a to ako u žiakov základných škôl, tak aj stredných. Všeobecne mladí ľudia hľadajú najčastejšie pomoc u učiteľov školy a následne v rodine u rodičov, pričom vysoké zastúpenie vykazujú aj kamaráti a spolužiaci. Zarážajúci je fakt, že takmer 20% skúmaných žiakov, ako zo základnej školy, tak aj zo strednej školy, si problém ponecháva len pre seba a nerieši ho. Uvedené percento je vyššie ako pri predchádzajúcom zisťovaní.

- Porovnanie výsledkov za roky 2005, 2008, 2011, 2013, 2015, 2017 a 2019 ukazuje na celkový pokles preferencie jednotlivých osôb a činiteľov. Výnimku predstavuje len možnosť ponechania si problému len pre seba, kde zaznamenávame mierny nárast súčasných zistení. Sledovaním údajov za celé obdobie skúmania sa potvrdilo, že neustále od roku 2005 klesá percento žiakov vyhľadávajúcich pri riešení porušenia práv v škole učiteľa, na druhej strane stúpa význam spolužiakov. Je teda na zváženie, čo môže byť príčinou. Ved' práve dobrý vzťah učiteľa a žiaka založený na pochopení, pomoci a dôvere je základom pozitívnej klímy v škole a triede. Učiteľia by sa mali zamyslieť na tým, prečo vzniká v triede, škole nezaujím, ľahostajnosť, agresivita a šikana. Ako môžu proti tomu bojovať a do akej miery tieto skutočnosti ovplyvňujú medziľudské vzťahy. Zaujímavé je, že práve pomoc spolužiakov pri riešení porušenia práv má stúpajúcu tendenciu. V súčasnosti tak dochádza k miernemu zoslabeniu úlohy pedagóga pri riešení problému porušenia ľudských práv a práv dieťaťa v škole a k posilneniu vplyvu rovesníkov, spolužiakov i kamarátov. Aj vplyv rodiny má od roku 2015 klesajúci trend. Zatiaľ čo, ako už bolo uvedené, mierne oproti minulému zisťovaniu stúpala snaha ponechať si problém len pre seba, za celé obdobie skúmania dochádza k jej výraznému znižovaniu a vyhľadávaniu pomoci u iných.
- Zo súboru respondentov, ktorí priznali situáciu porušenia ľudských práv v škole (N=1519) najviac prezentovalo nerozhodný, ambivalentný postoj vyjadrený ani spokojnosťou, ani nespokojnosťou. Takmer identické percento oslovených však vyjadrovalo nespokojnosť (skôr nespokojný a úplne nespokojný). Len necelých 24% vyjadrilo spokojnosť s riešením problému. Z nich 6,6% deklarovalo úplnú spokojnosť a 17,1% skôr spokojnosť. V prípade nespokojných žiakov bolo 19,9% skôr nespokojných a až dokonca každý desiaty prezentoval jednoznačnú nespokojnosť. Tento závažný negatívny výsledok naznačuje potrebu analyzovať dôvody nespokojnosti žiakov základných a stredných škôl so spôsobom riešenia porušovania ľudských práv v škole. Aj táto skutočnosť by mala byť súčasťou budúceho hlbšieho skúmania a analyzovania problematiky. Častou odpoveďou na otázku bola odpoveď „neviem posúdiť“. Táto skutočnosť do určitej miery súvisí s faktom, že žiakom sa ťažko oddeľuje a hodnotí poskytnutá pomoc a jej dopad na problém samostatne, bez hodnotenia osoby, ktorá pomoc poskytuje. V zložitých prípadoch šikanovania sa tak žiak môže obrátiť so žiadosťou o pomoc na matku, avšak jej následné konanie nemusí prispieť k odstráneniu problému. Pre žiaka je preto ťažké hodnotiť pomoc a vyjadrovať mieru spokojnosti, resp. nespokojnosti.
- Porovnanie výsledkov za sledované obdobie rokov 2005 až 2019 naznačuje, že žiaci sú s poskytovaním pomoci pri porušení ich práv stále menej spokojní. Len 23,7% respondentov vyjadrovalo v súčasnosti spokojnosť s riešením situácie, v roku 2017 24,4%, avšak v roku 2015 bolo úplne spokojných alebo skôr spokojných až 43,1% oslovených. Súčasné zistenia sú takmer identické s predchádzajúcim rokom. Na druhej strane neustále vzrastá nespokojnosť, a to ako skôr nespokojnosť, tak aj jednoznačná nespokojnosť. Súčasné percento je najvyššie za všetky skúmané roky. Ambivalentný postoj, kedy žiaci vyjadrovali neutrálne stanovisko (ani spokojnosť, ani nespokojnosť) vykazuje stále výsledky veľmi málo sa odlišujúce. Znamená to, že mladí ľudia sú stále viac vo svojich hodnoteniach značne nerozhodní, nevyhranení a volia tak neutrálnu

cestu. Súčasne sa však stále viac prikláňajú k negatívnemu hodnoteniu riešenia situácie porušenia ľudských práv a práv dieťaťa v prostredí školy. Pozitívom je, že za posledné roky klesá percento tých, ktorí k problému nezaujali stanovisko.

- Jedným zo základných dokumentov o ochrane ľudských práv a slobôd je Všeobecná deklarácia ľudských práv, vyhlásená dňa 10. decembra 1948 Organizáciou spojených národov. Vo výskume nás zaujímalo, do akej miery sú podľa oslovených žiakov dodržiavané ľudské práva na Slovensku. Z oslovených žiakov základných a stredných škôl je polovica presvedčená, že ľudské práva sú v našej spoločnosti dodržiavané, pričom jednoznačný súhlas deklarovalo 14,9 % žiakov a 38,6% vyjadrilo čiastočný súhlas. Názor, že v spoločnosti sú ľudské práva skôr nedodržiavané ako dodržiavané vyjadrilo 13,0% oslovených, približne 2,0% deklarovalo presvedčenie, že ľudské práva sa nedodržiavajú. Necelá pätina žiakov volila ambivalentný, nerozhodný postoj, ani dodržiavanie, ani nedodržiavanie a 13,4% sa k problému nevyjadrilo a označilo odpoveď neviem.
- O tom, že ľudské práva sú v našej spoločnosti dodržiavané sú viac presvedčení skúmaní muži ako ženy, ktorí zároveň vo vyššom percente prezentovali aj jednoznačný postoj. Na druhej strane ženy častejšie deklarujú ako nerozhodný postoj, tak aj o niečo vyššie presvedčenie o ich nedodržiavaní. Na jednoznačné nedodržiavanie ľudských práv poukazovalo 1,8% ako mužov, tak aj žien. Identická situácia je aj v prípade voľby odpovede neviem. A tak približne 15% skúmaných žiakov základných a stredných škôl sa domnieva, že ľudské práva sú v našej spoločnosti skôr alebo úplne nedodržiavané. Hoci z nášho pohľadu ide o pomerne vysoké percento, pozitívom je, že neustále mierne klesá.
- Významné rozdiely v odpovediach respondentov v závislosti na type školy (základná a stredná škola) dokumentujú, že zatiaľ čo mladší žiaci, žiaci základných škôl, optimistickejšie nahliadajú na dodržiavanie ľudských práv na Slovensku a vyjadrujú viac ako starší žiaci spokojnosť, stredoškoláci vnímajú skutočnosť výrazne pesimistickejšie. Až takmer pätina z nich je presvedčená, že v našej spoločnosti sa ľudské práva skôr alebo úplne nedodržiavajú. Stredoškoláci súčasne vo vyššom percente volili aj nerozhodný postoj a zároveň v nižšom zastúpení ako mladší žiaci označili odpoveď neviem.
- Ak má byť vzdelávací systém úspešný, je popri odovzdávaní vedomostí a zručností potrebné pomôcť žiakom s nimi aj pracovať. Na uplatnenie sa mladého človeka v spoločnosti je tak potrebné sformovať životné postoje, hodnotovú výbavu, ako aj schopnosť uplatniť získané poznatky v reálnom živote. A tak sme vo výskume okrem mapovania teoretických vedomostí žiakov základných a stredných škôl z oblasti ľudských práv a práv dieťaťa sledovali, ako získané poznatky využívajú v konaní v reálnom živote. Poznatky sme sa pokúsili analyzovať na základe postojov žiakov k jednotlivým modelovým situáciám.
- Všeobecne možno konštatovať, že žiaci základných a stredných škôl reagujú prevažne pozitívne na vzniknuté situácie porušovania ľudských práv, a to aktívnym prístupom (33,1%). Vo všetkých predložených životných situáciách s výnimkou situácie, kedy mladí ľudia kopú do Rómky sediacej s dieťaťom na zemi, respondenti, žiaci základných

a stredných škôl zaujali v najvyššom zastúpení pozitívny aktívny postoj. Treba však poukázať na skutočnosť, že oproti predchádzajúcemu zisťovaniu dochádza k určitým zmenám: k miernemu poklesu pozitívneho aktívneho postoja u skúmaných žiakov, ale aj pozitívneho aktívno-pasívneho prístupu k riešeným situáciám, avšak k výraznému nárastu pozitívneho pasívneho postoja. Do popredia sa tak dostáva pasivita, ale aj ľahostajný prístup žiakov, a to ako pozitívny pasívny prístup k riešenej situácii, tak aj negatívny (negatívny pasívny postoj), kedy žiak síce o situácii porušovania ľudských práv vie, ale nerieši ju. Postoj prezentovala v oboch sledovaných rokoch (rok 2017 a 2019) takmer štvrtina žiakov. Na druhej strane negatívny aktívny postoj zaznamenáva pokles oproti predchádzajúcim výsledkom.

- Porovnaním výsledkov výskumov za obdobie rokov 2005-2019 sa potvrdila tendencia neustáleho poklesu pozitívneho aktívneho postoja a zároveň nárast pasívneho postoja skúmaných žiakov. Zatiaľ čo do roku 2013 neustále stúpalo percento žiakov s negatívnym aktívnym postojom k demonštrovaným názorným situáciám, v posledných dvoch vlnách zisťovania zaznamenávame pokles priemernej hodnoty, ľahostajnosť má tiež klesajúci trend. Výsledky tak potvrdili už známy fakt, na jednej strane o aktivite ľudí v prípade pomoci druhým, na druhej strane o zvyšujúcej sa pasivite a ľahostajnosti mladých ľudí k životným situáciám iných. Viac ako pätina respondentov za celé sledované obdobie rokov 2005 až 2019 prezentovala ľahostajnosť deklarovanú postojom „nestarám sa, tvárim sa že sa nič nedeje, nechám to tak, však sa to vyrieši“. A tak hoci tretina žiakov základných a stredných škôl by sa aktívne postavila k riešeniu situácie na stranu poškodeného, každý štvrtý sa len ľahostajne prizera a stále viac ich priznáva, že by zaujala negatívny pasívny postoj so zdôverením sa rodičom a učiteľom, prípadne zavolaním polície. Určitým pozitívom je pokles percenta tých, ktorí by volili negatívny aktívny postoj pridaním sa k agresorovi.

MZ SR:

MZ SR eviduje v rámci Prílohy č. 2 NÁRODNÉ ZDRAVOTNÉ REGISTRE zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bod 12. Národný register osôb s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb, na ktorých bolo páchané násilie. Zoznam spracúvaných údajov okrem osobných dát dieťaťa spracúva informácie o rodinnom stave zákonného zástupcu, dátume a čase vzniku podozrenia na fyzické alebo psychické týranie, zanedbávanie, znásilnenie, vystavenie sexuálnemu násiliu, sexuálnemu zneužívaniu, mieste vzniku podozrenia, sociálnej anamnéze, predpokladanom mieste zanedbávania, týrania, zneužívania, príznakoch zanedbávania, týrania alebo zneužívania (fyzické, psychické), rozsahu poškodenia, predpokladanom mechanizme vzniku poškodenia, špecifikácii typu podozrenia, vrátane uvedenia prípadnej intoxikácie obete omamnými a psychotropnými látkami, prípadne liečivami bez zjavnej terapeutickkej indikácie, mieste a spôsobe ošetrovania, liečbe, dátume smrti u zomretých, príčine smrti. Vytvára podmienky pre systém zberu, analýzy a vyhodnocovania dát na účel skvalitnenia kontrolných mechanizmov na úrovni príslušných rezortov na výkon a tvorbu štátnej politiky a na prípravu intervenčných opatrení s cieľom skvalitniť prevenciu.

GP SR:

Všetky okresné a krajské prokuratury evidujú a sledujú v rámci príslušného informačného systému prokuratury trestné veci, v ktorých došlo k spáchaniu násilia na deťoch. Tieto trestné veci vybavujú prokurátori – špecialisti a následne tieto využívajú pri vypracúvaní rozborov, správ o činnosti, zhodnotení ako aj pre potreby vzdelávania prokurátorov a právnych čakaťov prokuratury.

MS SR:

Od roku 2018 platí prijatá smernica č. 2/2018 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 5. februára 2018 č. 36325/2018-130 o súdnej štatistike. Pravidelne sa sledujú podrobne ukazovatele rozhodovacej činnosti súdov v Slovenskej republike, ktorá sa týka násilia páchaného na deťoch alebo ktorá aspoň nepriamo súvisí s násilím. Aj v období od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020 sa osobitne sleduje počet návrhov:

- na nariadenie neodkladného opatrenia o povolení súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých (§ 368 Civilného mimosporového poriadku),
- na nariadenie neodkladného opatrenia vo veciach ochrany maloletého (§ 365 Civilného mimosporového poriadku).

Podľa štatistického listu T sa napríklad sleduje:

- pohlavie osoby mladšej ako 18 rokov, ktorá bola trestným činom poškodená,
- vek poškodeného,
- forma týrania (fyzické, psychické, ekonomické a kombinované násilie),
- vzťah obžalovaného k poškodenému.

Ďalej sa sleduje:

- počet rozhodnutí o uložení povinnosti spolupráce s orgánom SPODaSK, s obcou alebo s neštátnym subjektom (podľa § 37 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- počet rozhodnutí o úprave styku za prítomnosti tretej osoby (fyzickej osoby), za prítomnosti zamestnanca úradu PSVaR, za prítomnosti zamestnanca inej organizácie ako úradu PSVaR (napr. MVO),
- počet rozhodnutí vo veci dieťaťa, ktoré bolo na územie Slovenskej republiky neoprávnene premiestnené, avšak v ktorých súd rozhodol, že ho nemožno navrátiť do krajiny pôvodu z dôvodu existencie vážneho nebezpečenstva, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo by ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

Sleduje sa aj to, či súdy zohľadňujú prvky záujmu dieťaťa, ktoré boli zohľadnené pri určovaní a pri posudzovaní veci týkajúcej sa maloletého dieťaťa (čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení zákona č. 175/2015 Z. z.), a to osobitne:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,

- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s oboma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

2.3. Úloha: Stanoviť a realizovať dlhodobý plán výskumu a participácia na komparatívnych výskumoch, prieskumoch a projektoch realizovaných v rámci relevantných medzinárodných a národných inštitúcií súvisiacich s problematikou násilia na deťoch s dôrazom na aktuálne ohrozenia

Gestori: MPSVR SR (IVPR, NKS)

Spolugestori: MPSVR SR (ÚPSVaR), MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- plán výskumu
- počet výskumov, prieskumov a projektov, do ktorých sa v rámci plnenia úlohy zapojila Slovenská republika

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR:

Dlhodobý plán výskumu IVPR sa zameriava na rodiny, deti a mladých ľudí, pre ktoré sú vykonávané opatrenia SPODaSK, rodiny nachádzajúce sa v rôznych krízových situáciách alebo v podmienkach bytovej exklúzie.

Tematické rozdelenie:

- Násilie páchané na deťoch (v spolupráci s NKVTS - Norwegian Center For Violence and Traumatic Stress Studies). Mapujú sa rôzne formy násilia páchaného na deťoch v biologických rodinách a v škole. Najnovšie sa pripravuje výskumný zámer zberu dát ohľadom skúseností s násilím v inštitucionálnom prostredí. Systematizujeme zahraničné zdroje zlého zaobchádzania s deťmi vyrastajúcimi mimo svojich rodín, v rezidenčnej starostlivosti za účelom porovnania zahraničných zistení.
- Faktory vplývajúce na uplatnenie sa mladých ľudí na trhu práce po odchode z CDR. (v spolupráci so SAV - Ústav výskumu biologickej a sociálnej komunikácie). Sú známe faktory vplývajúce na zamestnanosť mladých ľudí odchádzajúcich z CDR priamo do

samostatného života. Preto je v rámci uvedeného fokus na determinanty z oblasti prostredia CDR, pôvodných rodín a kontextuálnych okolností pred ukončením náhradnej starostlivosti. Na základe vyhodnotenia efektivity práce s deťmi počas umiestnenia v CDR sú známe okolnosti asociujúce s lepšou kvalitou života mladých ľudí so skúsenosťou s rezidenčnou náhradnou starostlivosťou.

- K dispozícii sú aj zistenia zo správ o náhradnej rodinnej starostlivosti. Jedná sa najmä o faktory predčasného ukončovania pestúnskej starostlivosti, ako aj závery z výskumu ohľadom posilnenia náhradnej rodinnej starostlivosti pre ťažko umiestniteľné deti.

IVPR spolupracuje na nastavení výskumu efektivity práce s deťmi v programe Tvoj Buddy. Ide o program, ktorý sa pomocou siete dobrovoľníkov zameriava na zlepšenie kvality života detí v CDR a uľahčenie ich prechodu z CDR do samostatného života.

IVPR spolupracuje aj s KMC, ktoré sa predovšetkým venuje násiliu páchanom na ženách. V rodinách sa ale často vyskytuje aj dieťa, ktoré môže byť rovnako obeťou domáceho násillia. V pláne výskumu IVPR je preto aj spolupráca s KMC na výskume online šikanovania detí, ako aj ich skúsenosti s násilím na školách. Zber dát by mal prebehnúť v priebehu roka.

IVPR tiež spolupracuje s nadáciou DEDO, ktorej cieľom je ukončovať bezdomovecť rodín pomocou prístupu „housing first“ v Košiciach. Spolupráca DEDO s IVPR sa týka realizácie experimentu, ktorý by vyhodnotil efekt prístupu „housing first“. Ide o podobný projekt, aký sa uskutočnil prednedávnom v Brne, kde sa ukázalo, že rodinám, ktoré boli zapojené do tohto programu sa darilo lepšie v mnohých ukazovateľoch kvality života. Ak je rodine poskytnuté bývanie znamená to aj účinnejšiu prevenciu zanedbávania detí.

MŠVVaŠ SR:

CVTI SR v roku 2019 realizoval výskum s názvom [Význam internetu a sociálnych sietí v živote žiakov základných a stredných škôl](#). Jeho hlavné zistenia v téme násillia na deťoch sú:

- Napriek svojej rozmanitosti a dostupnosti sú na Slovensku medzi žiakmi základných a stredných škôl dominantné dve z nich. Za sociálnu sieť číslo jeden možno považovať Instagram, využíva ho až 65,9% žiakov. Druhá priečka patrí Facebooku (44,9%). Potom s výrazným odstupom nasledujú ostatné siete. 5,3% opýtaných používa Messenger. Aplikáciu Snapchat založenú na posielaní fotografií používajú 4,0%. Podobný počet využíva mikrobloginovaciu sieť Twitter (3,9%) a o niečo menej aj Pokec (1,7%). Ďalej sieť zameranú na profesionálov LinkedIn –0,8% opýtaných. 4,6% žiakov uvádzali aj iné typy sietí alebo sociálnych médií, napríklad MySpace, Wattpad, Discord, Tictail a Pinterest. Väčšina žiakov má vlastný profil na niektorej sociálnej sieti, ktorú práve používa. Najväčšiu skupinu tvoria tí, ktorí majú na sociálnych sieťach iba jeden profil (54,3%). Približne pätina žiakov má dva alebo aj viac profilov. Vo svojom profile má takmer tretina žiakov 101 až 300 priateľov. Druhou najzastúpenejšou možnosťou bolo viac ako tristo priateľov (23,5%). Takmer pätina opýtaných uvádzala, že má 51 až 100 a viac ako desatina 11 až 50 priateľov. Najmenšiu skupinu tvorili tí, ktorí uviedli 10 a menej priateľov (4,5%). Viac ako tretina bez problémov a akýchkoľvek obmedzení

zdieľa svoje informácie s ostatnými používateľmi internetu. Naopak, 35,9% oslovených má svoj profil súkromný a 23,2% čiastočne súkromný. Na svojom profile na sociálnej sieti má väčšina zverejnené svoje priezvisko a o niečo menej aj fotografiu. Viac ako tretina uvádza svoj reálny vek. Menej zverejňujú aj školu (27,8%), nadhodnotený vek (18,7%) a telefónne číslo (17,9%). A takmer každý desiaty uverejňuje svoju adresu. Ani jednu zo sledovaných informácií neudáva na svojom profile 7,4% oslovených žiakov.

- Väčšina žiakov vie na svojom profile blokovat' správy, vymazať históriu navštívených stránok, zmeniť nastavenie súkromia, blokovat' nevyžiadajú poštu/spam, pridať do obľúbených webovú stránku, porovnať rôzne webové stránky a nájsť si informácie o internetovom zabezpečení.
- Prevažná väčšina žiakov si myslí, že na internete sa možno stretnúť s nevhodnými obsahmi alebo správaním. Za obťažujúce správanie považujú, ak by niekto na internete zverejňoval ich osobné údaje bez ich súhlasu alebo statusy, komentáre, fotografie, videá na ich osobu, ktoré by ich nejakým spôsobom zraňovali, potom násilné až šokujúce sexuálne obsahy a aj nepravdivé informácie o sebe. Viac ako polovica vníma za neprijateľný aj nátlak za účelom sexuálneho styku, nátlak spojený s poslaním fotografie alebo videa, resp. osobného stretnutia a polovica poslanie fotografie/video, ktoré nechceli vidieť. Najmenej sa obávali nátlaku za účelom pridania medzi priateľov na sociálnej sieti.
- Väčšina žiakov základných a stredných škôl nemala za ostatný rok osobnú skúsenosť s nátlakom od známej alebo neznámej osoby za účelom sexuálneho styku, ani s nátlakom spojeným s poslaním fotografie/video, ktoré nemali záujem vidieť, nátlakom pridania si (ne)známej osoby medzi priateľov na sociálnej sieti, so zverejňovaním statusov/komentárov/posielaním správ so zraňujúcim obsahom, nátlakom spojeným s poslaním osobnej fotografie/video alebo nútením do stretnutia, ako aj zverejňovaním osobných a súkromných údajov/videí/fotografií a zverejňovaním nepravdivých statusov/komentárov/osebe. Naopak, denne sa na internete s textami/fotografiami/videami/stránkami so sexuálnym obsahom stretlo 6,8 % respondentov a až 12,8% s násilným alebo šokujúcim obsahom. S týždennou frekvenciou sa 14,9% žiakov stretlo so sexuálnymi obsahmi a mesačne až 18,4% opýtaných. Najpočetnejšou podskupinou, ktorí sa stretli osobne s nejakým obťažujúcim obsahom/činnosťou jeden alebo dvakrát za ostatný rok, tvorili tí, ktorí videli na internete či už nejaké texty, fotografie, videá alebo stránky s násilným/šokujúcim (28,9%) alebo sexuálnym obsahom (25,1%). Ako bolo už uvedené, sexuálne násilie (nátlak od známej alebo neznámej osoby za účelom sexuálneho styku) síce za posledný rok na internete nezažila väčšina žiakov základných a stredných škôl (80,5%), avšak každý/-á desiaty ho zažil/-a aspoň raz alebo dvakrát za rok (10,4%), 3,9% opýtaných mesačne, 2,0% týždenne a dokonca 3,2% denne. S násilnými alebo šokujúcimi obsahmi má dennú skúsenosť 6,8%, týždennú 14,3%, mesačnú 20,3% a raz alebo dvakrát ročne sa s nimi stretlo 28,9% opýtaných.
- Väčšine žiakov rodičia pomohli v prípade nejakých ťažkostí na internete, rovnako sa s nimi rozprávali o tom, čo robia na internete a aj vo všeobecnosti, čo by mali robiť, keby ich na internete niečo obťažovalo. Iba viac ako polovici z nich vysvetlili, prečo sú niektoré stránky dobré alebo zlé, poradili im ako sa správať k iným ľuďom na internete

a pomohli im, ak ich niečo na internete obťažovalo. Stanovenie jasných hraníc ako sa majú správať na internete, potvrdila menej ako polovica opýtaných. Pôsobenie školy ako aktéra v prevencii rizík spojených s používaním internetu je nedostatočné. Najčastejšie sú žiaci poučení v škole o tom, ktoré webové stránky sú vhodné a ktoré nie. Menej ako polovica uvádzala aj všeobecné rady, čo robiť, ak by ich niečo na internete obťažovalo, ako sa majú správať k iným užívateľom internetu a pomoc s niečím ťažkým na internete. Najmenej pôsobí škola v komunikácii o tom, čo vôbec robia žiaci na internete, stanovení hraníc správania sa na internete a najmenej žiakov uviedlo, že im učitelia pomohli s niečím, čo ich na internete obťažovalo alebo kvôli čomu mali nejaké starosti. Kamaráti im najčastejšie pomohli v situácii, keď mali niečo ťažké urobiť alebo nemohli na internete niečo nájsť a rozprávali sa medzi sebou o tom, čo tam robia. Viac ako polovica potvrdila, že im kamaráti pomohli, keď ich niečo na internete obťažovalo alebo mali kvôli tomu starosti. O niečo menej im poradili ako sa správať k iným ľuďom na internete, prípadne im vysvetlili, že prečo sú niektoré stránky dobré a iné zlé. Najmenej uvádzali, že by im kamaráti poradili v tom, čo sa môže a nemôže robiť na internete. Okrem vplyvu rodičov, školy a kamarátov sa zisťovalo aj pôsobenie iných subjektov na žiakov s cieľom ako bezpečne používať internet. Najčastejšie dostali v tomto smere radu od príbuzných (43,4%), nasledoval odborník v škole alebo mimo nej (38,6%), médiá (35,9%) a internetové stránky (33,6%). Najmenej uvádzali pracovníka knižnice alebo aj niekoho iného. Takmer pätina sa k danej otázke nevedela vyjadriť a 6,8% opýtaných dokonca deklarovalo, že dosiaľ žiadnu radu o bezpečnosti na internete nedostali. Rodičia online aktivity svojich detí kontrolujú v malej miere. Najčastejšie rodičia v online aktivitách svoje deti kontrolujú: profil na sociálnej sieti (21,5%) a monitorujú kontakty (17,4%). Menej sa rodičia zaujímajú o správy svojich detí v elektronickej pošte alebo aj v aplikácii a iba 9,5% žiakov potvrdilo, že rodičia kontrolujú aj navštevované webové stránky. Výskum je zverejnený na stránke: <https://www.minedu.sk/data/att/16075.pdf>.

MZ SR:

V oblasti participácie na komparatívnych výskumoch, prieskumoch a projektoch realizovaných v rámci relevantných medzinárodných a národných inštitúcií súvisiacich s problematikou násilia na deťoch s dôrazom na aktuálne ohrozenia MZ SR na prelome rokov 2019 a 2020 spolupracovalo s WHO regionálnym úradom pre EÚ v rámci koncového prieskumu v oblasti zdravia detí a adolescentov. Účelom dotazníka bolo zhromaždiť finálne informácie o zdraví detí a dospievajúcich a súvisiacich nástrojoch implementácie opatrení v krajinách, ktoré boli priebežne mapované predchádzajúcimi prieskumami. Záverečnú správu o výsledkoch koncového prieskumu predloží sekretariát WHO regionálny úrad pre EÚ na 70. zasadnutí WHO.

2.4. Úloha: Preskúmať možnosti prepojenia, resp. vytvorenia jednotnej a kompatibilnej databázy s informáciami o deťoch za účelom včasnej identifikácie potreby poskytnutia pomoci deťom

Gestori: MPSVR SR

Spolugestori: MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2020

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet aktuálne existujúcich databáz s informáciami o dieťaťu v pôsobnosti jednotlivých rezortov
- analýza možností signalizácie/zdieľania informácií z jednotlivých informačných systémov
- analýza možností vytvorenia jednotnej databázy

Stav plnenia: nová úloha

NKS:

V rámci sledovaného obdobia sa plnenie úlohy ešte nezačalo realizovať.

Strategický cieľ č. 3 Predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa

3.1. Úloha: Analytické sondy realizované na základe fokusových skupín zameraných na predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa

Gestori: MPSVR SR (IPVR, NKS)

Spolugestori: MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2014

Stav plnenia: Splnená

3.2. Úloha: Vytvorenie metódy integrovaného a koordinovaného postupu na riešenie násillia páchaného na detoch

Gestori: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2014 a nasl.

Stav plnenia: Splnená

3.3. Úloha: Pripraviť a realizovať programy práce/odborné postupy práce s páchatel'mi násillia na detoch, so zameraním najmä na detských páchatel'ov násillia

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR),

Spolugestor: MS SR (ZVJS)

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO

Termín: 2018-2022

Merateľné ukazovatele:

- počet pripravených a zrealizovaných programov (metodík)
- počet účastníkov, ktorí sa zúčastnili vzdelávania
- počet dospelých a detských páchatel'ov, ktorí sa do programu zapojili

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

NKS realizovalo v období od apríla do decembra roku 2019 pilotný vzdelávací program: Práca s páchatel'mi (sexuálneho) násilia na deťoch, vrátane detského páchatel'a v rozsahu 112 hodín. Zúčastnilo sa ho 25 pracovníkov zo zariadení a inštitúcií, ktorí priamo pracujú s maloletými páchatel'mi (oddelenie SPODaSK úradov PSVaR, CDR, resocializačné strediská, MVO). Uvedený vzdelávací program bol v priebehu mesiaca január – február 2020 prepracovaný na 6 modulov, v celkovom objeme 112 hodín prezenčného vzdelávania a 28 hodín dištančného vzdelávania.

Vzdelávací program je zameraný na prácu s maloletými páchatel'mi sexuálneho násilia a pozostáva z nasledovných modulov:

- sexuálne násilie páchané na deťoch (CSA – Child Sexual Abuse)
- charakteristika páchatel'ov CSA
- intervencie voči dospelým páchatel'om CSA, intervencie u detí s problémovým sexuálnym správaním a intervencie u mladistvých, ktorí sa dopustili CSA
- soft skills – jemné zručnosti pri práci s maloletými páchatel'mi
- prevencia (so zameraním na prevenciu CSA v inštitúciách)
- legislatívne aspekty problematiky

Ambíciou je ponúknuť vzdelávanie tým zamestnancom, ktorí priamo pracujú s deťmi, vykazujúcimi problémové sexuálne správanie a/alebo s mladistvými, ktorí sa dopúšťajú aj sexuálnych deliktov na deťoch. Výsledkom vzdelávacieho programu by malo byť zo strany účastníkov:

- vypracovanie dlhodobých stratégií prevencie relapsu,
- rozvoj legálnej sebaurčenej sexuality dospelujúceho,
- ochrana potenciálnych obetí pred ďalšími psychologicky a fyzicky škodlivými následkami sexuálneho násilia zo strany maloletých/mladistvých,
- poradenská podpora rodinného a / alebo sociálneho prostredia mladistvého páchatel'a s cieľom umožniť konštruktívne riešenie trestného činu.

GP SR:

Presné počty programov a prác nie je možné uviesť, nakoľko to neumožňuje systém zberu štatistických údajov. Pokiaľ ide o prípravu a realizáciu programov práce s páchatel'mi násilia na deťoch je potrebné poukázať na skutočnosť, že prokurátori môžu využívať len Trestným zákonom im uložené oprávnenia, ktorými môžu ovplyvňovať správanie páchatel'ov násilia na deťoch už len represívne. Vzhľadom na výchovný účel trestu tak pôsobia aj do budúcnosti. V prípade, ak sú v rámci trestného konania zistené skutočnosti odôvodňujúce uloženie ochranných opatrení páchatel'ovi násilnej trestnej činnosti na deťoch, najmä vo forme ochranného liečenia, toto je vždy ukladané. V hodnotenom období bola vo veľkej miere využívaná spolupráca s príslušnými úradmi PSVaR, ktoré majú miestnu znalosť nielen ohľadom maloletých obetí trestných činov, ale aj o ich páchatel'och a prostredí, v ktorom dochádza k páchaniu trestnej činnosti. V rámci tejto spolupráce je už v rámci trestného konania pred jeho právoplatným skončením operatívne riešená situácia mladistvých

páchateľov, kedy je častokrát vhodnejšie ich umiestňovanie do reedukačných a iných zariadení, ako ich väzobné trestné stíhanie. Pokiaľ ide o veci maloletých trestne nezodpovedných páchatateľov trestných činov, tieto veci sú evidované v osobitných zberných spisoch, pričom prokurátori spolupracujú s prokurátormi – špecialistami na netrestnom úseku a priebežne skúmajú potrebu prípadného uplatnenia výchovných opatrení voči týmto maloletým osobám v úzkej spolupráci s príslušnými úradmi PSVaR.

3.4. Úloha: Zriaďiť a prevádzkovať národnú linku na pomoc detským obetiam

Gestor: MPSVR SR (ÚPSVaR)

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MPSVR SR (NKS), MVO

Termín: Od roku 2018 - 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet poskytnutých intervencií
- počet miest konzultantov vykonávajúcich dištančné poradenstvo v rámci národnej linky
- počet detí, ktoré využili služby národnej linky
- počet prípadov násilia, ktoré sa podarilo v súvislosti s prevádzkou národnej linky identifikovať

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR:

Poskytovateľ platformy microsite a mobilnej aplikácie, prostredníctvom ktorej bude fungovať Národná linka dištančnou formou prostredníctvom četu, bol vybraný na základe výsledkov verejného obstarávania v r. 2020. V marci 2020 bola uzatvorená zmluva o poskytovaní dátových služieb štátu – poskytnutie úložiska a infraštruktúry pre microsite a mobilnú aplikáciu. Bola spracovaná Metodická príručka dištančného poradenstva a krízovej intervencie v podmienkach Národnej linky na pomoc detským obetiam. Jej tvorba prebehla v úzkej spolupráci a na základe skúseností organizácií pôsobiacich v oblasti dištančného poradenstva a krízovej intervencie, vecne príslušných rezortov a odborných inštitúcií. Aktuálne prebieha jej posúdenie odborníkmi z hľadiska detskej a dorastovej psychiatrie. Taktiež bola vo februári 2020 vystavená objednávka vybranému dodávateľovi v rámci verejného obstarávania na tvorbu názvu, loga a sloganu pre Národnú linku. Dodávateľ pripravil niekoľko návrhov, ktoré konzultuje s objednávateľom. Konečné návrhy predložil dodávateľ objednávateľovi v priebehu mesiaca apríl 2020. Vzhľadom k tomu, že názov „*Národná linka na pomoc detským obetiam*“, úplne presne nevystihoval podstatu pripravovanej linky, pojem „obet“ v tomto prípade pôsobil veľmi odstrašujúco, nakoľko väčšina detí neradi samé seba identifikujú ako obeť, bola iniciovaná zmena názvu linky na „*Národná linka na pomoc deťom v ohrození*“, čo pôsobí miernejším a priateľskejším dojmom.

3.5. Úloha: Prehodnotiť poskytovanie (forma a obsah) starostlivosti o detské obeť násilia v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza efektivity uplatňovania novely zákona č. 68/2018 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia dopĺňajú niektoré zákony v praxi

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR:

Pre poskytovanú starostlivosť o deti pri pobytových formách opatrení v zariadeniach SPODaSK je najvyššou prioritou kvalita poskytovanej starostlivosti. Tú ovplyvňuje niekoľko faktorov, napr. prostredie zariadenia, ktoré dočasne nahrádza prirodzené rodinné prostredie, (formované nie na materiálnom nadštandarde, ale na transformačnom a deinštitucionálnom prístupe), profesionalita tímu zamestnancov CDR (vybavení zručnosťami k práci so špecifickou cieľovou skupinou detí dopĺňané v procese celoživotného vzdelávania a zlepšované v rámci programu supervízie). Zamestnanci pobytových CDR, ktorí sú v priamom kontakte s deťmi musia spĺňať aj predpoklad psychickej spôsobilosti.

Pri vykonávaní opatrení SPODaSK je zakázané používať všetky formy telesných trestov na dieťaťu a iné hrubé alebo ponížujúce formy zaobchádzania a formy trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu. Tiež je zakázané používať ako výchovný prostriedok zákaz kontaktu s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, zásahov do vonkajšieho vzhľadu a nosenia znevažujúceho oblečenia, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy práce, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti. Voči dieťaťu je zakázané použiť výchovný prostriedok len preto, že je súčasťou rovnakej skupiny detí ako dieťa, pri výchove ktorého má byť použitý výchovný prostriedok. Dieťa nesmie byť zodpovedné za rozhodovanie alebo určovanie výchovných prostriedkov pre iné dieťa. V prípade štátnych CDR, je dokonca neutvorenie podmienok na plnenie vyššie uvedeného dôvodom na odvolanie riaditeľa CDR.

Zariadenia SPODaSK majú vypracované preventívne programy, prispôbené aktuálnej skladbe detí, ich veku a potrebám. Primárne sú orientované na prevenciu sociálno-patologických javov. V súčasnosti rezonuje najmä téma kybergrooming - sexuálne zneužívanie detí v online priestore. Zariadenia SPODaSK sa zapojili do kampane boja proti sexuálnemu zneužívaniu detí cez internet, externe participujú s internetovou poradňou pre mladých IPčko. sk na kampani proti sexuálnemu obťažovaniu a zneužívaniu detí cez internet <https://www.stalosato.sk/o-kampani-stalosato-sk/>. Konkrétne participujú na tvorbe web stránky – posterov a metodiky pre preventívnu a edukatívnu formu pomoci pedagógom riešiť tento problém s deťmi.

Príklady preventívnych programov:

- Protidrogová prevencia - diskusia ohľadom skúseností detí s konzumáciou alkoholických nápojov, ponúkaním drog, cigariet či iných omamných látok od

kamarátov, spolužiakov, dílerov; realizácia preventívneho programu Filipkovi kamaráti zdravia - Závislosť.

- Medzikultúrne rozdiely medzi deťmi v CDR - poznávanie ostatných kultúrnych a etnických skupín prostredníctvom získavania informácií o nich, aktivity Čierna a biela, Pexeso, odhalenie mnohých reálnych podobností u detí utvárajúcich bázu na prekonanie ich úzkosti.
- Ja a ľudia okolo mňa - odkaz iným ľuďom, zdieľanie vlastných ťažkostí iným, očakávania od iných, kamaráti, rozlišovanie bezpečie / nebezpečenstvo, požiadanie o pomoc, skúsenosti detí s pomocou od iných, prežívanie osamelosti v spoločnosti iných, vlastné možnosti pomoci iným, dôvera vs. nedôvera iným.
- Môj osobnostný profil - pozitívne vlastnosti detí, ich ciele, úspechy, podpora zo strany iných- emočná a sociálna opora detí pri dosahovaní cieľa.
- Ja a moja rodina - pracovné a voľnočasové aktivity detí v náhradnej /biologickej rodine, režim dňa, rešpektovanie dospelého, členovia náhradnej rodiny, okolie bydliska, informácie o biologickej rodine, členovia biologickej rodiny, emocionálne väzby detí.
- Sexuálna prevencia a výchova k manželstvu a rodičovstvu - hodnoty spájané so sexualitou, riziká sexuálneho správania, sexuálne násilie a zneužívanie detí. Sexuálna prevencia a výchova k manželstvu a rodičovstvu - diskusia na témy- formy antikoncepcie, plánované rodičovstvo, tehotenstvo u maloletých dievčat.
- Obchodovanie s ľuďmi - riziká ciest do zahraničia - trestnoprávna zodpovednosť, užívanie a šírenie návykových látok, negatívny vplyv návykových látok na človeka /jeho zdravie.

Zariadenia SPODaSK si prizývajú externých odborníkov v rámci preventívnych opatrení a realizujú odborné prednášky pre deti, napr.:

- gynekológ pôrodník - sexuálna prevencia a výchova k manželstvu a rodičovstvu
- prokurátor – Dohovor o právach dieťaťa, obchodovanie s ľuďmi, riziká ciest do zahraničia
- preventista Okresného riaditeľstva PZ – trestnoprávna zodpovednosť, protidrogová prevencia, šikana, kyberšikana
- projekcia filmu „*Kto bude ďalší*“ – prevencia šikany, kyberšikany
- úzka spolupráca s NKS, koordinácia činností v problematike násillia na deťoch, multidisciplinárne vzdelávanie a realizácia preventívnych programov.

Každé dieťa v zariadení SPODaSK má vedomosť o tom, na koho sa v prípade že pociťuje ohrozenie iným dieťaťom, dospelým alebo zamestnancom centra (šikanovanie, fyzické alebo psychické násilie, zneužívanie, prejavy syndrómu CAN a pod.) môže obrátiť. Každé dieťa je podporované v kontaktoch s blízkou osobou/vzťahovou osobou/, ktorej sa v prípade ohrozenia môže zveriť (meno tejto osoby je uvedené v Pláne výchovnej práce s dieťaťom). Deti majú k dispozícii napr. propagačný materiál, edukatívne pomôcky s právami detí, plagát, kde sú vyznačené viditeľne kontakty na Detskú linku záchrany, Linku detskej istoty, LDI – UNICEF, Linka pomoci obetiam násillia, Linka pre nezvestné a sexuálne zneužívané deti, Pomoc ohrozeným deťom, Linku detskej dôvery – adresa, telefón, email, Linku detskej istoty a tiesňovú linku – 112, kde sa môžu v prípade krízových situácií obrátiť.

Deti, ktoré nemajú telefón a internet majú vedomosť, na koho sa môžu v CDR obrátiť, ako aj o tom, že o pomoc môžu požiadať aj spolužiakov a učiteľov a poznajú adresy polície v meste, v ktorom žijú v prípade, že je na nich páchané násilie. CDR majú zriadenú Schránku pre prokurátora, kde má dieťa možnosť anonymnej sťažnosti na nespokojnosť so starostlivosťou alebo porušovaním jeho práv.

CDR zároveň realizujú preventívne skupinové aktivity so psychológom, špeciálnym pedagógom CDR a odborné prednášky v spolupráci s prokurátorom a PZ SR.

V rámci Slovenska zastrešuje starostlivosť o maloletých bez sprievodu (ďalej len „MbS“) CDR Medzilaborce. MbS sa umiestňuje do špecializovaných skupín pre MbS, pre chlapcov a dievčatá. MbS je venovaná osobitá pozornosť zo strany priamych zamestnancov, ktorí sú na skupinách, a to vychovávateľov a pomocných vychovávateľov, ako aj zo strany odborného tímu v zložení sociálny pracovník, psychológ, zdravotná sestra a špeciálny pedagóg. Poskytuje sa im právne a sociálne poradenstvo pri ktorom nechýba tlmočník, zabezpečuje sa vzdelávanie, zdravotná starostlivosť, integrácia a príprava na osamostatnenie sa.

V CDR Prešov je zriadená špecializovaná samostatná skupina pre deti, na ktorých bol spáchaný trestný čin obchodovania s ľuďmi. Zámerom na najbližšie obdobie je zriadenie špecializovaných skupín v nasledujúcich centrách: CDR Poprad a CDR Sečovce.

Novela zákona č. 305/2005 Z. z. uložila zariadeniam SPODaSK povinnosť vypracovať programy centier v zmysle vyhlášky č. 103/2018 Z.z. MPSVR SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. a následne ich zverejniť na webových sídlach zariadení tak, aby bol prístup k náležitosti programu verejne dostupný od 1. januára 2019. Program CDR je záväzný materiál, nakoľko obsahuje všetky údaje (prevádzkové, priestorové, personálne a i.), ako aj účel a druh vykonávaných opatrení SPODaSK spolu s popisom všetkých činností súvisiacich s poskytovanou starostlivosťou. Súčasťou programu centra je v niektorých jeho častiach aj popis práv a povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis práv a povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb, vrátane podmienok návštev v CDR tak, aby nenarúšali program centra. Na tento popis nadväzuje aj taxatívne vymedzenie výchovných prostriedkov, ktoré centrum môže uložiť pri nedodržíavaní povinností. S programom centra, najmä časťami týkajúcimi sa práv a povinností, má byť následne preukázateľne oboznámené dieťa, plnoletá fyzická osoba a tiež rodič, alebo iná blízka osoba dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia SPODaSK. Vypracovanie programov zariadeniami SPODaSK bol náročný a dlhodobý proces, ku ktorému sa uskutočnilo viacero pracovných stretnutí, na ktorých boli zariadenia usmerňované a metodicky vedené tak, aby vypracované programy CDR boli v súlade s dodržiavaním práv detí a celkovo základných ľudských práv a následne mohli byť zverejnené.

Komisár pre deti:

Komisárka pre deti poverila v roku 2019 zamestnancov úradu vykonaním monitoringu dodržiavania práv dieťaťa v 46 štátnych CDR. Hlavným cieľom monitoringu bolo získať objektívne informácie o dodržiavaní práv detí a o životných podmienkach v nich. Na základe záverov z monitorovacej činnosti komisárka pre deti navrhuje prostriedky nápravy

so zameraním na sledovanie najlepšieho záujmu dieťaťa a jeho ochranu pred akoukoľvek formou násillia v CDR.

Návrhy prostriedkov nápravy:

- Zabezpečiť v CDR personálne, finančné a materiálno-technické podmienky na výkon činností vyplývajúcich zo zákona č. 305/2005 Z. z., vedúcich hlavne k prevencii, v niektorých prípadoch už iba k sanácii ochrany detí pred násillím
- Vypracovať systém bývania mladých dospelých, realizáciou ktorého sa zabezpečí pozitívny vplyv na ich integráciu po ukončení pobytu v centrách pre deti a rodinu, u ktorých návrat do rodiny predstavuje riziko.
- Utvoriť komplexné legislatívne, finančné a materiálno-technické podmienky na zamestnávanie odborného zdravotníckeho personálu (lekár pedopsychiater, pediater, zdravotné sestry špecialistky) v CDR, najmä v špecializovaných skupinách, kde sú umiestnené deti so zdravotným postihnutím vyžadujúce nepretržitú zdravotnú starostlivosť.
- Zabezpečiť systematické vzdelávanie zamestnancov vo všetkých oblastiach podľa potrieb CDR.
- So zreteľom na zdravotné postihnutie, najmä hlboké pásmo mentálneho postihnutia s nediagnostikovateľnými duševnými poruchami, ako aj zdravotný stav detí vyžadujúcich si paliatívnu starostlivosť, ktoré sú umiestnené v CDR zabezpečiť špeciálne zariadenie s rozšírenou zdravotnou starostlivosťou.
- Zabezpečiť rozvoj centier včasnej intervencie a spoluprácu terénnych sociálnych pracovníkov s centrami včasnej intervencie.
- Je potrebné zvyšovať povedomie detí o právach dieťaťa a o ľudských právach vo všetkých oblastiach.

Uvádzané návrhy prostriedkov nápravy sú závermi z monitorovacej činnosti z roku 2019 a popisujú činnosť komisárky pre deti na uvedenom úseku.

- Komisárka pre deti žiadala v rámci prípravy návrhu zákona o výkone detencie a o zmene a doplnení niektorých zákonov nevyhnutnosť osobitnej úpravy výkonu detencie, ak umiestnenou osobou je mladistvý. V intenciách Dohovoru o právach dieťaťa musí byť pozbavenie slobody dieťaťa v súlade so zákonom a musí byť použité ako ultima ratio a počas najkratšieho možného času. Za neprípustné považuje, aby mladiství mali rovnaký rozsah obmedzení práv a rovnakým spôsobom ako dospelé osoby.
- Komisárka pre deti apeluje na národné authority, aby sa deti v dôsledku vypätých rodinných situácií, ako je rozvod/rozchod rodičov nestali obeťami rozporov svojich vlastných rodičov. Aj vo vzťahu k medzinárodným rodičovským únosom pri vykonávaní medzinárodných zmlúv a nariadení Európskej únie musí byť základom dodržanie primárneho princípu najlepšieho záujmu dieťaťa podľa článku 3 zabezpečenie práva na názor, vyjadrenie dieťaťa podľa článku 12 a rešpektovania všetkých jeho základných práv podľa Dohovoru o právach dieťaťa.

- Aktívne, či pasívne prejavy týrania a zanedbávania dieťaťa, prípady šikany, telesného trestania, neprimeraného obmedzovania, zanedbávania detí, ktoré sú umiestnené v zariadeniach SPODaSK bývajú často dôsledkami vypätých rodinných situácií alebo vznikajú ako nedorozumenia v školskom prostredí, ale aj v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia detí. K zisteným nedostatkom v tejto oblasti komisárka pre deti navrhuje prostriedky nápravy, ktoré sú publikované v správach o činnosti komisára za jednotlivé roky pôsobenia inštitútu komisára pre deti na Slovensku.

3.6. Úloha: Zriaďiť nové výsluchové miestnosti pre účely výkonu úkonov v trestnom konaní s maloletými poškodenými/svedkami a zabezpečiť zodpovedajúcu kvalifikáciu príslušníkov PZ pre realizáciu úkonov v trestnom konaní s maloletým poškodeným

Gestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, GP SR, MVO

Termín: 2018 – 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet nových výsluchových miestností,
- počet súvisiacich školiacich/vzdelávacích programov/aktivít
- počet príslušníkov PZ so zodpovedajúcou kvalifikáciou,
- počet detí, ktoré boli v zriadených výsluchových miestnostiach vypočítané v súvislosti s násilnými trestnými činmi

Stav plnenia: priebežne plnená

MV SR:

Za MV SR je gestorom uvedenej úlohy odbor vyšetřovania ÚKP P PZ, ktorý od roku 2018 v spolupráci s APZ realizuje projekt pod názvom „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“. V rámci tohto projektu sa pracuje na vybudovaní štandardizovaných špeciálnych výsluchových miestností (ďalej len „ŠVM“). V období rokov 2018-2021 sa plánuje vybudovať 15 ŠVM. Ide o priestor pozostávajúci z viacerých vzájomne technicky prepojených miestností, kde dochádza k prenosu zvukovo-obrazového záznamu z jednej miestnosti do druhej. Nedochádza tak k nežiaducemu kontaktu medzi obeťou a ostatnými účastníkmi konania. Tieto miestnosti budú primerane prispôsobené aj na výsluchy detí. V súčasnosti je k dispozícii jedna takáto miestnosť, ktorú využíva na vzdelávacie účely APZ. Od druhej polovice roka 2019 je k dispozícii aj pre priame vykonávanie výsluchov v rámci bratislavského kraja. V tejto miestnosti boli zatiaľ vypočítané 3 deti. Neinvestičnou časťou tohto projektu je akreditované vzdelávanie spočívajúce vo výcviku a v odbornej príprave tak, aby príslušník PZ (vyšetřovateľ PZ alebo poverený príslušník PZ (ďalej len „OČTK v PZ“)) vedel identifikovať obeť a jej potreby, vedel s ňou komunikovať pre účely vyšetřovania a pristupoval k nej s rešpektom, citlivo a profesionálne. Ide o špecializovaný týždenný kurz zameraný na problematiku výsluchov v ŠVM a kontakt medzi OČTK v PZ a obeťou trestného činu v rámci výsluchov v trestnom konaní. Obsah kurzu je orientovaný aj na výsluchy detí. Súčasťou kurzu je nácvik modelovej situácie s reálnym nahrávaním a následným analyzovaním záznamu, zároveň absolventi (OČTK v PZ) získavajú v rámci odbornej prípravy vedomosti ohľadom

práce s metódou „demonštračné bábky“. Vzdelávanie OČTK v PZ prebieha od apríla 2019. Cieľom tohto projektu je pripraviť policajných špecialistov pre túto prácu. Malo by ísť o systematické prehlbovanie kvalifikácie. Za obdobie apríl 2019 až marec 2020 bolo vyškolených 144 policajtov OČTK v PZ. Ďalším projektom podporovaného z Nórskeho finančného mechanizmu sa vykonávajú aktivity smerujúce k vybudovaniu ďalších 8 ŠVM. Vzhľadom na neustále rastúcu potrebu zvyšovania kvality vzdelávania policajtov, je na APZ účelové vzdelávanie nevyhnutnou podmienkou, aby orgány presadzujúce právo efektívne vykonávali svoju kľúčovú úlohu.

Komisár pre deti:

V zmysle plánu práce komisára pre deti na rok 2019 sa dvaja poverení zamestnanci zamerali na vykonanie celoplošného monitoringu výsluchových miestností určených na vypočúvanie maloletých detí na Okresných riaditeľstvách PZ SR v zmysle článku 12 Dohovoru o právach dieťaťa. Pre uplatňovanie práva dieťaťa zaručeného v článku 12 Dohovoru o právach dieťaťa je potrebné vytvárať vhodné podmienky. Medzi vhodné podmienky na realizáciu zisťovania názoru maloletých patrí aj zabezpečenie adekvátneho priestoru pre realizáciu vypočutia maloletých. V zmysle uvedeného sa komisárka pre deti v roku 2019 písomne obrátila na P PZ s otázkami:

1. Disponujú okresné riaditeľstvá adekvátne prispôbenými miestnosťami na výsluch maloletých detí?
2. V prípade ak nedisponujú, uveďte z akého dôvodu sa takáto miestnosť na výsluch maloletých detí nevytvorila?
3. V prípade, ak výsluchové miestnosti pre maloleté deti sú zriadené, uveďte či sú primerane prispôbené na výsluch maloletých detí?

Z odpovede P PZ vyplynulo, že útvary PZ disponujú priestormi, kde sú vypočúvané maloleté deti. Ide o priestory, ktoré si sami vybudovali. Ide o bežné kancelárie, ktoré boli adekvátne prispôbené na tento účel. V miestnosti sa vypočúva spravidla na kameru. Nejde o štandardizovanú špeciálnu výsluchovú miestnosť pozostávajúcu z viacerých vzájomne technicky prepojených miestností. Záver z monitoringu:

- Okresné riaditeľstvá v súčasnosti nedisponujú výsluchovou miestnosťou typu vzorovej miestnosti APZ. Vo všetkých prípadoch si okresné riaditeľstvá vytvárajú výsluchové miestnosti pre zraniteľné osoby a obzvlášť pre maloletých svojpomocne. Ide zväčša o bežné kancelárie, ktoré sú situované mimo štandardného výkonu služby, ak je to možné. V jednom prípade využíva okresné riaditeľstvo miestnosť akreditovaného subjektu. Okresné riaditeľstvá v zásade správne chápu dispozičné riešenie výsluchových miestností, ale bez dostatočného finančného pokrytia nie je možné zabezpečiť potrebné stavebné úpravy. Komisárka pre deti oceňuje snahu okresných riaditeľstiev operatívne riešiť situáciu s výsluchovými miestnosťami pre maloletých, avšak konštatuje, že bez centrálného zabezpečenia technického a materiálneho vybavenia, nie je možné dosiahnuť požadovaný štandard.
- Hlavnou prekážkou zriaďovania nových výsluchových miestností sú nedostatočné finančné prostriedky na ich zriadenie a absencia verejného obstarávania na technické vybavenie takýchto miestností.
- Výsluch maloletého v súčasnosti prebieha priamo v kancelárii vyšetrovateľa, v prípade, že okresné riaditeľstvo vôbec nedisponuje osobitnou výsluchovou miestnosťou pre maloleté osoby, alebo ide o provízorne výsluchové miestnosti určené k výsluchu maloletého, ktoré však svojím vybavením a len sčasti môžu plniť svoj účel.

Komisárka pre deti oceňuje snahu okresných riaditeľstiev operatívne riešiť situáciu s vyluchovacími miestnosťami pre maloletých, avšak navrhuje prostriedky nápravy vo forme čo najrýchlejšieho centrálného zabezpečenia technického a materiálneho vybavenia na dosiahnutie požadovaného štandardu.

3.7. Úloha: Pripraviť návrh koncepcie ochrany a podpory detí v online prostredí

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MŠVVaŠ SR, MV SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO

Termín: 2018 – 2019

Hodnotiaci ukazovateľ:

- Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore

Stav plnenia: splnená

NKS:

NKS vypracovalo materiál Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore (ďalej len „Koncepcia“). Materiál, vzhľadom na rozšírenosť a dostupnosť internetu aj medzi maloletými, pojednáva hlavne o rizikách používania internetu a informačno-komunikačných technológií. V záujme zdravého psychického, fyzického a morálneho vývinu detí a ich ochrany v digitálnom priestore je potrebné podporovať efektívne opatrenia v oblasti prevencie, zvyšovania povedomia, vzdelávania, spolupráce a koordinácie medzi dotknutými subjektmi.

Vzhľadom na to, že deti v dnešnej dobe výraznú časť svojho života trávia online, je pre nás nevyhnutné na tento fakt reagovať a presunúť naše aktivity za nimi do digitálneho prostredia. Je potrebné spoznať a porozumieť správaniu detí na internete, identifikovať riziká ktorým deti v online prostredí čelia a následne nájsť a ukázať im metódy a spôsoby, ako sa pred nimi brániť, prípadne pomôcť deťom zbaviť sa negatívnych dôsledkov.

Koncepcia je rozdelená na tri nosné časti: prevencia, intervencia, následná starostlivosť.

V úvodnej fáze prípravy Koncepcie NKS zvažovalo zamerať tento materiál výlučne na ochranu detí pred násilím v digitálnom priestore. Po diskusiách a konzultáciách s odborníkmi sme sa zhodli, že okrem násilia v digitálnom priestore na deti číha množstvo iných rizík. Koncepcia je teda taktiež zameraná na zvyšovanie povedomia o kyberšikanovaní, konšpiračných teóriách, online extrémizme, hatespeech, hoaxoch a možnostiach ako sa pred nimi brániť. Potrebu vypracovania Koncepcie podčiarkuje aj výskum EU Kids online, ktorý bol realizovaný v rámci Slovenskej republiky na vzorke 969 detí vo veku od 9 do 17 rokov. V rámci tohto výskumu 6,4 percenta detí odpovedalo že sa k nim za posledný rok „niekto správal zraňujúcim alebo hnusným spôsobom“. Spomedzi týchto 6,4 percent detí až 83,5 percenta odpovedalo, že za posledný rok sa k nim niekto takto správal cez internet, resp. online zariadenie. V nadväznosti na vyššie uvedené dáta je hlavným cieľom Koncepcie zefektívnenie ochrany detí v digitálnom priestore, vytváranie nástrojov pomoci, zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov dotknutých subjektov, skvalitnenie a rozšírenie preventívnych aktivít zameraných na riziká používania informačno-komunikačných technológií a zvyšovanie povedomia verejnosti.

Príprava Koncepcie prebiehala od mája 2018 v spolupráci s MV SR, MS SR, MZ SR, MŠVVaŠ SR, MK SR, MH SR, Úradom na ochranu osobných údajov a zástupcami mimovládnych organizácií a relevantnými expertmi. Materiál tiež vychádza z poznania európskej a medzinárodnej problematiky v danej oblasti a sčasti reflektuje na Odporúčanie CM/Rec (2018) 7 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o usmerneniach o rešpektovaní, ochrane a plnení práv dieťaťa v digitálnom prostredí, ako aj na aktuálne prebiehajúce druhé monitorovacie kolo implementácie Lanzarotského dohovoru, ktoré sa zameriava na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prostredníctvom informačno-komunikačných technológií. Koncepcia je vypracovaná na obdobie 6 rokov (2020 – 2025). Vzhľadom na skutočnosť, že ide o dynamickú a rýchlo sa vyvíjajúcu oblasť, budú ku Koncepcii postupne vypracované tri akčné plány na obdobie dvoch rokov. (Akčné plány na roky 2020 – 2021, 2022 – 2023, 2024 – 2025). V týchto akčných plánoch sa bude prihliadať na aktuálny vývoj situácie ochrany detí a reagovať na najaktuálnejšie ohrozenia detí v digitálnom priestore.

Koncepcia spolu s Akčným plánom k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2020 – 2021 bola schválená uznesením vlády SR č. 63, dňa 12. februára 2020. Obsahom predmetného akčného plánu sú vybrané opatrenia z Koncepcie, ktorých cieľom je najmä vytvorenie podmienok na realizáciu ďalších náročnejších opatrení.

3.8. Úloha: Spolupráca v rámci vykonávania Lanzarotského dohovoru; prehodnocovanie potreby legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení v kontexte práce monitorovania implementácie dohovoru Lanzarotským výborom

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti

Termín: 2018 – 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- analýza potreby legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení
- počet navrhovaných a realizovaných legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

NKS v sledovanom období intenzívne spolupracovalo s MPSVR SR, MV SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MZ SR a GP SR na plnení úloh vyplývajúcich z práce Lanzarotského výboru a zabezpečovalo komunikáciu so sekretariátom Lanzarotského výboru a simultánne spolupracovalo so Stálou misiou Slovenskej republiky pri Rade Európy v Štrasburgu. Práca Lanzarotského výboru a jeho aktuálne výstupy boli predmetom rokovaní medzirezortnej skupiny NKS k Národnej stratégii na ochranu detí pred násilím.

V priebehu obdobia apríl 2019 – marec 2020 NKS koordinovalo v spolupráci s rezortmi prípravu doplnujúcich informácií k analýzam jednotlivých otázok [dotazníka tematicky zameraného na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prostredníctvom informačno-komunikačných technológií](#) v rámci 2. monitorovacieho kola implementácie Lanzarotského dohovoru, z hľadiska vecnej pôsobnosti

tej ktorej otázky (oblasť zvyšovania povedomia v danej problematike, oblasť pomoci obetiam, legislatíva, kriminalizácia, medzinárodná spolupráca) a v danej súvislosti zabezpečovalo komunikáciu so sekretariátom Lanzarotského výboru.

V spolupráci s GP SR, MV SR a MS SR sa pracovalo na pripomienkovaní navrhovaného interpretačného stanoviska k implementácii čl. 20 Lanzarotského dohovoru (trestné činy týkajúce sa detskej pornografie) v súvislosti s čl. 18 ods. 3 Lanzarotského dohovoru, ktorý bol pripravený v kontexte analýz jednotlivých otázok vyššie uvedeného dotazníka 2. monitorovacieho kola implementácie Lanzarotského dohovoru. NKS v spolupráci s MPSVR SR a MZ SR pripomienkovalo v októbri 2019 prijaté Vyhlásenie Lanzarotského výboru o ochrane detí v prostredí mimo domácej starostlivosti pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním.

V priebehu augusta až novembra 2019 NKS koordinovalo prípravu súhrnnej odpovede Slovenskej republiky k 10 tzv. „*consider*“ odporúčaniam Osobitnej správy týkajúcej sa ochrany detí zasiahnutých utečeneckou krízou pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Special report: Protecting children affected by the refugee crisis from sexual exploitation and sexual abuse). V danej súvislosti sa jednalo o spoluprácu NKS s MPSVR SR, MS SR, MV SR, MZ SR a GP SR. Odporúčania sa týkali koordinovaného prístupu k detským obetiam zasiahnutým utečeneckou krízou, mechanizmu zberu dát, medzinárodnej spolupráce v danej oblasti, prevencie a ochrany, vzájomnej výmeny informácií o činnosti medzi zmluvnými stranami dohovoru, priateľského priebehu konaní s deťmi, špeciálnych liniek pre deti a ďalšie.

V priebehu júna až septembra 2019 NKS spolupracovalo s EUROPOL-om v súvislosti s aktuálnym rizikovým fenoménom sexuálne explicitných bábik vyzerajúcich ako deti a v kooperácii s MS SR, MV SR, MZ SR, GP SR a Ministerstvom hospodárstva SR koordinovalo prípravu odpovedí pre dotazník EUROPOL-u na túto tému.

MV SR:

Migračný úrad MV SR v roku 2019 pri príprave výziev na projekty financované z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu zameraných na prácu so žiadateľmi o udelenie azylu v azylových zariadeniach MV SR a na integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorých súčasťou sú aj maloletí žiadatelia o udelenie azylu a maloleté osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, postupoval v spolupráci s NKS v súlade s odporúčaním R18 Lanzarotského výboru vychádzajúceho z Osobitnej správy ochrany migrujúcich detí a detských žiadateľov o azyl pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prijatej Lanzarotským výborom. Migračný úrad MV SR do výziev doplnil podmienku, že úspešný žiadateľ o grant je povinný zabezpečiť, aby jeho zamestnanci, u ktorých sa predpokladá kontakt s maloletými osobami cieľovej skupiny, boli preverení v zmysle odporúčaní Lanzarotského výboru (podmienka bezúhonnosti). Uvedené projekty sa realizujú od 1. januára 2020 a ich realizátori preverili relevantným spôsobom všetkých svojich zamestnancov, ktorí by mohli prísť do kontaktu s maloletými osobami z cieľových skupín.

3.9. Úloha: Vytvoriť medzirezortnú pracovnú skupinu v záujme ochrany detí pred manipulatívnymi svetonázorovými a spirituálnymi skupinami

Gestor: MK SR

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, MVO, samospráva

Termín: 2020-2022

Hodnotiace ukazovatele:

- zriadenie pracovnej skupiny
- výstupy pracovnej skupiny

Stav plnenia: nová úloha

MK SR:

Úloha sa začne plniť v roku 2020. V rámci MK SR bude jej plnenie v gescii cirkevného odboru, ktorý aktuálne pripravuje listy so žiadosťami o nomináciu do pracovnej skupiny. Prvé stretnutie pracovnej skupiny bolo plánované v I. polroku 2020. Z dôvodu obmedzení spôsobených mimoriadnou situáciou v krajine a vo svete sa stretnutie pracovnej skupiny v sledovanom období neuskutočnilo.

MŠVVaŠ SR:

MŠVVaŠ SR navrhlo úlohu do akčného plánu č. 2 2020-2021 implementačného plánu Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania.

3.10. Úloha: Priebežné revidovanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iných predpisov z pohľadu zvýšenia efektivity ochrany detí pred násilím

Gestor: MK SR, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Termín: do 2022

Stav plnenia: priebežné plnená

MV SR:

Útvary v pôsobnosti MV SR v rámci efektivity ochrany detí pred násilím neustále kontrolujú aktuálnosť všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj iných predpisov, ktoré sa týkajú aj problematiky ochrany detí pred násilím. MV SR sa prostredníctvom zástupcu z odbor vyšetřovania ÚKP P PZ od roku 2018 zúčastňuje na pracovných stretnutiach o problematike detských obetí násilia, ktoré organizuje občianske združenie Náruč – Pomoc deťom v spolupráci a pod záštitou Kancelárie verejnej ochrankyne práv pod názvom „Okrúhly stôl“. Cieľom týchto stretnutí je identifikácia bariér spolupráce a koordinácia procesov. Riešia sa aj konkrétne úlohy, ktoré by pomohli v oblasti legislatívy, resp. analyzujú sa potreby legislatívnych úprav a nelegislatívne opatrenia. Vo vzťahu k PZ bola v roku 2019 identifikovaná nedostatočná informovanosť k orgánom SPODaSK v prípadoch, kde vystupuje dieťa, či už v rámci trestného konania alebo mimo trestného konania. Na základe žiadosti ÚPSVaR zástupcovia odboru vyšetřovania ÚKP P PZ začiatkom roka 2020 pripravili návrh na zmenu nariadenia ministra vnútra SR č. 175/2010 o vymedzení príslušnosti útvarov PZ a útvarov MV SR pri odhaľovaní trestných činov, pri zisťovaní ich páchatel'ov a o postupe v trestnom konaní, v znení neskorších predpisov, ktorej cieľom je vzájomná informovanosť. Týmto návrhom by mala byť dostatočne zabezpečená informovanosť formou upovedomenia zo strany príslušníka PZ voči orgánom SPODaSK o porušovaní práv dieťaťa. V rámci

vzdelávania príslušníkov PZ, je zo strany pedagógov SOŠ PZ a pedagógov APZ, realizovaná sústavná kontrola súladu učebných textov s platnou legislatívou, resp. každá legislatívna zmena je zapracovaná do obsahu týkajúcich sa prednášok. Legislatívne zmeny významného charakteru bývajú tiež obsahom konferencií organizovaných na pôde APZ. Cieľom národných ako aj medzinárodných konferencií vždy bola reflexia na aktuálne legislatívne zmeny (aj v oblasti ochrany detí) a rovnako predstavovali priestor pre odborné diskusie sledujúce zlepšenie stavu ochrany detí pred násilím. Pre ilustráciu uvádzame vybrané konferencie a semináre organizované na pôde APZ, resp. so zastúpením APZ mimo nej, organizované aj s cieľom odborných diskusií sledujúcich zlepšenie stavu ochrany detí (pred násilím):

- Zastúpenie medzi pasívnymi účastníkmi Medzinárodnej odbornej konferencie s názvom: „*Pomoc dieťaťu ohrozenému násilím: Spolu dokážeme viac II*“, konanej dňa 15. októbra 2019 v kongresovej sále Úradu Žilinského samosprávneho kraja v Žiline. Predmetné podujatie bolo zamerané na prezentovanie najnovších poznatkov a trendov v práci s deťmi ohrozenými násilím. Organizátor podujatia, občianske združenie Náruč – pomoc deťom v kríze, sa zameriava na poskytovanie komplexnej pomoci týraným deťom, ženám a rodinám zažívajúcim násilie. (Cieľová skupina: zamestnanci orgánov SPODaSK, polície, prokuratúry, zástupcovia štátnej správy, zamestnanci CDR, zástupcovia pomáhajúcich organizácií z celej Slovenskej republiky, zástupcovia pomáhajúcich profesií z oblasti sociálnych vecí, zdravotníctva, školstva, práva a pod.)

- V dňoch 23. - 24. októbra 2019 bolo zorganizované Medzinárodné odborné sympóziu „*Vzdelávanie príslušníkov Policajného zboru v oblasti prevencie a identifikácie obchodovania s ľuďmi*“ (SK 2016 ISF SC5/NC3/A2/P1) s cieľom výmeny skúseností a praxe v oblasti školiacich aktivít k problematike obchodovania s ľuďmi. Účastníkmi odborného sympózia boli aj slovenskí a zahraniční experti, experti z inštitúcií zodpovedných za prípravu a realizáciu policajného vzdelávania, vyškolení školitelia, mimovládne a medzinárodné organizácie zaoberajúce sa identifikáciou, vzdelávacími a osvetovými aktivitami v oblasti obchodovania s ľuďmi.

- V dňoch 4. a 5. júna 2019 bola zorganizovaná medzinárodná vedecká konferencia pod názvom: „*Prevencia kriminality – výzva spoločnosti*“. Cieľom predmetného podujatia bolo poukázať na opatrenia a aktivity, ktoré sú realizované so zreteľom na predchádzanie páchania trestnej činnosti, ako aj zdôrazniť teoretické východiská prevencie kriminality, jej inštitucionálne a právne základy a upriamiť pozornosť na činnosť subjektov zabezpečujúcich prevenciu kriminality v SR a krajinách EÚ.

- Dňa 4. júna 2019 v spolupráci s Národným bezpečnostným úradom a AFCEA Slovakia (profesijné neziskové združenie) usporiadala ako súčasť projektu „*Správaj sa bezpečne*“, vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou pod názvom: „*AKTUÁLNE VÝZVY KYBERNETICKEJ BEZPEČNOSTI (v podmienkach bezpečnostných zložiek)*“. Hlavným cieľom konferencie bolo vymedzenie a analyzovanie aktuálnych problémov spojených s kybernetickou bezpečnosťou, zovšeobecnenie teoretických prístupov a praktických skúseností kompetentných subjektov jednotlivých bezpečnostných zložiek ako základného predpokladu pre vytvorenie systematického prístupu k oblasti kybernetickej bezpečnosti a návrhu systému vzdelávania v štátnej a verejnej správe.

- Každoročne organizuje interdisciplinárnu celoštátnu konferenciu pod názvom: „Aktuálne otázky trestného práva“. Hlavným cieľom tejto konferencie je analýza doktrínálnych, interpretačných a aplikačných problémov súčasnej trestnoprávnej teórie a praxe. Konferencia vytvára zúčastneným priestor výmeny poznatkov z oblastí trestného práva hmotného a trestného práva procesného, ako aj vedných disciplín súvisiacich s trestným právom, čím prispieva do interdisciplinárnej diskusie týkajúcej sa aktuálneho stavu trestného práva a súvisiacich odborov. Katedra súkromnoprávných vied APZ rovnako pravidelne usporadúva vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou na tému „Aktuálne otázky súkromného práva“, ktorej obsahom bývajú reflexie na aktuálne teoretické a praktické problémy jednotlivých odvetví, s akcentom na uskutočnené a prebiehajúce rekodifikačné práce a novelizácie všeobecne záväzných predpisov v hmotnom a procesnom práve. Keďže v rámci PZ sa Odbor počítačovej kriminality ÚKP P PZ špecializuje na problematiku trestných činov súvisiacich so sexuálnym zneužívaním detí a detskou pornografiou, rozhodlo sa v rámci zvýšenia efektivity ochrany detí pred násilím pripraviť vydanie metodiky k spracovávaniu informácií zasielaných prostredníctvom Národného centra pre nezvestné a vykorisťované deti (NCMEC). Tento dokument, ktorý je predovšetkým určený pre OČTK poskytuje po odbornej stránke praktickú, technickú a metodickú pomoc pri odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti páchanej prostredníctvom počítačového systému alebo počítačových sietí so zameraním sa na dokumentovanie konania, zistenie páchatel'a a spôsob použitia počítačového systému alebo počítačových sietí, v ktorého pôsobnosti sú nasledujúce trestné činy súvisiace s detskou pornografiou: sexuálne zneužívanie podľa § 201a TZ, výroba detskej pornografie podľa § 368 TZ, rozširovanie detskej pornografie podľa § 369 TZ a prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení podľa § 370 TZ.

MŠVVaŠ SR:

Národná rada Slovenskej republiky schválila v roku 2019 zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 138/2019“). Podľa § 4 ods. 1 Pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec je povinný:

- a) chrániť a rešpektovať práva dieťaťa, žiaka, poslucháča a jeho zákonného zástupcu,
- b) zachovávať mlčanlivosť a chrániť pred zneužitím osobné údaje, informácie o zdravotnom stave a výsledky odborných vyšetrení detí, žiakov a poslucháčov, s ktorými prišiel do styku,
- c) rešpektovať individuálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa, žiaka a poslucháča s ohľadom na jeho schopnosti, možnosti, sociálne a kultúrne zázemie a odporúčania odborných zamestnancov,
- d) zdržať sa konania, ktoré vedie k porušovaniu práv ostatných zamestnancov,
- e) správať sa v súlade s Etickým kódexom pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov (ďalej len „etický kódex“),
- f) podieľať sa na vypracovávaní a vedení pedagogickej dokumentácie a ďalšej dokumentácie,

- g) usmerňovať a objektívne hodnotiť výchovu a vzdelávanie dieťaťa, žiaka a poslucháča,
- h) podieľať sa na tvorbe a uskutočňovaní školského vzdelávacieho programu alebo výchovno-vzdelávacieho programu pre školské zariadenia (ďalej len „výchovný program“),
- i) udržiavať a rozvíjať svoje profesijné kompetencie,
- j) absolvovať aktualizčné vzdelávanie,
- k) vykonávať pracovnú činnosť prostriedkami, metódami, formami a postupmi, ktoré zodpovedajú súčasným vedeckým poznatkom, hodnotám a cieľom školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu,
- l) poskytovať dieťaťu, žiakovi a zákonnému zástupcovi poradenstvo a odbornú pomoc spojenú s výchovou a vzdelávaním,
- m) pravidelne informovať dieťa, žiaka a zákonného zástupcu o priebehu a výsledkoch výchovy a vzdelávania,
- n) vykonávať dozor v triedach počas externej časti maturitnej skúšky alebo testovania,
- o) vykonávať činnosť predsedu skúšobnej komisie alebo člena skúšobnej komisie pre štátne jazykové skúšky,
- p) vykonávať činnosť predsedu komisie alebo člena komisie pre komisionálne skúšky,
- q) vykonávať činnosť predsedu komisie alebo člena komisie pri ukončovaní výchovy a vzdelávania.

Podľa § 5 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 138/2019:

- Etický kódex obsahuje základný rámec správania sa pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca.
- Etický kódex vydáva a zverejňuje ministerstvo školstva na svojom webovom sídle.
- Zamestnávateľ môže rozpracovať etický kódex v pracovnom poriadku v súlade so zameraním školy alebo školského zariadenia.

MŠVVaŠ SR prostredníctvom [Pedagogicko-organizačných pokynov na rok 2019/2020](#) usmerňuje školy a školské zariadenia v časti: inkluzívne vzdelávanie, ľudské práva, práva detí, bezpečnosť a prevencia.

Celý text sa nachádza na: <https://www.minedu.sk/data/att/14770.pdf> .

Komisár pre deti:

Komisárka pre deti v roku 2019 podala podnet na preskúmanie dôvodnosti protestu prokurátora podľa § 23 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov proti Metodickému materiálu vydanému Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod číslom 2018/10076-10A0 pod názvom „*Prijímanie detí na predprimárne vzdelávanie v materskej škole – aktualizácia*“ publikovaného na stránke webového sídla ministerstva školstva).

MS SR:

Zamestnanci MS SR sa v rámci medzirezortnej expertnej skupiny zúčastnili na viacerých rokovaníach expertnej skupiny na pomoc obetiam domáceho násillia a pomoc obetiam všeobecne pod záštitou gen. JUDr. Jany Maškarovej 1.viceprezidentky PZ SR či kancelárie ministerky vnútra Slovenskej republiky. Rovnako sa podieľali aj na výcviku príslušníkov PZ SR v oblasti ochrany obetí domáceho násillia. Aj na základe záverov a skúseností, ktoré vyplynuli z vyššie uvedenej spolupráce MS SR pripravilo návrh vyhlášky MS SR č. 407/2019 z 21. novembra 2019, ktorou sa mení a dopľňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov. Touto novelou došlo k zlepšeniu postavenia obetí ako napríklad:

- Na základe ustanovenia § 35a na účely zabránenia druhotnej viktimizácii obete trestných činov a rodinných príslušníkov obete trestných činov sa v budove súdu nachádza osobitná čakáreň pre obete trestných činov a rodinných príslušníkov obete trestných činov.
- Bola zavedená doplnková informácia o poškodenom alebo svedkovi, ktorú zasiela ústavu na výkon väzby v nariadení výkonu trestu odňatia slobody alebo ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest odňatia slobody o poznámku, že poškodeným je obeť trestného činu domáceho násillia.

MK SR:

V roku 2019 nedošlo k legislatívnym zmenám v oblasti ochrany maloletých. Ochrana maloletých sa v podmienkach Slovenskej republiky naďalej uplatňuje prostredníctvom jednotného systému označovania, určovania a zverejňovania vekovej vhodnosti, obmedzenia prístupu k audiovizuálnemu dielu určenému len dospelým, zvukovému záznamu umeleckého výkonu určenému len dospelým a multimediálnemu dielu určenému len dospelým, ochrany pred uverejňovaním nevhodnej reklamy a obmedzenia umiestňovania produktov v audiovizuálnych dielach, klasifikovaných ako vhodné pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ktoré sú upravené v zákone č. 40/2015 Z. z. o audiovizii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podrobnosti o jednotnom systéme označovania upravuje bezo zmeny vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimediálnych diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania. V súvislosti s už skôr avizovaným nedostatkom právnej úpravy v oblasti ochrany maloletých vo vzťahu k obsahom šíreným na internete, kedy môžu mať deti často prístup aj k takým obsahom, ktoré zobrazujú, resp. podnecujú rôzne formy násillia uvádzame, že v roku 2019 pokračovali rokovania dočasnej pracovnej skupiny pre rekodifikáciu právnej regulácie audiovizuálnych mediálnych služieb zriadenej na MK SR, výsledkom ktorých má byť transponovanie smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1808 zo 14. novembra 2018, ktorou sa mení smernica o audiovizuálnych mediálnych službách (2010/13/EÚ) do slovenského právneho poriadku. Nová právna úprava v súvislosti s ochranou maloletých pred programami, videami a audiovizuálnymi komerčnými oznamami, ktoré môžu narušiť ich telesný, duševný alebo morálny vývin, popri vysielateľoch a poskytovateľoch audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie, zaviedla povinnosti aj vo vzťahu k poskytovateľom platforiem na zdieľanie

videí, vrátane sociálnych médií, čím sa oblasť ochrany maloletých značne rozširuje. Slovenská republika má povinnosť implementovať smernicu do právneho poriadku Slovenskej republiky do septembra 2020.

3.11. Úloha: Monitorovanie právneho stavu v súvislosti s opatrením „ustanovenie advokáta za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní“ v aplikačnej praxi

Gestor: MS SR

Spolugestori: MPSVR SR (ÚPSVaR), MV SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, SAK

Termín: 2021

Hodnotiaci ukazovateľ

- analýza efektívnosti uplatňovania predmetného opatrenia v praxi

Stav plnenia: priebežne plnená

MV SR:

Vyšetrovatelia PZ alebo poverení príslušníci PZ sa pri vyšetrovaní trestných činov riadia zákonom č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a v súvislosti s vyššie uvedeným opatrením postupujú v zmysle ustanovenia § 48 TP. Možno uviesť, že opatrovník sa v trestnom konaní ustanoví zmysle už vyššie uvedeného ustanovenia TP a to v prípadoch spáchaných voči blízkej osobe alebo zverenej osobe, ak je poškodeným osoba mladšia ako 18 rokov. Vzhľadom k tomu, že advokát ako ustanovený opatrovník sa nevie a ani nemôže vyjadrovať ku konkrétnemu prípadu, keďže dieťa nepozná, prakticky sa len formálne zúčastní jeho výsluchu. Na iných úkonoch nie je, a ani nemôže byť prítomný, z pohľadu ďalšej pomoci dieťaťu, ktoré bolo vystavené násiliu. Ako efektívnejšie sa javilo, keď práva dieťaťa v trestnom konaní prebral na seba splnomocnený pracovník ÚPSVaR, ktorý v prípade potreby dieťaťu zabezpečil následnú intervenciu a ochranu.

GP SR:

V každej trestnej veci, v ktorej je poškodená maloletá osoba, a v ktorej nemôžu vykonávať práva poškodeného jej zákonní zástupcovia, je na základe návrhu prokurátora súdom ustanovený opatrovník z radu advokátov. Na základe doterajšej praxe nemožno konštatovať prínos daného opatrenia, nakoľko advokát vo väčšine prípadov nemá žiadne informácie o dieťati a o jeho výchovnom prostredí, a často nemá ani skúsenosti ako efektívne dieťaťu pomôcť. Podľa GP SR je takýto opatrovník len formálny a považuje za vhodné zmeniť právnu úpravu tak, aby bola za opatrovníka ustanovovaná osoba, ktorá má znalosti a skúsenosti s poskytovaním intervencie v prípade ohrozenia dieťaťa (napr. učiteľ, psychológ, príslušný pracovník Úradu PSVaR). V prípade zotrvania inštitútu opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní z radov advokátov, GP SR navrhuje zapojenie Slovenskej advokátskej komory do systému multidisciplinárneho vzdelávania.

3.12. Úloha: Zefektívniť postupy včasnej identifikácie detských obetí násilia

MPSVR SR:

Orgán SPODaSK je jedným zo subjektov, ktorý je povinný dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa. Včasné identifikovanie prípadov násilia je nevyhnutným predpokladom na ochranu života, zdravia a všestranného vývinu detí. Včasnú identifikáciu prípadov násilia na deťoch je možné podporiť vzájomným informovaním o skutočnostiach, ktoré pomôžu rozpoznať existujúce alebo hroziace násilie na deťoch, pričom orgány PZ môžu byť v tomto veľmi nápomocné. Za týmto účelom ÚPSVaR oslovilo listom zo dňa 15. novembra 2019 P PZ a dalo do pozornosti oznamovaciu povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 7 zákona č. 305/2005 Z. z., v zmysle ktorého je každý povinný upozorniť orgán SPODaSK na porušovanie práv dieťaťa. Zároveň ÚPSVaR požiadalo, aby orgány PZ oznamovali orgánom SPODaSK informácie o porušovaní práv dieťaťa. ÚPSVaR navrhlo, aby v prípade, ak sa policajt pri výkone svojej činnosti oboznámi so skutočnosťami, ktoré nasvedčujú ohrozeniu dieťaťa, oznámil príslušnému úradu PSVaR porušenie práv dieťaťa. Za účelom vzájomnej spolupráce orgánov SPODaSK s orgánmi PZ v prípadoch porušovania práv dieťaťa boli orgány SPODaSK usmernené písomne (listom zo dňa 17. decembra 2019), ako aj v rámci pracovných stretnutí úradov PSVaR zorganizovaných ÚPSVaR.

V roku 2019 bolo realizovaných 25 metodických dní pre orgán SPODaSK, zameraných na vedenie prípadovej sociálnej práce, vrátane procesu zhodnotenia situácie dieťaťa a jeho rodiny. Komplexné zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny aj v situáciách, kedy je orgánom SPODaSK prijatá akákoľvek informácia, žiadosť či oznámenie, môže prispieť k včasnej identifikácii obetí násilia aj v prípadoch, kedy priamo z obsahu podnetu nevyplýva takéto podozrenie.

V roku 2019 tiež bola vypracovaná interná norma, ktorá usmerňuje postup zamestnancov pri vykonávaní opatrení SPODaSK na zabezpečenie sociálnej kurately detí. Ak je orgánom SPODaSK prijatá informácia o dieťati, ktoré je podozrivé, alebo je páchatelom trestnej činnosti, užíva drogy, alkohol, prejavujú sa u neho poruchy správania a pod., a to za účelom identifikácie príčin správania sa dieťaťa, ktorými môže byť aj doteraz neidentifikované násilie páchané na dieťati, kladie sa dôraz na prvotné komplexné zhodnotenie situácie dieťaťa. Pracovných stretnutí na túto tému sa zúčastnilo 119 kurátorov pre deti.

Komisár pre deti:

Komisárka pre deti rokovala v roku 2018 na pôde MŠVVaŠ SR so zameraním na zabezpečenie „školského sociálneho pracovníka“, odborne pripraveného zamestnanca na problematiku včasnej identifikácie násilia páchaného na deťoch.

K uvedenej veci sa v rámci sledovaného obdobia MŠVVaŠ SR nevyjadriло. Uvedenú skutočnosť ÚKPD opätovne pripomienkoval dňa 18. novembra 2019 v materiáli zaslanom z MŠVVaŠ SR „*Návrh - Odporúčania pre zákonných zástupcov dieťaťa/žiaka v prípade zistenia šikanovania v školách a školských zariadeniach*“. Na doplnenie ÚKPD uvádza úplný

text jednej z pripomienok – „Komisárka pre deti navrhuje, aby vypuklé problémy spolužiakov na škole, „problémové správanie žiakov“ riešil sociálny pracovník, a nie učiteľ. Už dlhodobejšie navrhuje na riešenie tejto problematiky zaangažovať, ba priamo zamestnať na školách sociálneho pracovníka, ktorý bude manažovať multidisciplinárny tím s cieľom riešenia šikany v širokom zmysle. Sociálny pracovník v obsahu vysokoškolského vzdelávania je pripravovaný na sprevádzanie človeka vo všetkých úrovniach života. T. j. jeho profesionálny profil má širší záber ako obsah vzdelávania sociálneho pedagóga vzhľadom na sledovaný cieľ. Šikanu má riešiť odborník. Učiteľ je v uvedenom procese veľmi dôležitý, je v prvej línii, mal by avizovať odborníkom - sociálnemu pracovníkovi, sociálnemu pedagógovi, školskému psychológovi, školskému špeciálnemu pedagógovi, že sa niečo so žiakom deje. A odborníci majú byť tí, ktorí začnú proces odhaľovania neštandardného správania žiaka. Po nastavení opatrení úzko spolupracujú s triednym učiteľom a ostatnými spolupracovníkmi v tom, že očakávajú informácie od učiteľov, ako sa zmenilo správanie pri využívaní nastavených opatrení. Odôvodnenie – v prípade, že učiteľ rieši konflikty v triede, rodičia veľa krát hovoria, že „preto je na moje dieťa taká/y prísna/y, sedí na ňom preto, lebo riešil/a jeho bitku s X a my sme jej povedali svoje...“ Učiteľ na škole má funkciu vyučovať dieťa a nie prešetrovať, kto koho začal prvý biť, ako to bolo, prečo to bolo. Myslíme si, že učiteľ nemusí a ani nemá dostatok vzdelania na správny postup pri prešetrovaní šikany a jednak, ako sme už uviedli, má svoj čas venovať kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu. Je tu aj slovo „výchovno“, ktoré učiteľa nepredurčuje na prešetrovanie šikany. Poznámka: rodičia majú svoje deti vychovávať, socializovať ich, aby boli na kolektív v škole pripravení. Pripravení, znamená mať výbavu, s ktorou sa vie dieťa v triede zaradiť a komunikovať aj problémnejšie správanie svojich spolužiakov. A to je o denno-dennej komunikácii rodičov s deťmi. Tu si dovoľme tvrdiť, že veľa rodičov deťom nevenuje toľko času, koľko ich dieťa potrebuje a očakávajú od školy, že to urobí za nich. Je to mylné očakávanie. Preto si v spojitosti so šikanou a správaním detí na školách komisárka pre deti navrhuje pripraviť mediálnu kampaň o rodičoch a deťoch, vhodne volených aktivitách pre budovanie ich vzájomného vzťahu, prípadne pozitívneho prehlbovania počas týždňa a vo voľnom čase podľa vekových skupín detí.“

3.12.1. Úloha: Preskúmanie možností jednotlivých rezortov/subjektov pri poskytovaní primárnej intervencie v prípade ohrozenia dieťaťa (v rámci modelových situácií)

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza špecifických modelových situácií prípadov ohrozenia dieťaťa

Stav plnenia: nová úloha

MV SR:

MV SR v rámci Národného projektu „Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť“, financovaného z Operačného programu Efektívna verejná správa pri poskytovaní pomoci obetiam trestných činov v prípade ohrozenia

dieťaťa koná bezodkladne prostredníctvom kontaktného bodu v pôsobnosti príslušného okresného úradu v sídle kraja, za účelom poskytnutia primárnej intervencie. V rámci akreditovaného vzdelávania určených príslušníkov PZ k špeciálnym výsluchovým miestnostiam pre obzvlášť zraniteľné obete, je súčasťou kurzu aj nácvik modelovej situácie s reálnym nahrávaním a následným analyzovaním záznamu. Absolventi zároveň získavajú v rámci odbornej prípravy vedomosti ohľadom práce s metódou „demonštračné bábkky“. Nie vždy je možné pripraviť sa podľa modelových situácií. Príslušníci PZ sa dennodenne stretávajú s rôznymi prípadmi, pričom každý je špecifický, a teda nie je možné dať tomu jednotnú šablónu podľa modelovej situácie. V prípade, že sú zistené skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že je v ohrození života a zdravia dieťa, príslušníci PZ bezodkladne konajú, aby včas zabránili ďalšiemu násiliu páchanému na dieťaťati a tak eliminovali akékoľvek riziko, ktoré by mohlo hroziť alebo aj naďalej mohlo ohrozovať život a zdravie dieťaťa.

MŠVVaŠ SR:

V roku 2019 VÚDPAP medzirezortne spolupracoval:

- s MV SR ako členovia odbornej komisie na realizáciu špeciálnych výsluchových miestností pre obete/deti, znevýhodnené osoby a pod. trestných činov,
- s GP SR na vzdelávaní prokurátorov v trestnej oblasti,
- s GP SR na vzdelávaní prokurátorov v netrestnej oblasti.

GP SR:

GP SR si uvedomuje význam a dôležitosť včasnej identifikácie detských obetí násillia. Z hľadiska zefektívnenia postupov včasnej identifikácie detských obetí násillia sú možnosti prokuratúry obmedzené, nakoľko prokurátori pri výkone svojej práce neprichádzajú do kontaktu s deťmi za účelom identifikovania obetí násillia. V prípade zistenia ohrozenia dieťaťa prioritne skúmajú možnosť izolácie násillníka od dieťaťa prostriedkami trestného práva (napr. zadržanie, väzobné stíhanie), ale aj netrestného práva (napr. umiestnenie dieťaťa do náhradnej osobnej alebo ústavnej starostlivosti).

Pretrvávajúcou výzvou v oblasti násillia na deťoch je zvyšovanie miery identifikácie prípadov ohrozených detí a predovšetkým včasná identifikácia detí ako obetí násillia. Za účelom naplnenia tohto cieľa je nevyhnutné vytvárať samotným deťom dostatok priestoru a možností na ohlásenie takýchto prípadov a zvyšovať ich dôveru v systém ochrany, ktorý musí garantovať, že každým nahláseným prípadom (nielen) zo strany dieťaťa sa bude príslušná zodpovedná osoba alebo inštitúcia zaoberať. V tejto súvislosti treba upriamiť pozornosť na budovanie kapacít v oblasti podporných služieb pre detské obete násillia. Zároveň nemožno opomínať ani význam práce s páchatel'mi násillia. Z hľadiska prevencie je potrebné konštatovať, že preventívne aktivity majú svoje opodstatnenie a prostredníctvom nich sa dá predísť mnohým sociálno-patologickým javom a problémovým situáciám.

V rámci multidisciplinárnych pracovných stretnutí, vzhľadom na požiadavky participujúcich subjektov, ktoré vyvstali na miestnej úrovni, boli navrhované systémové opatrenia ako, napr. sanácie rodín, pre maloleté matky a otcov pravidelne organizovať vzdelávanie k posilneniu rodičovských práv, ochrana svedkov pri násillných trestných činoch páchaných na deťoch, finančná podpora preventívnych programov, ako aj nulová tolerancia

spoločnosti k násiliu páchanom na deťoch a páchané deťmi atď. Prokuratúra vykonáva svoje úlohy v zmysle a podľa ustanovení Trestného poriadku (napr. možnosť väzobného stíhania páchatel'a násilného trestného činu). Prokurátori, špecialisti na úseku domáceho násilia, násilia na deťoch sa zúčastňujú výsluchov maloletých poškodených, ktorá účasť pri „domacom násilí“ je povinná v zmysle príslušného interného predpisu generálneho prokurátora SR. Vo všeobecnosti je potrebné konštatovať, že zo strany subjektov je snaha a úsilie o spoluprácu participujúcich subjektov pri ochrane detí pred násilím a pri riešení konkrétnych prípadov. Doladenie a zlepšenie spolupráce možno očakávať aj po absolvovaní multidisciplinárnych vzdelávaní, počas ktorých si účastníci dopĺňajú vedomosti z problematiky násilia, sexuálneho násilia páchaného na deťoch, dôsledkoch a ich odhalení, ako aj s postupmi pri ich riešení.

3.12.2. Úloha: Zhodnotenie využívania oprávnenia orgánu SPODaSK vyhotovovať obrazový, obrazovo-zvukový a zvukový záznam (§ 93b písm. g) a h), § 93c zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vo vzťahu k včasnej identifikácii detských obetí násilia

Gestor: MPSVR SR (ÚPSVaR)

Spolugestori: MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, MVO, samospráva

Termín: 2021

Hodnotiaci ukazovateľ:

- spracované písomne zhodnotenie využívania oprávnenia orgánu SPODaSK vyhotovovať obrazový, obrazovo-zvukový a zvukový záznam za roky 2019-2020 vo vzťahu k včasnej identifikácii detských obetí.

Stav plnenia: nová úloha

MPSVR SR:

ÚPSVaR pripravuje monitoring využívania oprávnení vyhotoviť obrazový, obrazovo-zvukový a zvukový záznam orgánmi SPODaSK. Využívanie oprávnení v intenciách úlohy je predmetom metodickéj činnosti.

3.13. Úloha: Pripraviť návrh aktivít zameraných na podporu pozitívneho rodičovstva

3.13.1. Úloha: Preskúmanie možností vytvorenia podmienok pre realizáciu poradenstva pre rodiny v kríze a predrozvodového poradenstva

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza možností vytvorenia podmienok pre realizáciu poradenstva pre rodiny v kríze a predrozvodového poradenstva

Stav plnenia: nová úloha

MPSVR SR:

Referáty poradensko-psychologických služieb (ďalej len „RPPS“) Úradov PSVaR v súčinnosti s oddeleniami SPODaSK poskytujú poradensko-psychologické služby klientom – rodičom detí a deťom v prípadoch, keď sa rodičia rozvádzajú/ rozchádzajú s cieľom udržať a podporovať rodičovskú spoluprácu a komunikáciu v najlepšom záujme detí. Táto odborná činnosť RPPS je primárnou prevenciou zlyhávania rodín v dôsledku ich rozpadu a primárnou prevenciou toho, aby sa z fungujúcej rodiny stala riziková rodina a deti v nej trpeli nejakým stupňom ohrozenia. Na zabezpečenie dostupnosti a rozvoja nových odborných činností RPPS pre detských klientov a ich rodiny bolo v rámci Národného projektu Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti III (ďalej len „NP DEI NS III“) k 1. januáru 2019 vytvorených 79 pracovných pozícií. K tomuto účelu budú v rámci NP DEI NS III vytvorené vhodné priestorové podmienky na odbornú prácu s dieťaťom a jeho rodinou.

3.13.2. Úloha: Participácia na projekte „Európska zóna bez násilia“

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MVO, odborné spoločnosti v zdravotníctve, samospráva

Termín: do 2022

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

NKS bolo zainvolvované Spolkovým úradom kancelára Rakúska, oddelením práv detí, do prípravy projektu zameraného na mapovanie aktuálnej situácie výskytu násilia páchaného na deťoch v rámci rodičovstva vo vybraných štátoch Európskej únie (Švédsko, Rakúsko, Nemecko, Francúzsko, Španielsko, Poľsko, Srbsko, Taliansko), gestorom projektu bolo Rakúsko. Prof. Bussmann v roku 2009 doteraz realizoval iba jeden porovnávací výskumný projekt, ktorý poskytuje hĺbkový obraz „*Účinok zákazu telesných trestov v Európe: porovnanie piatich štátov*“ vo viacerých vybraných krajinách: Švédsko, Rakúsko, Nemecko, Francúzsko a Španielsko. Výskum však naznačuje, že v krajinách s právnymi obmedzeniami voči násiliu páchanom na deťoch sa postoje rodičov a osôb, ktoré majú právo na starostlivosť, postupne zmenili na rodičovské správanie bez násilia. Okrem pozitívnych vplyvov môžu mať právne predpisy z hľadiska sociálnych zmien najmä posilnenie povedomia a kapacít ľudí, ktorí žijú a pracujú s deťmi. S cieľom komplexne uspokojiť potreby a práva detí a nadviazať na ich skúsenosti sa projekt riadi „prístupom založeným na právach dieťaťa“, ktorý bude do projektu v zásade zapájať deti. Projekt bol pripravený v priebehu apríla – augusta 2019 a následne predložený na schválenie Európskej komisii, ktorá tento neschválila. Následne v januári 2020 po dohode s partnermi zo Spolkového úradu kancelára Rakúska bol dohodnutý termín v marci 2020 na prípravu menšieho projektu podobného zamerania, za účasti Rakúska, Slovenskej republiky, Talianska a Švédska, ktorý by bol financovaný z lokálnych zdrojov.

3.14. Úloha: Preskúmať podmienky a podporiť možnosti vytvorenia domov komplexnej pomoci deťom ohrozeným násilím (DKP) za účelom komplexnej multidisciplinárnej starostlivosti o dieťa v trestnom konaní

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestor: MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza možností zriadenia domu komplexnej pomoci podľa európskych štandardov

Stav plnenia: nová úloha

NKS:

Poskytovanie pomoci a podpory deťom obetiam násilia a svedkom násilia v na deti orientovanom bezpečnom prostredí pozostáva z nastavenia nových systémových opatrení v týchto oblastiach:

- zlepšenie koordinácie a poskytovanie služieb deťom obetiam v trestnom konaní,
- zlepšenie postupov referovania obetí,
- proaktívna identifikácia detských obetí násilia,
- podpora multidisciplinárneho prístupu a detsky prijateľného prostredia pri úkonoch orgánov činných v trestnom konaní.

Cieľom reformy je poskytnúť deťom koordinovanú a účinnú pomoc ako odpoveď na zabránenie sekundárnej viktimizácii a opakovanej traumatizácii počas vyšetrovania a súdneho konania (zavedenie opatrení na zabránenie neprimeraného oneskorenia realizácie úkonov a služieb, včasná realizácia forenzných rozhovorov, hodnotenia ochrany detí a duševného zdravia a lekárskeho vyšetrení v záujme dieťaťa) a vytvoriť bezpečné prostredie pre deti sústreďujúc všetky relevantné služby pod jednu strechu. V rámci sledovaného obdobia NKS tiež pracovalo na preskúmaní možností financovania DKP.

GP SR:

GP SR považuje túto úlohu za veľmi dôležitú. Projekt vytvorenia domovov komplexnej pomoci deťom ohrozených násilím sa javí ako vhodným prostriedkom pre zefektívnenie súčinnosti viacerých zainteresovaných subjektov. Vzhľadom na narastajúce množstvo a náročnosť špecifických prípadov násilia páchaného na deťoch by došlo k intenzívnejšej multidisciplinárnej iniciatíve a možnosti včasného odhaľovania páchanej trestnej činnosti ako aj skorého zahájenia tzv. uzdravovacieho procesu jej detských obetí. Včasnosť odhalenia trestnej činnosti páchanej na deťoch má popri zamedzení jeho ďalšieho pokračovania (na trestnom úseku prokuratúry napr. zaistením osoby v rámci inštitútu väzby, na netrestnom úseku prokuratúry napr. formou neodkladného opatrenia spočívajúceho v dočasnom zverení dieťaťa do starostlivosti inej fyzickej osoby alebo ústavu) význam predovšetkým v procese dokazovania, kedy sú u detských obetí vo vyššej miere zachované pamäťové stopy dôležité z hľadiska unesenia dôkazného bremena obžaloby. Tým skôr možno začať s intervenciou v rámci vyššie spomenutého zahájenia tzv. uzdravovacieho procesu.

Strategický cieľ 4 / Zabezpečenie profesionality a kvality výkonu politik

4.1. Úloha: Utvoriť podmienky na nezávislé monitorovanie vykonávania politik pre deti

Gestor: MPSVR SR

Termín: 2014

Stav plnenia: splnená

4.2. Úloha: Zaviesť mechanizmus na podporu špecifických spoločných vzdelávacích aktivít subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím

Gestor: MPSVR SR

Spolugestori: MK SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2015

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO, samospráva

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

Plnenie predmetnej úlohy korešponduje s plnením úlohy 1.6. „Podporovať multidisciplinárne vzdelávanie na miestnej úrovni“ zaradenej v rámci strategického cieľa 1 Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím.

MV SR:

Za rezort MV SR sa príslušníci PZ, ktorí boli vyčlenení na spoluprácu s koordinátormi, pravidelne zúčastňujú pracovných stretnutí s koordinátormi ochrany detí pred násilím, ako aj multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít, ktoré organizujú určení koordinátori ochrany detí pred násilím na celom území SR, a týkajú sa problematiky ochrany detí pred násilím, avšak nie vždy tieto multidisciplinárne vzdelávacie aktivity z pohľadu príslušníkov PZ vedú k prehĺbovaniu ich vedomostí. V rámci vzdelávacích aktivít sa príslušníci PZ zaradení na úsek trestnej činnosti mládeže a trestnej činnosti páchanej na mládeži pravidelne zúčastňujú porady spojenej so školením, ktorú organizuje operatívny odbor UKP P PZ, pričom cieľom predmetnej porady spojenej so školením je vždy zvyšovanie odbornej úrovne v oblasti taktiky, metodiky, výmeny teoretických vedomostí a praktických skúseností príslušníkov PZ pri odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti mládeže a trestnej činnosti páchanej na mládeži. Príslušníci PZ sa v rámci vyššie uvedenej porady, ako aj štúdiom na SOŠ PZ v Bratislave, SOŠ PZ v Pezinku, SOŠ PZ v Košiciach a štúdiom na APZ riadne vzdelávajú, pričom pedagógovia ako aj lektori pozvaní na školenia sú špecialisti z rôznych oblastí. Taktiež sa každý príslušník PZ (v tomto prípade príslušníci PZ zaradení na úseku, kde prichádzajú do kontaktu s dieťaťom) aj sám z vlastnej iniciatívy a vo svojom voľnom čase vzdeláva, nakoľko pre potreby PZ a výkonu činnosti príslušníkov PZ je vždy potreba rýchlo a odborne zareagovať podľa platnej legislatívy v danej oblasti.

4.3. Úloha: Utvoriť podmienky na profesijný rast sociálnych pracovníkov

Zodpovedný: MPSVR SR

Termín: Priebežne

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR:

Hlavným cieľom Národného projektu „Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - II.“ (ďalej len NP PROFI II.) je na základe spoločnej vzdelávacej stratégie rezortu vytvoriť funkčný systém rezortného vzdelávania (špecializačné vzdelávanie, nadstavbové vzdelávanie a sústavné vzdelávanie), ktorý doposiaľ v rezorte absentuje. Aktuálna naliehavosť potreby systémového riešenia prehlbovania kvalifikácie ako súčasti rezortného systému vzdelávania v oblasti podpory sociálnej inklúzie vychádza zo skutočnosti, že sociálni pracovníci - odborní zamestnanci vykonávajú činnosti vyplývajúce z rôznorodosti a špecifickosti potrieb užívateľov ich práce – klientov, a MPSVR SR nemôže ignorovať potrebu ďalšieho odborného rozvoja sociálnych pracovníkov a iných pracovníkov pôsobiacich v oblasti sociálnych vecí a rodiny. NP PROFI II. reflektuje požiadavky, kompetencie a úlohy v oblasti vzdelávania, ktoré vyplývajú zo zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Národný projekt bude implementovaný na národnej úrovni ako nástroj tvorby a následnej podpory funkčného systému rezortného vzdelávania. NP PROFI II. bude mať dopad na celé územie Slovenskej republiky, keďže jeho cieľovou skupinou sú zamestnanci pôsobiaci v odvetvovej pôsobnosti rezortu MPSVR SR, ako aj jednotlivých samospráv. Funkčný systém rezortného vzdelávania zabezpečí zvýšenie profesionality výkonu v oblasti služieb sociálnej inklúzie a priamo podporí profesionalizáciu sociálnej práce a iných odborných činností. V praxi tak bude zabezpečené poskytovanie prístupných a kvalitných služieb v oblasti podpory sociálnej inklúzie.

4.4. Úloha: Podporovať vzdelávanie pracovníkov dotknutých subjektov o problematike všetkých foriem násilia na deťoch a vykorisťovania

Gestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, samospráva, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, regionálne úrady verejného zdravotníctva

Termín: Priebežne

Merateľné ukazovatele:

- počet vzdelávacích aktivít
- počet dotknutých subjektov (ako realizátorov) zapojených do realizácie vzdelávania
- počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávanie absolvovali

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR:

V záujme skvalitnenia obsahu práce a vnútorných procesov v zariadení SPODaSK je nevyhnutné neustále vytvárať podmienky pre systematické celoživotné vzdelávanie zamestnancov a prehlbovanie ich odbornosti spojené so získavaním potrebných zručností – či

už interné vzdelávacie podujatia organizované Centrami (pre všetkých zamestnancov – vrátane profesionálnych náhradných rodičov), metodické vzdelávacie podujatia (vedené metodikmi Ústredia PSVaR), resp. externé (kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, profesijný rozvoj, dlhodobé terapeutické výcviky a iné) a príprava a realizácia vzdelávacích aktivít (modulov zameraných na špecifické vedomosti a zručnosti v oblasti podpory práce s pôvodnými rodinami a žiadateľmi o NRS, ale i napr. v oblasti manažmentu osobných financií, sexuálnej výchovy a prípravy k zodpovednému rodičovstvu a pod.) Z hľadiska aktuálnych potrieb je nutné zvýšiť vedomosti a zručnosti zamestnancov CDR (vrátane profesionálnych náhradných rodičov) potrebné k intenzívnej práci s rodinou dieťaťa.

CDR majú vypracované Plány profesijného rozvoja a Ročné plány vzdelávania (Zákon č. 138/2019 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a na účel zvyšovania profesionality práce v zariadení, CDR vypracúva a uskutočňuje program supervízie, súčasťou ktorého je aj spôsob zabezpečenia tohto programu (§ 45 ods. 7 zákona č. 305/2005 Z. z.).

Pre zamestnancov CDR sa v pravidelných intervaloch organizujú pracovné stretnutia tematicky zamerané na oblasti práce s rodinou a na odborné postupy práce s jednotlivými špecifickými problémami, so zameraním na syndróm CAN, deti ako obeť násilia a sexuálneho zneužívania, finančnú gramotnosť a iné.

V rámci Národného projektu Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti III budú vytvorené odborné programy zamerané na jednotlivé metódy, činnosti a bude zabezpečené vzdelávanie orientované na podporu prehĺbovania znalostí a spôsobilosti odborných zamestnancov v oblasti práce s dieťaťom a jeho rodinou.

MV SR:

V podmienkach MV SR je vždy riadne zabezpečené vzdelávanie príslušníkov PZ k danej problematike. Na zabezpečovaní profesionality a kvality výkonu politik sa v rámci rezortu MV SR podieľajú okrem príslušníkov ÚKP P PZ, aj SOŠ PZ v Bratislave, v Pezinku a v Košiciach ako aj APZ tým, že v rámci školských vzdelávacích programoch (akreditovaných vzdelávacích programov), či už základnej policajnej prípravy alebo špecializovanej policajnej prípravy je zapracovaná problematika násilia páchaného na deťoch.

Na SOŠ PZ v Bratislave v roku 2019 prebiehalo vzdelávanie príslušníkov PZ podľa schválených školských vzdelávacích programov. Príslušníci PZ po prijatí do štátnej služby absolvujú pomaturitné kvalifikačné štúdium, ktoré poskytuje základné policajné vzdelanie. Problematika násilia páchaného na deťoch sa preberá v predmetoch:

- a) Etika a psychológia policajnej práce – v tematickom celku „*Sociálno-patologické javy v spoločnosti*“,
- b) Kriminalistika – v tematickom celku „*Kriminalistická taktika*“, kde je poslucháčom prezentovaná aj téma osobitosti a taktika výsluchu maloletých,
- c) Právo – v tematickom celku „*Trestné právo hmotné – osobitná časť Trestného zákona*“.

Príslušníci PZ v stálej štátnej službe, ktorí sú povolaní na pomaturitné zdokonaľovacie štúdium na SOŠ PZ v Bratislave poskytujúcu špecializované policajné vzdelanie, sa uvedenou problematikou zaoberajú v predmetoch:

- a) právo – v tematickom celku „*Polícia a ľudské práva*“, kde je obsiahnutá aj téma „*Dohovor o právach dieťaťa*“,
- b) predmete „*Kriminalistika*“ – v tematickom celku „*Vybrané kriminalistické taktické inštitúty*“, kde je poslucháčom prezentovaná aj téma príprava a taktický postup policajta pri výsluchu maloletých a mladistvých osôb a v tematickom celku „*Podnety a informácie pre objasňovanie vybraných druhov trestných činov všeobecnej kriminality*“, kde sú charakterizované najfrekvencovanejšie sa vyskytujúce indikátory a podnety potrebné pre kriminalistické objasňovanie násilnej a mravnostnej trestnej činnosti.

Na základe schváleného vzdelávacieho projektu „*Zlepšenie pripravenosti Policajného zboru v oblasti prevencie a identifikácie obchodovania s ľuďmi*“ (SK 2016 ISF SC5/NC3/A2/P1) od 14. januára 2019 do 30. júna 2019 prebiehal na uvedenej policajnej škole základný doplňujúci kurz, za účelom zvýšenia kvalifikácie príslušníkov PZ v stálej štátnej službe, služobne zaradených na obvodných oddeleniach PZ v pôsobnosti krajských riaditeľstiev PZ, na oddeleniach železničnej polície PZ v pôsobnosti krajských riaditeľstiev PZ, na pohotovostných motorizovaných jednotkách PZ v pôsobnosti krajských riaditeľstiev PZ a operačných strediskách operačných odborov krajských riaditeľstiev PZ, ktorí ako prví prichádzajú do kontaktu s informáciami v oblasti obchodovania s ľuďmi, cestou priameho nahlásenia udalosti. Kurz absolvovalo 299 príslušníkov PZ. SOŠ PZ v Pezinku na základe schváleného školského vzdelávacieho programu č. SPOU-CVP1-2018/003726 realizuje základnú policajnú prípravu príslušníkov PZ v prípravnej štátnej službe alebo dočasnej štátnej službe. Taktiež v rámci schváleného školského vzdelávacieho programu č. SPOU-CVP1-2019/002780 realizuje základnú prípravu, špecializácia – všeobecná príprava, určenú pre prípravu príslušníkov PZ zaradených v štátnej službe kadeta (štúdium určené pre príslušníkov PZ - kadetov), v rámci ktorej je v učebných osnovách zakomponované aj vzdelávanie v problematike vykorisťovania a vzdelávanie o všetkých formách násilia na deťoch. Uvedené problematiky sú zakomponované v predmete Etika a psychológia policajnej práce v téme „*Obchodovanie s ľuďmi*“. Do vzdelávania sú zapojení odborní učitelia z radov polície a učiteľ predmetu Etika a psychológia policajnej práce, ktorý je z radov civilných pedagogických zamestnancov. Za obdobie od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020 bolo preškolených 255 príslušníkov PZ a 84 kadetov policajnej školy v Pezinku. Vzdelávanie k danej téme prebieha v rozsahu 2 vyučovacích hodín (90 minút) v každom behu štúdia (spravidla 4 nástupné termíny počas kalendárneho roka), teda celkom 10 vyučovacích hodín.

SOŠ PZ v Košiciach má tiež v školských vzdelávacích programoch v jednotlivých učebných predmetoch zahrnutú aj problematiku páchania násilia na deťoch. V rámci pomaturitného kvalifikačného štúdia v špecializácii všeobecná príprava aj v špecializácii hraničná a cudzinecká polícia a pomaturitného kvalifikačného štúdia určeného pre prípravu príslušníkov PZ zaradených v štátnej službe kadeta sa v predmete právo v tematickom celku „*Trestné právo procesné – Trestný poriadok*“ poslucháči (študenti policajnej školy) učia práva a povinnosti mladistvej osoby v trestnom konaní. Po absolvovaní tematického celku

„*Priestupky*“ poslucháči ovládajú špecifiká postupu policajta pri podávaní vysvetlenia mladistvou a maloletou osobou. V tematickom celku „*Trestné právo hmotné – osobitná časť trestného zákona*“ sa poslucháči oboznamujú so skutkovými podstatami jednotlivých trestných činov, ktoré sú najčastejšie páchané na deťoch. V predmete Etika a psychológia policajnej práce v tematickom celku „*Psychologické disciplíny a ich uplatnenie v policajnej praxi*“ v téme „*Domáce násilie*“ sa poslucháči učia komunikačné návyky a interakciu s obeťou, v prípade, ak je obeťou domáceho násilia dieťa. Taktiež sú oboznamovaní s Národnou stratégiou ochrany detí pred násilím. V predmete Kriminalistika v tematickom celku „*Kriminalistická taktika*“ sa poslucháči naučia špecifiká výsluchov maloletých a mladistvých osôb. V oblasti vzdelávania je v podmienkach APZ venovaný priestor tematike ochrane detí pred násilím v rámci vyučovacieho procesu hneď v oblasti viacerých štúdií. Študenti bakalárskeho stupňa štúdia sú v rámci predmetu Kriminológia oboznámení s problematikou práv dieťaťa a prístupu k dieťaťu predovšetkým v rámci témy „*Osobnosť obete kriminality (Viktimológia)*“ – napríklad v časti venovanej sekundárnej viktimológii, ktorej zdrojom môže byť aj OČTK. V súvislosti s uvedeným nie sú opomenuté ani informácie k potrebe zriadenia a fungovania špeciálnych výsluchových miestností.

V téme „*Kriminalita mládeže a proti mládeži*“ sú študenti oboznamovaní s časťou obsahu Dohovoru o právach dieťaťa a právami premietnutými do zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov a do zákona č. 305/2005 Z. z., so zameraním na ochranu dieťaťa pred negatívnymi javmi v spoločnosti. Značná časť pozornosti je venovaná deťom, ako (potenciálnym) obetiam ale aj páchatelom kriminality v téme „*Prevenčia kriminality*“, kde je poukázané na aktuálne preventívne projekty a programy fungujúce predovšetkým v podmienkach SR. Pozornosť k právam a povinnostiam dieťaťa je venovaná aj v rámci iných špecifických tém ako napríklad: „*Drogy a kriminalita*“, „*Mravnostná kriminalita*“, „*Organizovaná kriminalita*“, „*Násilná kriminalita*“ či „*Kriminalita cudzincov*“. V rámci prednáškovej činnosti Katedry kriminológie APZ je pozornosť zameraná napríklad aj na legislatívu v podobe zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na fenomény kriminality ohrozujúce deti v podobe kyberšikanovania. Pozornosť študentov magisterského stupňa štúdia v rámci predmetu Kriminológia je upriamená na deti ako obete kriminality, a to v rámci tém „*Kriminalita páchaná na ženách, deťoch a senioroch*“ (ako špecifických kategóriách osôb vzhľadom na vek). Dieťa je vzhľadom na vek veľmi zraniteľné, kedy môže byť postavené do role potenciálnej obete, či priamo obete. Uvedenému špecifiku (dieťa verzus kriminalita) je venovaná pozornosť napríklad v témach „*Masmédiá a kriminalita*“, „*Počítačová kriminalita*“, „*Kriminalita v doprave*“, „*Alkoholizmus a kriminalita*“ či „*Patologické hráčstvo*“. Katedra kriminológie APZ každoročne vypisuje témy záverečných prác na bakalárskom a magisterskom stupni obsahom zamerané na riešenie predmetnej problematiky, napríklad: „*Trestný čin zverenia dieťaťa do moci iného - dieťa ako tovar*“, „*Asistencia a reintegrácia detských obetí trestného činu obchodovania s ľuďmi*“, „*Aspekty prevencie sociálno-patologických javov u detí a mládeže*“ a iné témy. V kontexte plnenia úloh vyplývajúcich z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím môžeme ďalej uviesť, že na Katedre vyšetrovania APZ sa v rámci akademickej výučby študentov denného a externého štúdia, ako aj v systéme špecializovaného policajného štúdia realizujú uvedené úlohy, a to v

rámci prednášok a seminárov k metodike vyšetrovania trestných činov súvisiacich s domácim násilím páchaným na deťoch a ženách, k metodike vyšetrovania trestného činu sexuálneho zneužívania, výroby a rozširovania detskej pornografie, ako aj k metodike vyšetrovania trestného činu obchodovania s deťmi. Prednáška o domácom násilí je tiež aktuálne implementovaná v predmete Sociálna komunikácia, ktorého výučbu zastrešuje Katedra spoločenských vied APZ, ktorá pre študentov denného a externého štúdia na oboch stupňoch navrhuje, a následne vypisuje témy záverečných prác súvisiace s problematikou, pričom aktuálne sú vypísané (súvisiace) nasledovné témy v rámci bakalárskej práce: Vybrané komunikačné zvláštnosti pri výsluchu dieťaťa - obeť domáceho násillia, Komunikácia s obeťou po násilnom trestnom čine, Pomoc obetiam sexuálneho násillia, Krízová komunikácia v Policajnom zbore, a v rámci diplomovej práce: Interakcia vyšetrovateľa s obeťou sexuálne motivovaného trestného činu, Výsluch obeť domáceho násillia a Psychosociálna pomoc pre obeť po mimoriadnej udalosti. APZ má v obsahu svojej výučby aj problematiku ľudských práv vôbec. Vzdelávanie o ľudských právach sa realizuje na bakalárskom stupni štúdia a v rámci špecializačného policajného štúdia. Výučbu uvedenej problematiky zabezpečuje Katedra verejnoprávnych vied APZ v predmete „Ochrana ľudských práv“. Obsahom predmetu je aj téma práv dieťaťa a ich ochrana na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni. V rámci predmetu Ústavné právo, sa v kontexte uvedeného výučba zameriava na vnútroštátne aspekty ochrany ľudských práv. V predmetoch Medzinárodné právo a Právo Európskej únie sa výučba zameriava aj na analýzu najdôležitejších medzinárodných a európskych ľudskoprávných dokumentov. V oblasti ďalšieho vzdelávania APZ realizuje vzdelávacie projekty: „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“, ako aj projekt vzdelávania „Obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov, vyšetrovanie a prístup k obeť“. Tie boli akreditované v rezortnej akreditačnej komisii. Obidva projekty sú určené pre cieľovú skupinu príslušníkov OČTK v PZ, ktorí sa špecializujú na vyšetrovanie trestnej činnosti páchanej na deťoch a ďalších obzvlášť zraniteľných obeť trestných činov.

V rámci projektu „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“ sa na APZ od apríla 2019 realizuje odborná príprava OČTK v PZ a zamestnancov ÚKP P PZ, zameraná na získanie nových teoretických vedomostí a praktických zručností pri výsluchu a práci s detskými obeťami a ďalšími obzvlášť zraniteľnými obeťami trestných činov, s využitím na to zriadených ŠVM. Súčasťou kurzu je nácvik modelovej situácie s reálnym nahrávaním a následným analyzovaním záznamu, zároveň absolventi získavajú v rámci odbornej prípravy vedomosti ohľadom práce s metódou „demonštračné bábk“. Vzdelávanie prebieha v priestoroch APZ formou týždenných akreditovaných kurzov. Všetky prednášky sú vedené pod vysoko odborným vedením mjr. PhDr. Andrea Pastuchová Neumannová, PhD. v rámci predmetného kurzu: „Úvod do problematiky kurzu“ (demonštračné bábk, komunikácia s obzvlášť zraniteľnou osobou trestného činu s prihliadnutím na špeciálno-pedagogické potreby), modelové situácie s videozáznamom a rozborom, metodika používania demonštračných bábok a následne vyhodnotenie celého kurzu a odovzdávanie certifikátov po úspešnom absolvovaní kurzu príslušníkom PZ. V rámci predmetného kurzu na tému: „Vývinová psychológia a modelové situácie s videozáznamom a rozborom“ vedie prednášky npor. Mgr. Ivana Cipro. APZ je tiež

členom VRAXu, v rámci rokovaní ktorého je nemalá pozornosť venovaná mládeži ako špecifickej skupine v súvislosti s predmetom záujmu samotného VRAXu. Členka Katedry spoločenských vied APZ mjr. PhDr. Andrea Pastuchová Neumannová, PhD. spolupracuje s Mgr. Barborou Burajovou v rámci partnerského projektu: *„Podpora posilnenia vytvárania podmienok na ochranu žien zažívajúcich násilie a ich detí, ako obzvlášť zraniteľných obetí, pred druhotnou a opakovanou viktimizáciou v rámci trestného konania“*. Ide o špecializované vzdelávanie vyšetrovateľov PZ v oblasti násilia páchaného na ženách a domáce násilie, metodiky pre výsluch obetí násilia páchaného na ženách a domáce násilie.

MŠVVaŠ SR:

Metodicko-pedagogické centrum (MPC) vo svojej činnosti v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a od 1. septembra 2019 podľa zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečuje predovšetkým kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov a ich profesijný rozvoj, realizuje atestačný proces, poskytuje metodickú a odbornú pomoc školám a školským zariadeniam a vytvára učebné zdroje a publikácie.

Vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov realizuje prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích programov (AVP) a jednorazových vzdelávacích aktivít, ktoré korešpondujú s témou ochrany detí pred násilím, prevenciou pred násilím páchaným na deťoch, ľudskými právami, právami dieťaťa a pod.

V roku 2019 MPC realizovalo vzdelávanie v nasledovných akreditovaných vzdelávacích programoch, ktoré prierezovo súvisia s uvedenou problematikou a ktorých sa zúčastnilo celkom 1 129 pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov:

P. č.	Názov AVP	Druh AVP	Č. akreditácie MŠVVaŠ SR	Počet účastníkov za rok 2019
1.	Poznávaním žiakov z marginalizovaných komunít k vytváraniu priaznivého edukačného prostredia a odbúravaniu predsudkov	inovačné	1150/2014-KV	28
2.	Problematika šikanovania v školskom prostredí	aktualizačné	1226/2013-KV	23
3.	Prevencia syndrómu CAN (syndróm týraného, zneužívaného a zanedbávaného dieťaťa) v materskej škole a na prvom stupni ZŠ	aktualizačné	1345/2014-KV	51
4.	Ľudské práva a ich implementácia na prvom stupni základnej školy	aktualizačné	1389/2014-KV	0
5.	Aktivizujúce metódy vo výchove (ich význam pre formovanie hodnotového systému, s dôrazom na oblasť mediálnej gramotnosti)	inovačné	1407/2014-KV	80
6.	Formovanie právneho vedomia vychovávateľov	aktualizačné	1410/2014-KV	0
7.	Kooperatívne učenie a vyučovanie v kontexte tvorby inkluzívneho prostredia školy	inovačné	1444/2014-KV	22
8.	Možnosti vizualizácie a jej implementácie do procesu učenia žiakov so špeciálnymi	aktualizačné	1182/2014 - KV	25

	výchovno-vzdelávacími potrebami			
	Multikultúrnou výchovou proti predsudkom a rasizmu	aktualizačné	1467/2015 - KV	60
9.	<u>Sme iní, hovorme o tom nahlas</u>	aktualizačné	1735/2016-KV	0
10.	Rozvoj kompetencií pedagogického zamestnanca v oblasti prevencie proti prejavom extrémizmu	aktualizačné	1640/2016 - KV	18
11.	Spolupráca pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v systéme inkluzívnej podpory detí a žiakov	aktualizačné	1684/2017-KV	822
12.	Možnosti riešenia situácií s nevhodným správaním sa žiaka základnej školy v edukačnom procese	aktualizačné	1892/2018-KV	0
13.	Činnosť sociálneho pedagóga v oblasti prevencie sociálno-patologických javov v školách a školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie	aktualizačné	1/2019-KV	0
14.	Východiská k tvorbe individuálnych výchovno-vzdelávacích programov pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	aktualizačné	12/2019-KV	0
Spolu:				1 129

K uvedenej problematike organizovalo MPC na svojich regionálnych a detašovaných pracoviskách aj jednorazové vzdelávacie aktivity (odborné semináre, informačné semináre, konferencie, workshopy, metodické dni a pod.):

- „Všetci to robia!“ Overený prístup k prevencii nežiaduceho a rizikového správania žiakov.
- Riziko suicídia u detí a adolescentov - téma, o ktorej sa nehovorí.
- Osobnosti slovenskej politiky a extrémizmus – 4 odborné semináre.
- Korene a hodnoty – 6 odborných seminárov.
- Ako sa vyrovnáť so strachom - motív rozprávky ako prostriedok aktivizujúci vyučovanie.
- Od pôžitku k úzkosti a späť.
- Domáce násilie - jeho podstata a prevencia.
- Rozvíjanie emočnej inteligencie, duševná hygiena.
- Nepodliehajme stereotypom – 2 semináre.
- Kyberšikanovanie na strednej škole.
- Konferencia k Medzinárodnému dňu Rómov.
- Prevencia kriminality.
- Dieťa a žiak s ťažkým viacnásobným postihnutím v slovenskej spoločnosti.
- Kto je ďalší?

Uvedených vzdelávacích aktivít sa zúčastnilo celkom 1 256 pedagogických a odborných zamestnancov. Učebné zdroje a iné didaktické materiály využívané na vzdelávaní prierezovo

súvisiace s problematikou ochrany detí pred násilím sú zverejnené na webovom sídle MPC www.mpc-edu.sk, pod odkazom „Vzdelávanie - Publikácie“.

MZ SR:

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, ktorí prichádzajú pravidelne do kontaktu s deťmi, týkajúce sa ochrany a práv dieťaťa, predchádzania, identifikácie a riešenia násilia páchaného na dieťaťi vo všetkých jeho formách, je zabezpečené prioritne prostredníctvom špecializačného štúdia. Predmetná problematika je obsahom minimálnych štandardov pre špecializačné študijné programy nasledovných špecializačných odborov: v zdravotníckom povolaní lekár v špecializačných odboroch pediatria, detská chirurgia, gynekológia a pôrodnictvo a pediatrická gynekológia, v zdravotníckom povolaní sestra v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii, v zdravotníckom povolaní pôrodná asistentka v špecializačnom odbore pôrodná asistencia a starostlivosť o ženu v rodine a komunita a v zdravotníckom povolaní psychológ v špecializačnom odbore klinická psychológia. V roku 2019 MZ SR eviduje absolventov v špecializačnom štúdiu v zdravotníckom povolaní:

1. LEKÁR v špecializačných odboroch:

- pediatria – 59
- detská chirurgia - 0
- gynekológia a pôrodnictvo - 31,
- pediatrická gynekológia - 0.

2. SESTRA v špecializačnom odbore:

- ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii - 43.

3. PÔRODNÁ ASISTENTKA v špecializačnom odbore:

- pôrodná asistencia a starostlivosť o ženu v rodine a komunita - 0.

4. PSYCHOLÓG v špecializačnom odbore:

- klinická psychológia - 37.

GP SR:

GP SR zorganizovala v rozhodnom období pracovnú poradu pre prokurátorov – špecialistov. Krajská prokuratúra Prešov zorganizovala spoločnú pracovnú poradu s Krajskou prokuratúrou Košice, ktorá sa konala v dňoch 21. a 22. mája 2019 vo Vzdelávacom a rehabilitačnom centre prokuratúry v Starej Lesnej. Tejto porady sa okrem prokurátorov - špecialistov zúčastnila aj prokurátorka GP SR, právni čakatelia prokuratúry, predsedníčka senátu Krajského súdu v Prešove, zástupca Krajského riaditeľstva PZ Prešov a znalkyňa z odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých. Prokurátori sa v rozhodnom období zúčastňovali vzdelávacích aktivít organizovaných Justičnou akadémiou SR, z ktorých viaceré boli zamerané aj na problematiku detských obetí násilia.

MS SR:

V oblasti prevencie a vzdelávania sudcov MS SR a Justičná akadémia Slovenskej republiky zorganizovali viacero vzdelávacích a diskusných aktivít, ktoré boli okrem iného

venované otázkam násilia na deťoch. Justičná akadémia Slovenskej republiky zorganizovala pre sudcov, prokurátorov, vyšších súdnych úradníkov, justičných čakateľov, asistentov sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, právnych čakateľov prokuratúry tieto vzdelávacie podujatia:

- Cezhraničné spory v oblasti rodičovskej zodpovednosti k deťom - únosy, praktické prípady určovania právomoci a uznávania a výkonu rozhodnutí (8. apríl 2019 - 10:00 - 9. apríl 2019)
- Zvládanie záťažových situácií v konaní a rozhodovaní vo veciach maloletých detí (13.5.2019 - 15.5.2019; 30.09.2019 - 02.10.2019; 17.06.2019 - 19.06.2019; 28.10.2019 - 30.10.2019; 21.10.2019 - 23.10.2019)
- Ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy v kontexte rozhodovania Európskeho súdu pre ľudské práva (17.10.2019 - 18.10.2019)
- Najzraniteľnejší poškodení - obeť sexuálneho zneužívania a domáceho násilia (18.09.2019; 25.09.2019)
- Starostlivosť o maloletých, rozvod, bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a výživné v cezhraničných veciach – praktické prípady (07.10.2019 - 08.10.2019)
- Sexuálne zneužívanie detí a zverených osôb (03.02.2020 - 04.02.2020)

MS SR zorganizovalo dvojdnú otváraciu konferenciu k projektu „Zvyšovanie účinnosti súdnictva prostredníctvom ochrany/posilnenia postavenia obetí a zraniteľných strán“, ktorá sa uskutočnila v dňoch 10. až 11. februára 2020 vo Vzdelávacom a rehabilitačnom centre prokuratúry Slovenskej republiky v Starej Lesnej. Predmetom konferencie bolo okrem iného aj postavenie osobitne zraniteľných obetí. MS SR v spolupráci so Spoločnosťou priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar a s Justičnou akadémiou Slovenskej republiky organizovalo v dňoch 25. až 27. november 2019 pod záštitou ministra spravodlivosti Slovenskej republiky slávnostnú medzinárodnú konferenciu s názvom „19. pracovné stretnutie sudcov vybavujúcich agendu P a agendu výkonu súdnych rozhodnutí vo veciach maloletých pri príležitosti 30 ročného jubilea platnosti Dohovoru OSN o právach detí“.

4.5. Úloha: Rozšíriť celoživotné vzdelávanie vo všetkých relevantných odvetviach o vzdelávacie aktivity/moduly a pod. a školiace programy orientované na predchádzanie, identifikáciu, distribúciu a riešenie násilia páchaného na deťoch

Gestor: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Stav plnenia: Priebežne plnená

Merateľné ukazovatele:

- počet vytvorených a zrealizovaných školiacich programov
- počet účastníkov (príjemcov), ktorí program absolvovali
- počet vytvorených a zrealizovaných vzdelávacích aktivít
- počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávaciu aktivitu absolvovali

Stav plnenia: priebežne plnená

MK SR:

Národné osvetové centrum (ďalej len „NOC“), organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR vykonávajúca činnosť v zmysle zákona č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti, sa systematicky venuje oblasti neformálneho vzdelávania v oblasti kultúry a prevencii negatívnych spoločenských javov (vrátane prevencie všetkých foriem násilia). V kontexte plnenia úlohy bola cieľovou skupinou realizovaných vzdelávacích aktivít najmä dospelá populácia – najmä pracovníci v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti. V roku 2019 boli vo vzťahu k cieľovej skupine dospelých pracujúcich s deťmi v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti realizované tematické prednášky v rámci cyklu odborných seminárov Prevencia vybraných sociálno-patologických javov a tematické autorské príspevky v odbornom časopise Sociálna prevencia.

Nasledujúci prehľad približuje obsahové zameranie prednášok, ktoré odznali na odborných seminároch Prevencia vybraných sociálno-patologických javov, ktoré sa konali v roku 2019 v Banskej Bystrici (11. – 12. apríla 2019) a v Žiline (3. – 4. októbra 2019):

- prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD., Katolícka univerzita v Ružomberku: Agresívne správanie detí a mládeže – súčasný stav a možnosti prevencie;
- Mgr. Andrea Cox, riaditeľka, OZ Digitálna inteligencia, Bratislava: Digitálne technológie a kyberšikanovanie – nové prístupy k prevencii;
- doc. MUDr. Igor Škodáček, CSc., Klinika detskej psychiatrie Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava: Dá sa ubrániť patológii duševného sveta?
- doc. PhDr. et Mgr. Pavel Bryndzák, PhD., Diagnostické centrum pre mládež Záhorská Bystrica: Výchovne problémová mládež.

V roku 2019 vyšli 2 čísla odborného časopisu Sociálna prevencia – prvé s podtitulom Prevencia a eliminácia násilia (č. 1/2019) a druhé s podtitulom Vybrané riziká a ohrozenia súčasnej spoločnosti (č. 2/2019). Obe vydané čísla časopisu reflektovali aj problematiku násilia a otázky prevencie násilia. V roku 2019 boli v časopise o. i. publikované aj tieto články:

- KOLÁŘ, Michal: Odvrátená tvár inklúzie – zvýšené riziko šikanovania. In.: Sociálna prevencia č. 1/2019.
- BRYNDZÁK, Pavel: Aké deti sa umiestňujú do „polepšovni“? In: Sociálna prevencia č. 1/2019.
- KUCHAROVÁ, Barbora: Domáce násilie a jeho najčastejšie formy. In: Sociálna prevencia č. 1/2019.
- ŠKODÁČEK, Igor: Význam ochrany duševného zdravia detí a mládeže. In: Sociálna prevencia č. 1/2019.
- DOBROVODSKÝ, Robert: Postavenie dieťaťa v konaní o výkone rozhodnutí. In: Sociálna prevencia č. 1/2019.
- HUPKOVÁ, Ingrid: Zámerné sebapoškodzovanie. In: Sociálna prevencia č. 2/2019.

MV SR:

Zástupcovia IVPR oslovili APZ s ponukou na zapojenie sa do partnerského projektu „Zlepšenie ochrany záujmov obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu“, ktorý je súčasťou programu „Domáce a rodovo podmienené násilie“ (ďalej len „program“). Príprava a cieľ projektu vyplýva z Memoranda o porozumení pri implementácii Nórskeho finančného mechanizmu v programovom období 2014 – 2021, ktorý bol uzatvorený medzi Nórsnym kráľovstvom a Slovenskou republikou. Podrobné informácie odzneli na otváracíj konferencii programu dňa 27. februára 2019 v Bratislave. Program bol zameraný na 3 výstupy: zvýšenie porozumenia rovnosti mužov a žien; chránené a podporené obete domáceho násilia, zlepšená systémová odozva obetiam domáceho násilia, zlepšená systémová odozva obetiam domáceho násilia bude realizovaná v dvoch preddefinovaných projektoch a zameria sa najmä na založenie koordinačných a metodických tímov, vyškolenie inštitúcií v oblasti domáceho násilia, vytvorenie špecializovaných policajných tímov, modernizáciu policajného zariadenia s cieľom zabezpečiť citlivosť voči obetiam domáceho násilia. Vzhľadom na predmetnú oblasť, ktorá je v pôsobnosti Odboru počítačovej kriminality ÚKP P PZ, ktorou je vo vzťahu k ochrane detí pred násilím problematika sexuálneho zneužívania detí online, teda trestná činnosť páchaná v súvislosti s detskou pornografiou (sexuálne zneužívanie podľa § 201a TZ, výroba detskej pornografie podľa § 368 TZ, rozširovanie detskej pornografie podľa § 369 TZ a prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení podľa § 370 TZ), môžeme konštatovať, že zásadnú úlohu tu zastáva (vo vzťahu k vzdelávaniu príslušníkov PZ, ktorí riešia vyššie uvedenú problematiku), organizácia CEPOL (Agentúra Európskej únie pre vzdelávanie policajných orgánov) a európska inštitúcia Europol. Aktivity uvedených organizácií sú vysoko prínosné pre príslušníkov PZ vo vzťahu k riešenej problematike a sú na vysokej odbornej úrovni.

MŠVVaŠ SR:

V dňoch 7.- 8. novembra 2019 organizoval VÚDPaP v Bratislave v spolupráci s MŠVVaŠ SR a UNESCO v poradí už XXVIII. ročník medzinárodnej odbornej konferencie Dieťa v ohrození. Hlavnými témami konferencie boli inklúzia a deti v náročnej životnej situácii. Na konferencii sa zúčastnilo 323 účastníkov, odznelo 39 odborných príspevkov a zrealizovaných bolo 9 workshopov. Svoje príspevky predniesli odborníci z praxe, akademickej obce, ale aj z mimovládneho sektora. Okrem slovenských rečníkov nás svojou účasťou poctili aj prednášajúci z Českej republiky, Izraela, Kanady a USA. Predmetná problematika sa diskutovala v sekcii „Prevencia rizikového správania“, „Násilie v škole a v rodine“, „Deti v online priestore“.

VÚDPaP v roku 2019 vzdelával vo forme prednášok, príspevkov a odborných podujatí:

1. Smiková, Kopányová: Výsluch dieťaťa ako obzvlášť zraniteľnej osoby, psychologické aspekty. Pracovná porada prokurátorov - špecialistov na trestnú činnosť mladistvých a maloletých, trestné činy spáchané na deťoch a násilie v rodinách. GP SR, Krpáčovo 24.10.2019.
2. Smiková, Kopányová: Dieťa – obeť, svedok sexuálneho násilia. Pracovná porada prokurátorov - špecialistov na trestnú činnosť mladistvých a maloletých, trestné činy spáchané na deťoch a násilie v rodinách. GP SR, Krpáčovo 24.10.2019.

3. Smiková, Kopányová: Detská výpoveď v kontexte znaleckého dokazovania. Pracovná porada prokurátorov - špecialistov pre netrestnú oblasť k aktuálnym problémom výkonu pôsobnosti, 19.11.2019 Krpáčovo.
4. Smiková, Kopányová: Zisťovanie názoru dieťaťa súdom – najlepší záujem dieťaťa? Pracovná porada prokurátorov - špecialistov pre netrestnú oblasť k aktuálnym problémom výkonu pôsobnosti, Krpáčovo, 19.11.2019.
5. Smiková, Kopányová, Piš.: Výsluchy detí a iných zraniteľných osôb – nové možnosti a prístupy. 18.Dobrotkov deň, FFUK, 11.4.2019, Bratislava.
6. Smiková, Kopányová: Trauma detí v kontexte znaleckého dokazovania. Konferencia „Trauma v detstve...čo ďalej“. MPSVR a Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch. Piešťany, 26.9.2019.
7. Vojtová, Smiková, Kopányová: Prevencia rizikového správania detí a mládeže - možnosti a limity. DVO XXVIII., VÚDPaP, Nadácia TELEKOM, UNESCO, MŠVVaŠSR, Bratislava. SÚZA, 7. - 8.11.2019.
8. Smiková: Dieťa v náročnej životnej situácii – možnosti VÚDPaP v multidisciplinárnom prístupe. Odborný seminár „Podpora multidisciplinárnej spolupráce v oblasti ochrany detí pred násilím“. Bratislava 13.11.2019.

MZ SR:

Rozhodnutím MZ SR bolo Fakulte zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave so sídlom v Banskej Bystrici priznané právo uskutočňovať akreditovaný študijný program sústavného vzdelávania s názvom: Násilie páchané na dieťati – (CAN syndróm – Child Abused and Neglect). Akreditácia predmetného vzdelávacieho študijného programu je schválená na obdobie do 27. apríla 2021. Študijný program je určený pre zdravotnícke povolanie pediater, sestra, pôrodná asistentka, zdravotnícky záchranár.

<https://fzszu.sk/dalsie-vzdelavanie/spsv/npachanedietaticansyndrom/>

V rámci realizácie opatrenia informovať pediatrov, ktorí poskytujú všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť deťom a dorastu v oblasti prevencie násilia na deťoch boli do programu odbornej konferencie 4. DNI PRIMÁRNEJ PEDIATRIE¹¹⁾, ktorú organizovala Slovenská spoločnosť primárnej pediatrickej starostlivosti Slovenskej lekárskej spoločnosti v roku 2019 zaradené workshopy: Praktické používanie štandardných terapeutických postupov v primárnej pediatrii²⁾; Následky nediagnostikovaného fetálneho alkoholového syndrómu.

4.6. Úloha: Preskúmať možnosti a podporiť vytvorenie špecializovaných „oddelení pre deti“ v rámci Policajného zboru

Gestor: MV SR

Termín: 2020

Hodnotiaci ukazovateľ:

¹¹http://www.primarnapediatria.sk/wp-content/uploads/2019/04/PROGRAM_4_Dni_primarne_j_pediatrie_2019.pdf

² <https://www.standardnepostupy.sk/nove-standardy/>

- návrhy riešení k vytvoreniu špecializovaných „oddelení pre deti“ v rámci Policajného zboru

Stav plnenia: nová úloha

MV SR:

Ministerka vnútra SR zriadila pracovnú skupinu na zabezpečenie jednotného postupu v pôsobnosti MV SR v oblasti ochrany detí pred násilím. Pracovná skupina bola zriadená opatrením ministra vnútra SR č. 17 z 12. februára 2020 o plnení úloh z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím. Keďže predmetná úloha je nová, t. j. bola schválená uznesením vlády SR č. 632 z 18. decembra 2019 k Informácii o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie a o činnosti NKS pre riešenie problematiky násillia na deťoch a aktualizácii Národnej stratégie, a v mesiaci február 2020 bola zriadená vyššie uvedená pracovná skupina v pôsobnosti MV SR, nie je možné v tak krátkom čase poskytnúť akékoľvek relevantné informácie k plneniu danej úlohy.

Strategický cieľ 5 / Zvyšovanie informovanosti o problematike násillia páchaného na deťoch

5.1. Úloha: Utvoriť podmienky na realizáciu kampaní a sprístupnenie informácií zameraných na prevenciu násillia páchaného na deťoch

Gestor: MPSVR SR

Termín: 2015

Stav plnenia: Splnená

5.2. Úloha: Vytvoriť a realizovať plán informovanosti o problematike násillia a možnostiach pomoci v rámci vecnej pôsobnosti jednotlivých rezortov

Gestori: MK SR, MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR), MS SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: do 2022

Stav plnenia: Priebežne plnená

Merateľné ukazovatele:

- počet kampaní/aktivít realizovaných v rámci propagácie
- počet oslovených ľudí v rámci cieľovej skupiny
- počet využitých nástrojov propagácie

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

V rámci implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím boli v sledovanom období realizované dve kampane, v ktorých boli využívané online nástroje na zvýšenie povedomia prostredníctvom Google, Youtube, Instagram a Facebook, ktoré prostredníctvom nástrojov pokročilého cielenia reklám zabezpečovali významné zvyšovanie podielu návštevnosti webovej stránky <http://www.detstvobeznasilia.gov.sk> ako aj samotných sociálnych sietí, na ktorých je pravidelne zverejňovaný edukačno-osvetový obsah.

V novembri 2018 NKS spustilo novú celoslovenskú kampaň „*Týka sa ma to*“ zameranú na zvyšovanie povedomia o dôležitosti počúvať detský hlas, v ktorej sa kontinuálne pokračovalo v novembri 2019. Cieľom kampane bolo scitlivovanie verejnosti k problematike násilia na deťoch, a to konkrétne spôsobom poukázania na potrebu venovať pozornosť tomu, čo sa deje okolo nás všetkých - všímať si a načúvať deťom, ktoré sa nám snažia niečo povedať, čím sa môže zvýšiť šanca včasnej intervencie tam, kde je to potrebné. Prvý krok v boji proti násiliu musí byť ten, že si jeho existenciu pripustíme. Aj jeho hrozivé množstvo a blízkosť. Účelom kampane je aj reflektovať skutočnosť, že násilie sa nedotýka len tých, na ktorých je páchané, ale nás všetkých - rodičov, súrodencov, kamarátov, neznámych okoloidúcich. V nadväznosti na vyššie uvedené mala kampaň skôr charakter „call for action“ – ak budeme počúvať, dozvieme sa o probléme, čo je prvým krokom k jeho riešeniu. V priebehu novembra a decembra 2019 bol TV spot vysielaný v štátnej televízii. Sumarizácia dosahu pokračovania kampane „*Týka sa ma to*“ je nasledovná:

Facebook

- 1 829 551 videných príspevkov
- 1 678 439 celkový dosah príspevkov
- 554 524 zobrazení videospotu „*Týka sa ma to*“
- 9 940 reakcií na príspevky

Instagram

- 951 514 videných príspevkov
- 783 723 celkový dosah príspevkov
- 1 683 reakcií na príspevky

Youtube

- 107 482 celkový počet vzhliadnutí videospotu „*Týka sa ma to*“

Google

- 5 516 336 celkovo zobrazených reklám
- 2 130 kliknutí na reklamu

Vo februári 2020 bola spustená nová kampaň zameraná na ochranu detí v digitálnom prostredí. Kampaň potrvá do konca novembra 2020 a jej obsahom je vytvorenie piatich videí v trvaní 30 sekúnd, pričom každé má svoj dej zameraný na inú formu násilia páchaného prostredníctvom sociálnych sietí, resp. v online prostredí. Ďalej kampaň zahŕňa re-dizajn a inováciu web stránky www.detstvobeznasilia.gov.sk, tvorba nového obsahu stránky, vytvorenie a zlepšenie obsahu pre sledovateľov sociálnych sietí a propagačné predmety. Vyhodnotenie kampane v konkrétnych číslach, ktoré boli dosiahnuté je predpokladané na začiatok decembra.

V roku 2019 sa konal 2. ročník celoslovenskej konferencie, ktorá prispieva k zvyšovaniu povedomia o problematike násilia páchaného na deťoch, s názvom „Trauma v detstve... a čo ďalej?“, ktorú organizovalo NKS v dňoch 25. – 26. septembra 2019 v hoteli Magnólia v Piešťanoch. Konferencia bola zameraná na spracovanie traumy, metódy práce s

dieťaťom v rôznych kontextoch a prostredí. Pozvanie na konferenciu prijali vysoko rešpektovaní odborníci zo Slovenska z oblasti psychológie, medicíny a sociálnej práce, ako aj zahraniční hostia z Čiech, Rakúska a Ukrajiny, pričom konferencie sa zúčastnilo vyše 200 účastníkov. Konferencia bola cielená na odbornú verejnosť, medzi účastníkmi boli kolegovia z rôznych oblastí – lekári, sociálni pracovníci, policajti, psychológovia a pod. – teda všetky odvetvia, ktoré spolupracujú v rámci multidisciplinárnej spolupráce pri ochrane detí pred násilím. Výstupom z konferencie je zborník, ktorý je dostupný v elektronickej podobe na <https://detstvobeznasilia.gov.sk/dokumenty/materialy-podla-specifickych-tem#dokumenty>.

Ďalšou aktivitou, ktorú NKS organizovalo v spolupráci s Centrum Slniečko, n.o., bola Bubnovačka, ktorá sa uskutočnila 19. novembra 2019 s mottom „*Bubnujeme, aby bolo deti lepšie počuť*“. Bubnovalo sa vo viac ako 150 mestách a obciach na Slovensku. Spolu s deťmi podporilo myšlienku bubnovaním až 3800 dospelých, čím sa spolu s deťmi aktívne zapojilo viac ako 50 000 ľudí. Deti bubnovali s pomocou variech, hrncov, misiek, dózičiek, plastových fliaš, či búchaním po laviciach. Prekročenie účasti o dvojnásobok sa vníma ako signál toho, že o tému násilia, je na školách záujem a je potrebné na pôde škôl, médií aj štátu viac o nej hovoriť. NKS sa plánuje zapojiť do tejto každoročnej aktivity aj v roku 2020.

Začiatkom marca 2020 v dôsledku vypuknutia a šírenia sa ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2, ako aj vyhlásenou mimoriadnou situáciou na území SR, NKS vytvorilo plagáty s infografikou o násilí s kontaktmi pomoci pre obeť násilia. Plagáty boli v elektronickej podobe distribuované do lekární, asociáciám združujúcim lekáre, asociáciám podnikateľov, obchodným reťazcom, a iným, ktoré v čase trvania mimoriadnej situácie boli otvorené. Zároveň infografika bola pridaná do videospotov „*Týka sa ma to*“, ktoré boli po našej žiadosti v RTVS vysielané vo vyššej frekvencii. Účelom infografiky bolo sprístupniť informácie ako - kde hľadať pomoc alebo koho kontaktovať, širokej verejnosti v čase izolácie, kedy výrazne narastalo domáce násilie.

MK SR:

Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR sa kontinuálne a systematicky venujú téme prevencie negatívnych spoločenských javov v spoločnosti vrátane prevencie všetkých foriem násilia. Vo vzťahu k prevencii násilia páchaného na deťoch boli v sledovanom období realizované nasledovné aktivity:

NOC v roku 2019 zrealizovalo odborne lektorované interaktívne skupinové edukačné aktivity využívajúce princípy zážitkovej pedagogiky. Edukačné podujatia vo forme hier a aktivít boli tematicky zamerané okrem iného aj na problematiku prevencie násilia:

- Vzťahové závislosti a ich riziká – PhDr. Ľubomíra Sejčová, PhD., PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 24. 6. 2019);
- Vzťahové závislosti a nebezpečné spoločenstvá – Mgr. Lucia Grešková, PhD., PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 25. 6. 2019);
- Zámerné sebapoškodzovanie a význam duševného zdravia – PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 26. 6. 2019);
- Šikanovanie a kyberšikanovanie – PhDr. Edita Popperová, PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 13. 11. 2019);

- Násilie v škole a domáce násilie – PhDr. Barbora Kuchárová, PhD., MBA, PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 11. 11. 2019);
- Vzťahové závislosti a ich riziká – PhDr. Barbora Kuchárová, PhD., MBA, PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 11. 11. 2019);
- Obchodovanie s ľuďmi a ľudia pracujúci v sex biznise – PhDr. Barbora Kuchárová, PhD., MBA, PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 11. 11. 2019);
- Duševné zdravie a riziká ohrozenia – PhDr. Edita Popperová, PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 13. 11. 2019);
- Ohrozenie internetu alebo internet – dobrý sluha, zlý radca – PhDr. Edita Popperová, PhDr. Ingrid Hupková, PhD. (Bratislava, V-klub, 13. 11. 2019).

Štátna vedecká knižnica v Prešove v roku 2019 usporiadala viacero tematických výstav dokumentov z knižničného fondu, vrátane výstavy s názvom Život a práva detí. Činohra SND systematicky pracuje s informovanosťou o násilí na deťoch. V roku 2019 uviedla v repríze inscenáciu Natálka, ktorá hovorí o extrémizme i násilí na deťoch. Predstavenie je určené stredoškolskej mládeži – ide o divadelnú rekonštrukciu udalostí s presahom do súčasnosti. Interaktívnou formou informuje stredoškolákov o násilí spáchanom na dieťati, ktorého príčinou bol rasistický motív. SND realizovalo aj premiéru hry Cudzô, ktorá vznikla na základe dotazníkov a práce s mládežou od 11 do 18 rokov, kde sa plne odrazili dôležité údaje o násilí na deťoch a prevencie. Uvedené sa pretavilo aj do tejto inscenácie. Divadlo Nová Scéna v rámci dramaturgickej línie Mladá Nová scéna uviedlo v roku 2019 3 reprízy hry súčasného britského autora Simona Stephensa Punk Rock pre 845 divákov. Na inscenácii Punk Rock spolupracovalo divadlo s NKS, s MŠVVaŠ SR a MK SR.

Štátna opera Banská Bystrica v roku 2019 štyrikrát reprízovala inscenáciu Nemé tváre/Výkriky do ticha. Ide o príbeh o šikanovaní – virtuálnom i fyzickom. Prostredníctvom pohľadu do života mladých ľudí rieši inscenácia vážny spoločenský problém násilia, ktoré je často nenápadne, no deštruktívne prítomné v školách či rodinách. V roku 2019 videlo predstavenie 969 detí a mladých ľudí. Štátne divadlo Košice v roku 2019 odohralo 10 predstavení Denník Anny Frankovej, v ktorom sa okrem iného poukazuje aj na problematiku násilia páchaného na deťoch. Premiéra predstavenia bola 21. marca 2017. Celkovo sa odohralo 42 predstavení.

Divadelný ústav v rámci divadla Štúdio 12 dáva priestor mladým začínajúcim tvorcom v rámci platformy Mliečne zuby bola 3. mája 2019 uvedená autorská inscenácia Centrum lásky k feminizmu, v ktorej mladí tvorcovia naskočia aj otázky týkajúce sa rovnosti mužov a žien v spoločnosti, čo v extrémnych prípadoch vedie až k násiliu a nezdravej dominancii aj voči deťom. Slovenský filmový ústav v záujme ochrany detí pred násilím realizoval v roku 2019 niekoľko podujatí zvyšujúcich audiovizuálnu gramotnosť detí, a to najmä Filmový kabinet deťom, ktoré boli realizované priebežne formou školských projekcií s lektorským úvodom a ktorého hlavným cieľom bolo osvojenie si zásadnej gramotnosti o filmovom obraze a zvuku, a tiež celodenné podujatie s názvom Cena mladého publika realizované 5. mája 2019. Medzi filmy tematizujúce problematiku násilia páchaného na deťoch, prípadne problematiku domáceho násilia, ktoré boli premietané počas 2019, patrili najmä tieto:

- Bez lásky (Andrej Zviagincev, Rusko/Francúzsko/Belgicko/Nemecko, 2017);

- Deväťdesiate (Jonah Hill, USA, 2019);
- Kafarnaum (Nadine Labaki, USA/Francúzsko/Libanon, 2018);
- Kes (Ken Loach, Veľká Británia, 1969);
- Narušiteľ systému (Nora Fingscheidt, Nemecko, 2019);
- Striedavá starostlivosť (Xavier Legrand, Francúzsko, 2017, 93');)
- Nina (Juraj Lehotský, ČR/SR, 2017);
- Špina (Tereza Nvotová, SR/ČR, 2017);
- Na tenkom ľade (Margherita Ferri, Taliansko, 2018).

Problematiku ochrany detí pred nevhodnými mediálnymi obsahmi zase pojednával napr. film *Nebezpečné city* (Mihály Schwechtje, Maďarsko, 2018).

RTVS ako verejnoprávna inštitúcia poskytujúca službu verejnosti v oblasti televízneho a rozhlasového vysielania má podľa zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o RTVS“) povinnosť vysielat' väčšinový podiel programov vo verejnom záujme vo vysielaní každej programovej služby, pričom programom vo verejnom záujme sa okrem iného rozumie aj program pre maloletých zameraný na vzdelávacie, výchovné a informačné účely. Problematike násilia páchaného na deťoch sa RTVS venovala v rámci jednotlivých programov, ktoré sú súčasťou pravidelnej vysielacej štruktúry. V rozhlasovom vysielaní boli tejto problematike venované okruhy Rádia Slovensko, konkrétne v prúdovej relácii *Kontakty* a v relácii *Host' Andrey Poláčkovej*, a tiež okruhy Rádia Regina v prúdovom vysielaní programu *Rádiobudík*, *Predpoludnie s Rádiom Regina*, *Popoludnie s Rádiom Regina* a *Klub rodiny* a novej relácii *Na vlastné nohy*. Posledná menovaná relácia bola venovaná radostiam a starostiam mládeže a téme rôznych foriem šikanovania vrátane kyberšikanovania. V televíznom vysielaní boli téme ochrany detí pred násilím venované programy *Silná zostava* (časti: *Dokážeme zastaviť násilie na deťoch?*, *Ako chrániť deti a pomôcť obetiam sexuálneho zneužívania?*, *Naplňajú školy potreby všetkých detí?*), *Večera s Havranom* (časti: *Kto zavraždil Daniela Tupého?*, *Psychické zdravie na Slovensku*) a *Experiment* (časť *Je rodina v kríze?*). RTVS v roku 2019 odvysielala aj 5 krátkych epizód s názvom *Aj deti majú svoje práva*, v rámci ktorých boli odvysielané miniportréty detí z rôznych kútov Slovenska pri príležitosti 30. výročia prijatia Dohovoru o právach dieťaťa. V súvislosti poskytovaním príspevku zo štátneho rozpočtu, ktorý je v zmysle § 21 zákona o RTVS poskytovaný RTVS na základe tzv. zmluvy so štátom, sa RTVS zaviazala v roku 2019 realizovať programový záväzok, ktorý bude v oblasti osobitného záujmu štátu použitý, okrem iného, na uskutočnenie nových pôvodných programov pre deti so zameraním na uplatňovanie ich práv vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach dieťaťa. Rovnaký záväzok bude verejnoprávny vysielateľ povinný plniť aj v roku 2020.

MV SR:

V rámci uvedenej úlohy Migračný úrad MV SR v roku 2019 vypracoval pre svojich zamestnancov, najmä sociálnych pracovníkov v azylových zariadeniach MV SR dokument *„Kompetencie sociálnych pracovníkov pri predchádzaní a riešení krízových situácií“*, ktorý zahŕňa časť č. 5 *„Problémy v oblasti starostlivosti o dieťa“*. Cieľom tejto časti je zabezpečiť, aby nedochádzalo zo strany rodičov k neadekvátnemu zaobchádzaniu s maloletým dieťaťom,

ktoré vedie k nedostatočnému napĺňaniu jeho základných potrieb – potrieb biologických, emočných, pocitu bezpečia, istoty, a tým k závažnému narušeniu, až trvalému poškodeniu vývoja, osobnosti, sebavedomia a medziľudských vzťahov dieťaťa. V uvedenej časti sú taktiež navrhnuté preventívne postupy, ako aj postupy ako má sociálny pracovník v zariadeniach MV SR postupovať v prípade zistenia, že došlo k vzniku krízovej situácie. Na celom území SR si PZ uvedenú úlohu plní najmä prostredníctvom referentov špecialistov zaradených na oddeleniach prevencie a komunikácie okresných a krajských riaditeľstvách PZ, prostredníctvom preventívnych aktivít, najčastejšie formou prednášok a besied pre žiakov z materských škôl, základných škôl, stredných škôl a gymnázií. Taktiež sú realizované iné preventívne aktivity, opatrenia a osvetovo-informačné kampane, ktoré jednotlivé okresné riaditeľstvá PZ a krajské riaditeľstvá PZ realizujú v súčinnosti s útvarmi PZ. V neposlednom rade môžeme uviesť, že aj prostredníctvom internetu a na sociálnych sieťach ako je Facebook a Instagram, sú zo strany PZ zverejňované rôzne informácie a opatrenia týkajúce sa aj ochrany detí.

MŠVVaŠ SR:

MŠVVaŠ SR každoročne usmerňuje a informuje školy a školské zariadenia prostredníctvom Pedagogicko-organizačných pokynov. MŠVVaŠ SR v spolupráci s MV SR pripravilo v júli 2019 kampaň k problematike obchodovania s ľuďmi, ktorú rezort školstva postúpil na využitie na 793 stredných škôl v SR a 35 vysokých škôl v SR.

Komisár pre deti:

K zvyšovaniu povedomia o problematike násilia na deťoch prispieva komisárka pre deti informovanosťou detí na školách, kde osobne s nimi diskutuje o Dohovore o právach dieťaťa, informuje o definovaní šikany, a hlavne šikany v školách, informuje o možnostiach, na koho sa môžu v prípade násilia páchaného na nich obrátiť. Takú istú činnosť realizuje aj v zariadeniach sociálnych služieb, prostredníctvom poverených zamestnancov a formou prispôbenou úrovni mentálnych schopností detí v týchto zariadeniach. Taktiež svojou monitorovacou činnosťou prispieva k tomu, aby deti v týchto zariadeniach žili v dôstojných podmienkach a s dôstojným prístupom k ich osobe. Podrobnosti o činnosti komisára pre deti sa nachádza v materiáloch, ktoré sú dostupné na webovom sídle www.komisarpredeti.sk – Správy o činnosti komisára pre deti za jednotlivé roky 2016, 2017, 2018. Do konca marca 2020 bola predložená do NR SR Správa o činnosti komisára pre deti za rok 2019.

MS SR:

MS SR okrem iného prispelo k ochrane práv detí aj publikačnou činnosťou jej zamestnancov:

- JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen) publikoval v časopise Sociálna prevencia danú publikáciu: Postavenie dieťaťa v konaní o výkon rozhodnutia.
- In: Sociálna prevencia : vybrané riziká a ohrozenia súčasnej spoločnosti. - ISSN 1336-9679. - Roč. 14, č. 1 (2019), s. 23-25.,
- JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen) publikoval: Aktuelle Entwicklungen im slowakischen Familienprozessrecht und in der Rechtsprechung zum

- Familienrecht 2016-2019. In: FamRZ - Zeitschrift für das gesamte Familienrecht. - ISSN 0044-2410. - Jahrg. 66, Heft 18 (2019), S. 1515-1518.
- JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen) spolu s JUDr. Maricou Pirošíkovou publikovali v oblasti práv detí:
 - a) Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúca sa výkonu práva styku rodiča s maloletým a jej zohľadnenie v slovenskej legislatíve a právnej praxi. Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2019. - ISBN 978-80-571-0138-3. - S. 73-93.
 - b) Judikatúra ESĽP k výkonu práva styku rodiča s maloletým a jej zohľadnenie v slovenskej legislatíve a právnej praxi. In: Zo súdnej praxe. - ISSN 1335-177X. - Roč. 24, č. 2 (2019), s. 57-62.
 - c) Efektivita výkonu rozhodnutia vo veciach starostlivosti súdu o maloletých po rekodifikácii civilného procesu. - Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2019. - ISBN 978-80-571-0138-3. - s. 73-93.

5.3. Úloha: Zabezpečiť propagáciu národnej linky na pomoc deťom

Gestor: MPSVR SR (UPSVaR)

Spolupracujúci subjekt: komisár pre deti

Termín: do 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet kampaní/aktivít realizovaných v rámci propagácie
- počet oslovených ľudí v rámci cieľovej skupiny
- počet využitých nástrojov propagácie

Stav plnenia: priebežne plnená

Úloha priamo súvisí so zriadením Národnej linky na pomoc deťom v ohrození (úloha č. 3.4. v rámci strategického cieľa č. 3), ktorá je k 31. marcu 2020 v stave prípravy.

5.4. Úloha: V rámci dotačného systému MK SR vytvárať podmienky na podporu kultúrnych mechanizmov smerujúcich k posilneniu ochrany detí pred násilím

Gestor: MK SR

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- zverejnenie výzvy na predkladanie žiadostí o dotácie
- počet podporených projektov/suma dotácie

Stav plnenia: priebežne plnená

MK SR:

V rámci dotačného programu MK SR Kultúra znevýhodnených skupín bol aj v roku 2019 vytvorený priestor na podporu projektov v oblasti kultúry pre deti ohrozené násilím, chudobou a sociálnym vylúčením. Cieľom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín bolo podporovať rovnosť príležitostí a nediskrimináciu v sprístupňovaní kultúrnych práv zraniteľných skupín detí a mládeže, viesť ich k prosociálnosti prostredníctvom umenia,

podporovať rozvoj ich umeleckých zručností s cieľom posilniť proces sociálnej inklúzie. Na rok 2019 boli vyhlásené dve výzvy na predkladanie žiadostí o dotácie.

V roku 2019 išlo o podporu kultúrnych aktivít pre nasledujúce skupiny znevýhodnených detí a mládeže: deti a mládež so zdravotným postihnutím (53 projektov v celkovej sume 175 600 €), deti a mládež z marginalizovaných rómskych komunít (18 projektov v celkovej sume 53 900 €), deti a mládež ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením – najmä deti z centier pre deti a rodiny, reedukačných zariadení, diagnostických centier, liečebno-výchovných sanatórií (27 projektov v celkovej sume 32 900 €), deti a mládež migrantov – v rámci kultúrnej integrácie cudzincov (2 projekty v celkovej sume 6 000 €). V rámci prevencie všetkých foriem násillia, diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a extrémizmu, výchovy k tolerancii a rozvoja medzikultúrneho dialógu (predchádzanie predsudkov a stereotypov, posilňovanie vzťahov medzi znevýhodnenými skupinami a majoritou a vzťahov medzi znevýhodnenými skupinami obyvateľstva navzájom) boli pre deti a mládež podporené 3 projekty v celkovej sume 6 000 €. Spolu bolo pre všetky zraniteľné skupiny detí a mládeže v rámci dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín v roku 2019 podporených 103 projektov v celkovej sume 283 400 €. Mnohé projekty mali inkluzívny charakter, zahŕňali viacero typov zdravotného postihnutia a často boli realizované aj s inými cieľovými skupinami (napr. s osobami so zdravotným postihnutím, seniormi a pod.) V sledovanom období bolo prostredníctvom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín podporených viacero zaujímavých projektov, pars pro toto:

- Zážitková arteterapia pre týrané ženy – tvorivé dielne pre klientky sociálneho zariadenia Domum v Piešťanoch a ich deti (organizátor: OZ Transparentnosť, dotácia MK SR: 3 100 €);
- Maják nádeje – časopis o rodinách v núdzi (vydavateľ: OZ Maják nádeje, dotácia MK SR: 2 800 €);
- Sériá zážitkových a umeleckých dielní pre znevýhodnené deti z liečebno-výchovných sanatórií, reedukačných zariadení a diagnostických centier (organizátor: OZ Supertrieda, dotácie MK SR: 4 000 €).

II. Činnosť Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch

V hodnotenom období NKS:

- koordinovalo plnenie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (ďalej len „Národná stratégia“) a to:
 - organizovaním pracovných stretnutí subjektov spoluzodpovedných za plnenie Národnej stratégie k plneniu jednotlivých úloh
 - prípravou podkladov a realizáciou výstupov k jednotlivým úlohám na základe podkladov a pripomienok spoluzodpovedných a spolupracujúcich subjektov
 - metodickým riadením koordinátorov ochrany detí pred násilím a vyhodnocovaním koordinácie participujúcich subjektov na miestnej úrovni (pracovné stretnutia a kontinuálna komunikácia s koordinátormi ochrany detí pred násilím, príprava školení pre účastníkov multidisciplinárnych pracovných stretnutí, analýza výstupných materiálov a návrhov systémových opatrení a pod.),
- koordinovalo prípravu aktualizácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a jej predloženie na rokovanie vlády SR (aktualizácia prijatá uznesením vlády SR č. 63/2020 z 18. decembra 2019),
- ako vecný gestor participuje na implementácii Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím a pokračuje v podpore samostatnej pozície koordinátora ochrany detí pred násilím, ktorý pôsobí na miestnej úrovni,
- podporilo vytváranie koordinačného rámca na miestnej úrovni, najmä metodickým usmerňovaním koordinátorov pôsobiach na regionálnej úrovni pri realizácii stretnutí multidisciplinárneho tímu, pri príprave a realizácii osvetových aktivít a multidisciplinárneho vzdelávania,
- podporilo a participovalo na realizácii medzinárodných komparatívnych výskumov v oblasti traumy, bezpečia v digitálnom priestore a násilia na deťoch,
- vstupovalo do prípravy a revízie politik týkajúcich sa problematiky práv dieťaťa, spolupracovalo na príprave návrhov a noviel právnych predpisov, zapájalo sa do pripomienkových konaní k súvisiacim právnym predpisom,
- participovalo na stretnutiach rôznych medzirezortných pracovných skupinách, ktoré súviseli s problematikou násilia na deťoch,
- koordinovalo prípravu 6. periodickej správy Slovenskej republiky o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa,
- pracovalo na tvorbe Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore a zabezpečovalo v danej súvislosti nelegislatívny proces jej prijatia,
- participovalo na pracovných stretnutiach a pripomienkovalo výstupy v súvislosti s prípravou Národnej linky na pomoc deťom v ohrození,
- zabezpečovalo úlohy koordinátora pre vykonávanie Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, pričom v tejto súvislosti koordinovalo prípravu doplňujúcich informácií k analýzam jednotlivých odpovedí zmluvných krajín na otázky tematického dotazníka 2. monitorovacieho kola

implementácie dohovoru (ochrana detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prostredníctvom informačno-komunikačných technológií), prípravu podkladov a spoluprácu v rámci plnenia tzv. „*consider*“ odporúčaní Osobitnej správy Výboru zmluvných strán Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Lanzarotský výbor) týkajúcej sa ochrany detí zasiahnutých utečeneckou krízou pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, pripomienkovanie materiálov a výstupov z práce Lanzarotského výboru a ďalšie súvisiace úlohy,

- prostredníctvom svojho zástupcu sa zapájalo do aktivít Lanzarotského výboru, a zabezpečovalo komunikáciu a spoluprácu so sekretariátom Lanzarotského výboru a Stálou misiou SR pri Rade Európy v Štrasburgu,
- prostredníctvom svojho zástupcu sa zúčastňovalo zasadnutí riadiaceho výboru Rady Európy pre práva dieťaťa (CDENF) a zabezpečovalo komunikáciu so sekretariátom výboru, ako aj plnilo úlohy vyplývajúce z práce predmetného výboru,
- aktívne spravovalo webové sídlo www.detstvobeznasilia.gov.sk, profil NKS na sociálnej sieti Facebook, Instagram a YouTube konto *Detstvo bez násilia*,
- aktívne sa zúčastňovalo na národných a medzinárodných konferenciách, osvetových a vzdelávacích aktivitách týkajúcich sa práv detí a problematiky násilia na deťoch,
- pripravovalo konferenciu na tému ochrany detí pred násilím na medzinárodnej úrovni, ako aj rôzne diskusné stretnutia a podujatia na národnej úrovni,
- realizuje pilotné vzdelávacie programy Práca s páchatel'om, vrátane detského páchatel'a, pre vybrané profesie prichádzajúce do kontaktu s maloletými páchatel'mi, resp. obeťami trestných činov,
- participovalo na vzdelávacom programe pre preventistov Policajného zboru v spolupráci s Koordinačno-metodickým centrom,
- spolupracovalo s oddelením V/6 Rodinná politika a detské práva Úradu spolkového kancelára Rakúska v rámci projektu: „Európa – zóna bez násilia“,
- participovalo na príprave medzinárodnej súťaže detských skladateľ'ov pri príležitosti 30. výročia Dohovoru o právach dieťaťa organizovanej úradom spolkového kancelára Rakúska (Sekcia rodina a mládež),
- spolupracovalo s Divadlom Nová scéna v rámci predstavenia PUNK ROCK o rovesníckom násilí a zároveň prinášalo diskusie o tejto problematike na školy,
- pokračovalo v realizácii kampaní v online, TV a rádio priestore zameraných na zvyšovanie povedomia verejnosti o problematike násilia na deťoch,
- pokračovalo v promovaní celoslovenskej kampane „*Týka sa ma to*“ zameranej na scitlivovanie verejnosti k problematike násilia na deťoch (prostredníctvom Youtube, Facebook, Instagram, verejnoprávnych médií a komerčných rádii); kampaň bola prezentovaná na rôznych domácich podujatiach a taktiež na pôde Lanzarotského výboru Rady Európy v Štrasburgu,
- priebežne informovalo o plnení Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím Výbor pre deti a mládež Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť.